

วารสารสังคมศาสตร์วิจัย

JOURNAL FOR SOCIAL SCIENCES RESEARCH

วารสารสังคมศาสตร์วิจัย

JOURNAL FOR SOCIAL SCIENCES RESEARCH

ความเป็นมา

ด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ข้อที่ 13.2.1, 13.2.2 และ 13.3.1, 13.3.2 (สำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา 2549: 28-30) ได้กำหนดให้การตีพิมพ์ผลงานวิทยานิพนธ์หรือบางส่วนของผลงาน วิทยานิพนธ์ ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ หรือการเสนอผลงานบางส่วนต่อที่ประชุมวิชาการที่มี ีรายงานการประชุม (Proceeding) ในกรณีของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต และสิ่งพิมพ์ทางวิชาการที่มี กรรมการภายนอกมาร่วมกลั่นกรอง (Peer Review) ในกรณีของนักศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต เป็น ส่วนหนึ่งของเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา และตามมติของการประชุมการพัฒนางานบัณฑิตศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก ครั้งที่ 1/2551 เมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2551 ได้เห็นชอบให้มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก มีภาระงานร่วมกัน คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบุรี รับผิดชอบจัดทำวารสารบัณฑิตศึกษาศาสาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครปฐม รับผิดชอบจัดทำวารสารบัณฑิตศึกษาศาสสาสังคมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ หมู่บ้านจอมบึง และมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี รับผิดชอบการจัดประชุมทางวิชาการ

ต่อมาที่ประชุมการพัฒนางานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก ครั้งที่ 2/2551 เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2551 ได้มีมติรับหลักการตามร่างโครงการจัดทำ วารสารบัณฑิตศึกษาศาสสาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก และให้มหาวิทยาลัย ราชภัฏแต่ละแห่งที่รับผิดชอบภาระงานตามมติที่ประชุมครั้งที่ 1/2551 จัดทำร่างโครงการเพื่อเสนอ ต่อที่ประชุมอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก ในวันเสาร์ที่ 6 ธันวาคม 2551 ซึ่งที่ ประชุมอธิการบดีในครั้งนั้นมีมติเห็นชอบในหลักการตามเสนอ

วัตถุประสงค์ : เพื่อเผยแพร่ผลงานการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาศาสสาสังคมศาสตร์ของนักศึกษา คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก มหาวิทยาลัย และ สถาบันการศึกษาอื่นๆ และผู้สนใจทั่วไป

เจ้าของ : มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก (มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และมหาวิทยาลัย ราชภัฏกาญจนบุรี)

สถานที่เปิดรับ : การศึกษา สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์

สารบัญ / CONTENT

การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์
กลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์: กรณีศึกษาตลาดหลักทรัพย์ไทย

ANALYSIS RATE OF RETURN AND RISKS OF AN INVESTMENT
IN THE STOCK OF PROPERTY FUND CASE STUDY:

THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND 5

ฉวีพรรณ บัวเสริมสวรรค์ / CHAWEEPAN BUASERMSAWAN

กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ / KITTI PHUN KHONGSAWATKIAT

ผลการจัดการเรียนการสอน เรื่อง พลังงานความร้อนด้วยชุดสร้างความรู้
ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

THE RESULT FROM USING TEACHING-LEARNING MANAGEMENT LEAD TO THE CREATION
OF A KNOWLEDGE SET OF HEAT ENERGY BASED ON CONSTRUCTIVISM THEORY,
SCIENCE LEARNING SUBSTANCE GROUP, MATAYOMSUEKSA 1..... 23

กันยารัตน์ ดุษณีย์ / KANYARAT DUSSANEE

ทิพวัลย์ คำคง / TIPPAWAN KHUMKHONG

รัตนาวรรณ ธนานุรักษ์ / RATTANAWAN TANANURAK

ผลการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างเว็บไซต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

THE TRAINING ACHIEVEMENT ON 'CREATING A WEB SITE' IN THE CAREER
AND TECHNOLOGY LEARNING SUBSTANCE FOR SECONDARY EDUCATION
STUDENTS..... 42

เพ็ญประภา นันทนาสิทธ์ / PENPRAPA NANTHANASIT

นาเรรัตน์ สุวรรณวารี / NAREERAT SUWANVAREE

วรรณวิไล นันทมานพ / WANWILAI NUNTHAMANOP

สภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานตรวจสอบภายใน
มหาวิทยาลัยราชภัฏ

PROBLEMS IN INTERNAL AUDIT PROCESS AT INTERNAL AUDIT UNITS OF RAJABHAT
UNIVERSITIES 64

อังกษา เนืองกันทา / OANGKHANA NEAUNGKUNTA

ชมนาด มั่นสัมฤทธิ์ / CHOMMANARD MANSUMRITH

ธนิดา ภูแดง / THANIDA POODANG

การพัฒนาหลักสูตร เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน
อาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

DEVELOPMENT OF CURRICULUM ENTITLED "PROCESSED COCONUT PRODUCT",
IN THE CAREER AND TECHNOLOGY LEARNING SUBSTANCE FOR GRADE
5 STUDENTS..... 78

ชญานิษฐ์ หงษ์เวียงจันทร์ / CHAYANIT HONGVIENGJUN

วิไล ทองแผ่ / WILAI THONGPAE

วรรณวิไล นันทมานพ / WANWILAI NUNTHAMANOP

ลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

THE DECISION CHARACTERISTICS IN SCHOOL ADMINISTRATION
OF THE ADMINISTRATORS AND TEACHERS UNDER THE OFFICE
OF SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 4..... 95

อนงค์ อารีรักษ์ / ANONG AREERAK

เฉลิมชัย หาญกล้า / CHALERMCHAI HANKLA

วสัน ปูนผล / WASON PUNPHOL

การบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

CHANGE MANAGEMENT AFFECTING EDUCATIONAL INSTITUTION'S
EFFECTIVENESS UNDER THE JURISDICTION OF SUPHAN BURI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA 2..... 115

ปัญญา น้าใจสุข / PANYA NAMJAISUK

พิชญภา ยืนยาว / PITCHAYAPA YUENYAW

การบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

CHANGE MANAGEMENT AFFECTING PERSONNEL'S TEAM WORK OF EDUCATIONAL
INSTITUTION UNDER THE JURISDICTION OF SAMUT SAKHON PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA..... 134

ลักขณา กำแพงแก้ว / LUKHANA KAMPANGKAEW

พิชญภา ยืนยาว / PITCHAYAPA YUENYAW

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

SCHOOL BOARD PARTICIPATION IN ACADEMIC ADMINISTRATION IN EDUCATIONAL
INSTITUTION UNDER THE JURISDICTION OF SAMUT SAKHON PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE..... 154

ชมพูนุช ชิมมณี / CHOMPUNUT CHIMMANEE

จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย / JITTIRAT SAENGLOETUTHAI

บทวิจารณ์หนังสือ: ทฤษฎีสังคมวิทยา: เนื้อหาและแนวการใช้ประโยชน์เบื้องต้น

BOOK REVIEW : SOCIOLOGY: CONTENT AND PRELIMINARY USE..... 172

ไชยณัฐ คำดี / CHAIYANAT DUMDEE

**การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์
กลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์: กรณีศึกษาตลาดหลักทรัพย์ไทย**
**ANALYSIS RATE OF RETURN AND RISKS OF AN INVESTMENT
IN THE STOCK OF PROPERTY FUND CASE STUDY:
THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND**

ฉวีพรรณ บัวเสริมสุวรรณ¹ / CHAWEEPHAN BUASERMSAWAN¹
กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ / KITTIPHUN KHONGSAWATKIAT²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของการลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์กับอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของตลาด และเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับกับอัตราผลตอบแทนที่ต้องการ ในการชดเชยความเสี่ยงของหลักทรัพย์กลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ โดยใช้เส้นตลาดหลักทรัพย์ Securities Market Line (SML) หรือแบบจำลองการตั้งราคาหลักทรัพย์ (CAPM) ในการตัดสินใจซื้อหรือขายหลักทรัพย์โดยใช้ราคาปิดของหลักทรัพย์และดัชนีราคาตลาด SET100 และอัตราผลตอบแทนของตัวเงินค้าง อายุ 1 ปี แทนหลักทรัพย์ที่ปราศจากความเสี่ยง เพื่อตัดสินใจลงทุน ได้ทำการศึกษาเป็นรายหลักทรัพย์ทั้งหมด 6 หลักทรัพย์ ได้แก่ CTARAF: กองทุนรวมสิทธิการเช่าอสังหาริมทรัพย์โรงแรมและรีสอร์ทในเครือฯ, LUXF: กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ลักซ์ชวรี, MNIT2: กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์นิชดาธานี 2, GOLDPF: กองทุนรวมสิทธิการเช่าอสังหาริมทรัพย์โกลด์, BKKCP: กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์บางกอก และ CPNRF: กองทุนรวมสิทธิการเช่าอสังหาริมทรัพย์ CPN รีเทล โกรท ทำการศึกษาข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม 2554 – 28 ธันวาคม 2555

ผลการศึกษาพบว่าหลักทรัพย์ CTARAF, LUXF, MNIT2, GOLDPF, BKKCP และ CPNRF มีค่าสัมประสิทธิ์เบต้าต่ำกว่า 1 แต่มากกว่า 0 มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก หลักทรัพย์ดังกล่าวมีความเสี่ยงน้อยกว่าตลาด ซึ่งแสดงว่า ผลตอบแทนของหลักทรัพย์นั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกับผลตอบแทนของตลาดในสัดส่วนที่น้อยกว่า กล่าวได้ว่าเป็นหลักทรัพย์เชิงรับ

¹นักศึกษาลงทุนบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต โครงการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสำหรับผู้จัดการยุคใหม่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

²อาจารย์พิเศษโครงการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสำหรับผู้จัดการรุ่นใหม่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

(defensive security) โดยมีอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังมากกว่า อัตราผลตอบแทนที่ต้องการ ดังนั้น นักลงทุนควรตัดสินใจลงทุนหรือซื้อหลักทรัพย์นั้นไว้ เพราะหลักทรัพย์ดังกล่าวมีโอกาสจะปรับตัวสูงขึ้น

คำสำคัญ : กลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ รูปแบบการตั้งราคาหลักทรัพย์

ABSTRACT

The purposes of this study were to investigate and compare the returns and risks of an investment in the stock property fund with returns and market risks and also compare expected with requirement of returns in order to offset securities sector by using the Exchange Securities Market Line (SML) was a valuation model (CAPM) in the decision to buy or sell securities by considered the close of the stock market index and SET100 and the yield of 1-year bond as the risk-free securities to investment decisions. The stocks six assets in this study are CTARAF: CENTARA HOTEL & RESORT LEASEHOLD PROPERTY FUND, LUXF: LUXURY REAL ESTATE INVESTMENT FUND, MNIT2: NICHADA THANI PROPERTY FUND2, GOLDPF: GOLD PROPERTY FUND (LEASE HOLD), BKKCP: BANGKOK COMMERCIAL PROPERTY FUND, CPNRF: CPN RETAIL GROWTH LEASEHOLD PROPERTY FUND, during 4 January 2011 to 28 December 2012.

The results showed that the securities CTARAF, LUXF, MNIT2, GOLDPF, BKKCP and CPNRF have a beta coefficient of less than 1 but greater than 0, there was a positive. Securities were less risky than the market which indicates that the returns of the securities subject to change in line with market returns proportion of less than. Securities such as passive (Aggressive Security) was the expected rate of return over rate of return to the investor should invest or buy such securities because such securities are likely to rise.

Keywords: property fund, securities market, CAPM

บทนำ

การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์นั้น สามารถเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการวางแผนออมเงินระยะยาวได้ ด้วยการซื้อหลักทรัพย์ในธุรกิจที่ผู้ลงทุนมีความเชื่อมั่นว่าจะสร้างผลกำไรและเจริญรุ่งเรืองต่อไปในวันข้างหน้า การซื้อหลักทรัพย์ดังกล่าวจะทำให้ผู้ลงทุน

กลายเป็นส่วนหนึ่งของเจ้าของกิจการ และจะได้รับการจ่ายเงินปันผลจากกำไรที่เกิดขึ้นในการทำธุรกิจนั้นทุก ๆ ปี ตราบเท่าที่ผู้ลงทุนยังถือหลักทรัพย์นั้นอยู่

การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการออมเงินในระยะยาวที่สามารถหลีกเลี่ยง หรือป้องกันการขาดทุนอันเกิดขึ้นจากระดับอัตราเงินเฟ้อได้ เพราะการลงทุนในหลักทรัพย์ จะช่วยรักษามูลค่าที่แท้จริงของเงินทุน และให้ผลตอบแทนในรูปของเงินปันผล กำไรส่วนทุน และสิทธิการจองซื้อหุ้นใหม่ ในราคาต่ำให้แก่ผู้ลงทุนอีกด้วย และหากผู้ลงทุนมีความรู้และความชาญฉลาดพอก็จะสามารถเลือกซื้อเลือกขายหลักทรัพย์ต่าง ๆ ในระดับราคา และจังหวะเวลาที่จะให้ผลตอบแทนได้สูงสุด

ปัจจุบันการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์เป็นที่สนใจของผู้ลงทุนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะที่ดอกเบี้ยเงินฝากต่ำ และการลงทุนในสินค้าทางการเงินอื่น ๆ เช่น หุ้น หุ้นกู้ ฯลฯ มีความเสี่ยงจากภาวะตลาดที่ผันผวน เพราะการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์มีข้อดี คือ ช่วยกระจายความเสี่ยงของผู้ลงทุน เนื่องจากอสังหาริมทรัพย์มีความสัมพันธ์ (correlation) กับสินทรัพย์ทางการเงินต่ำ ราคาของอสังหาริมทรัพย์จึงไม่ได้เคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกันกับสินทรัพย์ทางการเงินอื่น ๆ อีกทั้งการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ยังช่วยป้องกันการเสื่อมค่าของเงินลงทุนจากอัตราเงินเฟ้อได้ดีในระดับหนึ่ง เนื่องจากราคาอสังหาริมทรัพย์มักปรับตัวสูงขึ้นตามอัตราเงินเฟ้อ และผู้ลงทุนสามารถเจรจาเก็บค่าเช่าเพิ่มขึ้นได้

อย่างไรก็ดีการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์โดยตรงมีข้อจำกัดหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นเงินลงทุนที่สูง ภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา รวมถึงสภาพคล่องในการซื้อขายต่ำ ทางเลือกที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้ลงทุนคือ การลงทุนผ่านกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ (property fund) ที่บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บลจ.) จัดตั้งขึ้น โดยระดมทุนจากประชาชนทั่วไปผ่านการขายหน่วยลงทุน แล้วนำเงินดังกล่าวไปลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ เช่น เซอร์วิสอพาร์ทเม้นท์ โรงแรม ศูนย์การค้า อาคารสำนักงาน สนามบิน ฯลฯ และบริหารจัดการให้เช่าเพื่อเก็บเกี่ยวผลตอบแทนจากค่าเช่าแล้วนำมาเฉลี่ยจ่ายให้แก่ผู้ถือหน่วยลงทุนตามสัดส่วน

การลงทุนผ่านกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์มีข้อดีคือ ใช้เงินลงทุนน้อย สามารถเลือกลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ขนาดใหญ่ได้หลากหลาย และผู้ลงทุนไม่มีภาระในการดูแลรักษาเนื่องจากมีมืออาชีพคอยบริหารจัดการให้ อีกทั้งกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์เหล่านี้มีการจดทะเบียนซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ ทำให้มีสภาพคล่องในการซื้อขายในระดับหนึ่ง

ในการศึกษาค้นคว้า ได้นำหลักทรัพย์กลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์มาเป็นกรณีศึกษา โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับค่าความเสี่ยงและอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ว่าผลตอบแทนควรจะเป็นเท่าไรเพื่อเป็นการชดเชยความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นจากการขยายการลงทุนของกิจการ โดยใช้แนวคิดเรื่องทฤษฎีการตั้งราคาหลักทรัพย์ (Capital Asset Pricing Model – CAPM)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเสี่ยงและอัตราผลตอบแทนที่ได้รับของหลักทรัพย์กลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์กับอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ทฤษฎีแบบจำลองการตั้งราคาหลักทรัพย์ (CAPM) เป็นแนวทางศึกษาเพื่อการตัดสินใจลงทุน
2. เพื่อเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ กับอัตราผลตอบแทนที่ต้องการในการชดเชยความเสี่ยงของหลักทรัพย์กลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์โดยใช้เส้นตลาดหลักทรัพย์ Securities Market Line (SML) หรือแบบจำลองการตั้งราคาหลักทรัพย์ (CAPM)

ขอบเขตของการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ได้เลือกใช้แบบจำลองการตั้งราคาหลักทรัพย์ (CAPM) ในการวิเคราะห์หลักทรัพย์เนื่องจากแบบจำลองนี้เป็นแบบจำลองพื้นฐานที่ได้แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์เทียบกับอัตราผลตอบแทนของตลาดได้อย่างชัดเจนและง่ายแก่การทำความเข้าใจ โดยหลักทรัพย์ที่นำมาใช้ในการศึกษาเป็นหลักทรัพย์ในกลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมทั้งสิ้น 6 หลักทรัพย์ ได้แก่

1. CTARAF : กองทุนรวมสิทธิการเช่าอสังหาริมทรัพย์โรงแรมและรีสอร์ทในเครือฯ
2. LUXF : กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ลักซ์ซัวรี
3. MNIT2 : กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์นิชดาธานี 2
4. GOLDPF : กองทุนรวมสิทธิการเช่าอสังหาริมทรัพย์โกลด์
5. BKKCP : กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์บางกอก
6. CPNRF : กองทุนรวมสิทธิการเช่าอสังหาริมทรัพย์ CPN รีเทล โกรท

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์จะเป็นข้อมูลราคาปิดในแต่ละวันของหลักทรัพย์ ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม 2554 ถึงวันที่ 28 ธันวาคม 2555 จำนวน 489 วัน

กรอบแนวคิด

ตัวแปรอิสระ

ราคาปิดแต่ละวันทำการของ
หลักทรัพย์กลุ่มกองทุนรวม
อสังหาริมทรัพย์

ดัชนี SET Index

อัตราผลตอบแทนของตัว
เงินคลังที่มีอายุ 1 ปี

อัตราผลตอบแทนของ
หลักทรัพย์กลุ่มกองทุน
รวมอสังหาริมทรัพย์และ
อัตราผลตอบแทนของ
ตลาด

อัตราผลตอบแทนที่
ไม่มีความเสี่ยง

ตัวแปรตาม

ค่าส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน

ค่าส่วนเบต้า

การเปรียบเทียบ

1. ความเสี่ยงและอัตราผลตอบแทนที่ได้รับของหลักทรัพย์กลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์
2. ค่าเบต้าของหลักทรัพย์กลุ่มบริการการแพทย์
3. อัตราผลตอบแทนที่ต้องการกับอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์กลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand)** ทำหน้าที่เป็นตลาดหุ้น หรือศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์ อย่างไรก็ตาม ตลาดหลักทรัพย์เองไม่ได้ทำการซื้อขายหลักทรัพย์โดยตรง หากแต่ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลให้การซื้อขายหลักทรัพย์เป็นไปอย่างมีระเบียบ คล่องตัวและยุติธรรม เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ลงทุน และก่อให้เกิดการระดมเงินออมจากประชาชนไปลงทุนในกิจการต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม

2. **กองทุนรวม** คือ เครื่องมือในการลงทุน (investment vehicle) สำหรับผู้ลงทุนรายย่อย ที่ประสงค์จะนำเงินมาลงทุนในตลาดเงินตลาดทุน แต่ติดขัดด้วยอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การลงทุนด้วยตนเองไม่สามารถได้ผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่ต้องการ

3. **ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย** คือ ดัชนีที่สะท้อนความเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์ทั้งหมด โดยคำนวณจากหุ้นสามัญจดทะเบียนทุกตัวในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (รวมหน่วยลงทุนของกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์) ยกเว้นหุ้นที่ถูกขึ้นเครื่องหมาย SP เกิน 1 ปี

4. **ผู้ลงทุน** จัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของตลาดหลักทรัพย์ โดยผู้ลงทุนอาจเป็นประชาชนทั่วไปหรือนิติบุคคลทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่เข้ามาซื้อขายหลักทรัพย์เพื่อมุ่งหวังผลตอบแทนในรูปของกำไรจากการซื้อขาย (ผู้ลงทุนระยะสั้น) หรือรวมทั้งดอกเบี้ยและเงินปันผลด้วย (ผู้ลงทุนระยะยาว)

5. **อสังหาริมทรัพย์** คือ ที่ดินและทรัพย์สินอันติดอยู่กับที่ดินมีลักษณะเป็นการถาวรหรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินนั้น และหมายความรวมถึงทรัพย์สินอันเกี่ยวกับที่ดิน หรือทรัพย์สินอันติดอยู่กับที่ดินหรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินนั้นด้วย

6. **กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์** หมายถึง กองทุนรวมที่บริษัทจัดการจัดตั้งขึ้น เพื่อนำเงินที่ได้จากการขายหน่วยลงทุนไปซื้อ หรือเช่าอสังหาริมทรัพย์ และบริหารอสังหาริมทรัพย์นั้น ๆ โดยมุ่งเน้นเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนสม่ำเสมอในรูปของค่าเช่า โดยมีได้ซื้ออสังหาริมทรัพย์มาเพื่อการพัฒนาและขายต่อ ผลตอบแทนหรือรายได้ที่ได้รับจากการบริหารอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว จะถูกนำไปแบ่งให้ผู้ถือหน่วยลงทุนในรูปของเงินปันผลต่อไป

7. **ความเสี่ยงจากการลงทุน** คือ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นที่ส่งผลให้อัตราผลตอบแทนที่ได้รับจริงเบี่ยงเบนไปจากอัตราผลตอบแทนที่ได้คาดหวังไว้

8. **ตลาดรองหรือตลาดซื้อขายหลักทรัพย์** เป็นแหล่งกลาง สำหรับการซื้อขาย เปลี่ยนมือความเป็นเจ้าของหลักทรัพย์ที่ได้ผ่านการจองซื้อในตลาดแรกมาแล้ว เป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ซื้อหลักทรัพย์ในตลาดแรกว่า เขาจะสามารถขายหลักทรัพย์นั้นเพื่อเปลี่ยนกลับคืนเป็นเงินสดได้เมื่อต้องการ

9. **ผลตอบแทน** หมายถึง ผลประโยชน์ที่พึงจะได้รับจากการลงทุนที่ทำให้ส่วนของผู้ลงทุนมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

10. **ตราสารทุน** คือ ตราสารที่บริษัทออกให้แก่ผู้ถือเพื่อแสดงสิทธิของความเป็นเจ้าของในกิจการนั้น

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความเสี่ยง

ความเสี่ยงจากการลงทุน (risk) หมายถึง โอกาสที่จะไม่ได้รับอัตราผลตอบแทนตามที่คาดหวังไว้ ซึ่งถ้าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนมีความไม่แน่นอนมากขึ้น การลงทุนนั้นก็ยิ่งมีความเสี่ยงมากขึ้น ในการวิเคราะห์การลงทุนโดยทั่วไปถือว่า ผู้ลงทุนเป็นบุคคลที่ไม่ชอบความเสี่ยง (risk averse) หรือต้องการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง หากการลงทุนใดมีความเสี่ยงสูง ผู้ลงทุนย่อมต้องการอัตราผลตอบแทนที่สูงขึ้น เพื่อชดเชยความเสี่ยง

2. ทฤษฎีแบบจำลองการกำหนดราคาหลักทรัพย์ Capital Asset Pricing Model (CAPM)

ความเสี่ยงของหลักทรัพย์แต่ละหลักทรัพย์นั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญในการวิเคราะห์ความเสี่ยงของกลุ่มหลักทรัพย์ นั่นคือ ความเสี่ยงของหลักทรัพย์แต่ละหลักทรัพย์จะส่งผลต่อความเสี่ยงของกลุ่มหลักทรัพย์ของผู้ลงทุน ซึ่งความเสี่ยงของหลักทรัพย์แต่ละหลักทรัพย์นั้น ได้แก่ ความเสี่ยงของหลักทรัพย์ที่เป็นระบบ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เบต้าเป็นตัวบ่งบอกถึงความเสี่ยงที่เป็นระบบนี้ ดังนั้นในการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงในตลาดที่มีประสิทธิภาพ จึงควรพิจารณาความเสี่ยงโดยดูที่ค่าสัมประสิทธิ์เบต้ามากกว่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนั้นจึงได้มีการพัฒนาทฤษฎีการกำหนดราคาหลักทรัพย์ขึ้นมาเพื่อช่วยให้ผู้ลงทุนสามารถวิเคราะห์และวัดความเสี่ยงระหว่างอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงได้ ซึ่งทฤษฎี CAPM เป็นตัวแบบสำหรับการกำหนดราคาหลักทรัพย์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพความเสี่ยงของหลักทรัพย์นั้น ๆ (จิรัตน์ สังข์แก้ว, 2543: 249)

3. ทฤษฎีอัตราผลตอบแทน (rate of return)

ผลตอบแทนจากการลงทุนประเภทต่าง ๆ มักแสดงในรูปร้อยละโดยเปรียบเทียบกับเงินลงทุนต้นงวดและมักคิดต่อระยะเวลาหนึ่งปี โดยเรียกรวม ๆ ว่า “อัตราผลตอบแทน” ซึ่งเป็นตัวบ่งบอกถึงผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนได้รับหรือจะได้รับในหนึ่งงวดจากการลงทุนประเภทนั้น ๆ (ศุภมาส สกลวงษ์, 2547 อ้างถึงใน จิรัตน์ สังข์แก้ว, 2543: 156)

4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กิตติยาพร คชอนันต์ และกิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ (2555: 4) ได้ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ โดยใช้ทฤษฎีการตั้งราคาหลักทรัพย์ (CAPM) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของการลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ กับอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของตลาด และเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับกับอัตราผลตอบแทนที่ต้องการ ในการชดเชยความเสี่ยงของหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ โดยใช้เส้นตลาดหลักทรัพย์ Securities Market Line (SML) หรือแบบจำลองการตั้งราคาหลักทรัพย์ (CAPM) ในการตัดสินใจซื้อหรือขายหลักทรัพย์โดยใช้ราคาปิดของหลักทรัพย์และดัชนีราคาตลาด SET100 และอัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาล อายุ 1 ปี แทนหลักทรัพย์ที่ปราศจากความเสี่ยง เพื่อตัดสินใจลงทุน ได้ทำการศึกษาเป็นรายหลักทรัพย์ทั้งหมด 6 หลักทรัพย์ ทำการศึกษาข้อมูลตั้งแต่วันที่ 13 พฤษภาคม 2553 ถึง 30 ธันวาคม 2554 ผลการศึกษาพบว่าหลักทรัพย์ BBL, KBANK, KTB, SCB, TMB มีค่าสัมประสิทธิ์เบตานั้นน้อยกว่า 1 แต่มากกว่า 0 มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก หลักทรัพย์ดังกล่าวมีความเสี่ยงน้อยกว่าตลาด ซึ่งแสดงว่า ผลตอบแทนของหลักทรัพย์นั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกับผลตอบแทนของตลาด ในสัดส่วนที่น้อยกว่า

ศศิธร กาญจนประเสริฐ และกิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ (2555: 4) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบความเสี่ยงและอัตราผลตอบแทน ของหลักทรัพย์กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยใช้แบบจำลอง CAPM โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเสี่ยงและอัตราผลตอบแทนที่ได้รับของหลักทรัพย์กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับความเสี่ยงและอัตราผลตอบแทนที่ได้รับของตลาด 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่ต้องการกับอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งมีหลักทรัพย์ในการศึกษา คือ หลักทรัพย์กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยเลือกหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าตลาด (Market Capitalization) สูงสุดมา 10 หลักทรัพย์ ได้แก่ ADVANC, INTUCH, DTAC, TRUE, JAS, THCOM, SMART, SIM, SAMTEL และ JMART ทำการศึกษาใช้ข้อมูลทศวรรษเป็นรายวัน ตั้งแต่วันที่ 13 พฤษภาคม 2553 ถึงวันที่ 30 ธันวาคม 2554 รวมเป็นระยะเวลา 400 วันทำการ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ การวิเคราะห์จากทฤษฎี CAPM (Capital Asset Pricing Model) ผลการศึกษาพบว่า หลักทรัพย์กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ผู้ลงทุนควรลงทุนซื้อ มี 9 หลักทรัพย์ คือ ADVANC, INTUCH, DTAC, JAS, THCOM, SMART, SIM, SAMTEL และ JMART โดยหลักทรัพย์เหล่านี้มีมูลค่าต่ำกว่าที่ควรจะเป็น (Undervalued) ส่วนหลักทรัพย์กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ผู้ลงทุนไม่ควรลงทุนซื้อ มี 1 หลักทรัพย์ คือ TRUE โดยหลักทรัพย์เหล่านี้มีมูลค่าสูงกว่าที่ควรจะเป็น (overvalued)

ฐิติพงศ์ พรลิขิตประเสริฐ (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์: ศึกษากลุ่มชนส่งสินค้าทางทะเลภายใต้แบบจำลอง Capital Asset Pricing Model (CAPM) ผลการศึกษาพบว่าค่าสัมประสิทธิ์เบต้าของทั้ง 4 หลักทรัพย์ มีค่าเป็นบวกและมากกว่า 1 ทั้งหมด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลักทรัพย์ในกลุ่มชนส่งสินค้าทางทะเลมีการเปลี่ยนแปลงอัตราผลตอบแทนที่มากกว่าอัตราผลตอบแทนตลาดหรือที่เรียกว่าเป็นหลักทรัพย์ที่มีราคาปรับตัวเร็ว (aggressive stock) และทุกหลักทรัพย์มีอัตราผลตอบแทนที่อยู่สูงกว่าเส้น SML แสดงว่ามีมูลค่าต่ำกว่าที่ควรจะเป็นและเป็นหลักทรัพย์ที่ราคาจะปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต ดังนั้น นักลงทุนควรที่จะเลือกลงทุนในหลักทรัพย์

กฤติยา นวรัตน์ (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของหลักทรัพย์กลุ่มเงินทุนหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” การศึกษาได้วิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของหลักทรัพย์กลุ่มเงินทุนหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยผลการศึกษาพบว่า มีหลักทรัพย์จำนวน 6 หลักทรัพย์ที่มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยสูงกว่าอัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับหรืออยู่เหนือเส้นตลาดหลักทรัพย์ ได้แก่ AITCO, ASL, GBX, GL, MFC และ THANI แสดงว่าหลักทรัพย์มีราคาซื้อขายในตลาดต่ำกว่าราคาที่ควรจะเป็น ส่วนการวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ พบว่า มีหลักทรัพย์จำนวน 5 หลักทรัพย์ ได้แก่ ASL, GBX, GL, MFC และ THANI เป็นหลักทรัพย์ที่ควรลงทุน

วิธีดำเนินการ

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษาค้างนี้เป็นกลุ่มหลักทรัพย์ประเภทตราสารทุน (หุ้นสามัญ) ในหมวดกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 40 หลักทรัพย์

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ กลุ่มหลักทรัพย์ประเภทตราสารทุน (หุ้นสามัญ) ในหมวดกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 6 หลักทรัพย์ ได้แก่

CTARAF (กองทุนรวมสิทธิการเช่าอสังหาริมทรัพย์โรงแรมและรีสอร์ทในเครือฯ)

LUXF (กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ลักซ์ซัวรี)

MNIT2 (กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์นิชดาธานี 2)

GOLDPF (กองทุนรวมสิทธิการเช่าอสังหาริมทรัพย์โกลด์)

BKKCP (กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์บางกอก)

CPNRF (กองทุนรวมสิทธิการเช่าอสังหาริมทรัพย์ CPN รีเทล ไกรท)

โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่เป็นราคาปิดรายวันของหลักทรัพย์ในกลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ที่เลือกทำการศึกษา อัตราพันธบัตรรัฐบาลที่มีอายุ 1 ปี และดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET INDEX) ระหว่างวันที่ 4 มกราคม 2554 ถึงวันที่ 28 ธันวาคม 2555 จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และใช้รูปแบบการกำหนดราคาสินทรัพย์ทุน (Capital Asset Pricing Model: CAPM) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการเปรียบเทียบมูลค่าของหลักทรัพย์สำหรับตัดสินใจลงทุน

การรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลสำหรับการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ แบบอนุกรมเวลา (time series data) จัดเก็บข้อมูลเป็นรายวันระหว่างวันที่ 4 มกราคม 2554 ถึงวันที่ 28 ธันวาคม 2555 รวบรวมจากรายงานตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (www.setsmart.com) และรายงานจากธนาคารแห่งประเทศไทย ข้อมูลที่รวบรวมมีดังนี้

1. รายงานการซื้อขายหลักทรัพย์ในหมวดกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ (ราคาปิดรายวัน) เพื่อนำมาคำนวณหาอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ (R_i)

2. ดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Index) รายวัน เพื่อนำมาคำนวณหาอัตราผลตอบแทนของตลาด (R_m)

3. รายงานอัตราดอกเบี้ยรายวันของตัวเงินคลังรัฐบาลอายุ 1 ปี เพื่อใช้เป็นตัวแทนของอัตราผลตอบแทนที่ปราศจากความเสี่ยง (R_f)

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา อธิบายเกี่ยวกับกรอบแนวความคิด ทฤษฎี และคำจำกัดความที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์เชิงปริมาณ ใช้สูตรในการคำนวณหาอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ ค่าสัมประสิทธิ์เบต้า และอัตราผลตอบแทนที่ต้องการ โดยใช้รูปแบบจำลอง Capital Asset Pricing Model (CAPM)

สูตรในการคำนวณ

1. คำนวณหาอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ i แต่ละวัน (R_i) โดยใช้ข้อมูลปิดของหลักทรัพย์แต่ละวันทำการ

$$R_i = \frac{p_t - p_{t-1}}{p_{t-1}} * 100$$

โดย	P_t	หมายถึง	ราคาปิดของหลักทรัพย์ i ณ วันทำการ t
	P_{t-1}	หมายถึง	ราคาปิดของหลักทรัพย์ i ณ วันทำการก่อนหน้า t

2. คำนวณหาอัตราผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

$$R_m = \frac{SET\ Index_t - SET\ Index_{t-1}}{SET\ Index_{t-1}} * 100$$

โดย	$SET\ Index_t$	หมายถึง	ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ ณ วันทำการ t
	$SET\ Index_{t-1}$	หมายถึง	ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ ณ วันทำการก่อนหน้า t

3. คำนวณหาความเสี่ยงของอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ โดยใช้ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : σ)

$$\sigma_i = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (R_i - \bar{R}_i)^2}{n}}$$

โดยที่	R_i	หมายถึง	อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ i
	$\bar{R}_i$	หมายถึง	อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของหลักทรัพย์ i
	n	หมายถึง	จำนวนวันทำการ

4. คำนวณหาความเสี่ยงของอัตราผลตอบแทนของตลาด โดยใช้ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : σ)

$$\sigma_m = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (R_m - \bar{R}_m)^2}{n}}$$

โดยที่ R_m	หมายถึง	อัตราผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์
$\bar{R}_m$	หมายถึง	อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของตลาดหลักทรัพย์
n	หมายถึง	จำนวนวันทำการ

5. คำนวณหาค่าความแปรปรวนร่วม (Covariance: COV)

$$COV_{i,m} = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (R_m - \bar{R}_m) * (R_i - \bar{R}_i)}{n}}$$

6. คำนวณหาอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่ปราศจากความเสี่ยง (Risk Free Rate: R_f)

7. คำนวณหาค่าเบต้าของหลักทรัพย์

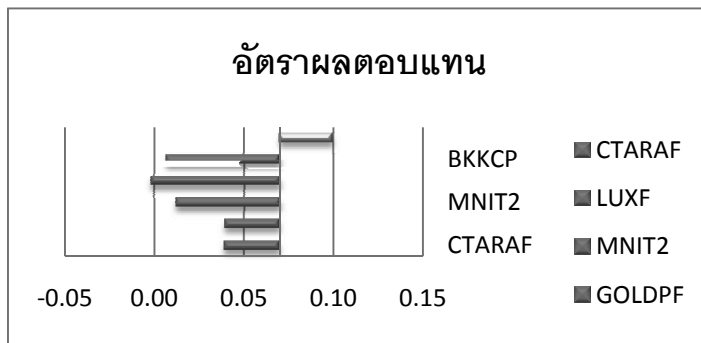
$$\beta_i = \frac{COV_{i,m}}{\sigma_m^2}$$

โดยที่ $COV_{i,m}$	หมายถึง	ค่าความแปรปรวนร่วมระหว่างอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ i และอัตราผลตอบแทนของตลาด
σ_m^2	หมายถึง	ค่าความแปรปรวนของตลาดหลักทรัพย์

8. คำนวณหาอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์ i : $E(R_i)$ โดยใช้แบบจำลองการตั้งราคาหลักทรัพย์ (CAPM)

$$E(R_i) = R_f + (R_m - R_f) \beta_i$$

ผลการวิจัย

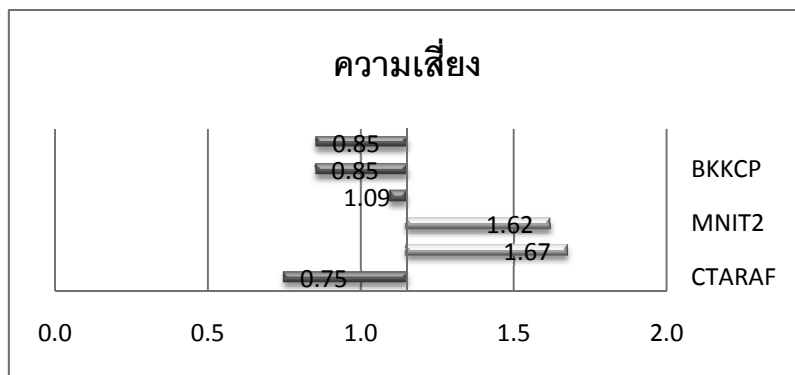

ภาพที่ 2 อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ในกลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ ในช่วงระยะเวลา ระหว่าง 4 มกราคม 2554 – 28 ธันวาคม 2555

จากภาพที่ 2 แสดงถึงการเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์ กับอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ในกลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ ในช่วงระยะเวลา ระหว่าง 4 มกราคม 2554 – 28 ธันวาคม 2555 ผลการศึกษาพบว่า อัตราผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์ มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 0.07 เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ในกลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) หลักทรัพย์ที่ให้อัตราผลตอบแทนสูงกว่าตลาด มีจำนวน 1 หลักทรัพย์ คือ CPNRF ซึ่งอัตราผลตอบแทนของ CPNRF มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 0.10%

2) หลักทรัพย์ที่ให้อัตราผลตอบแทนต่ำกว่าตลาด มีจำนวน 5 หลักทรัพย์ คือ CTARAF, LUXF, MNIT2, GOLDPF และ BKKCP ซึ่งอัตราผลตอบแทนของ GOLDPF มีค่าต่ำที่สุดเท่ากับ ร้อยละ 0 รองลงมา ได้แก่ MNIT2, BKKCP, CTARAF และ LUXF โดยมีค่าอัตราผลตอบแทนเท่ากับ ร้อยละ 0.01, 0.01, 0.04 และ 0.04 ตามลำดับ

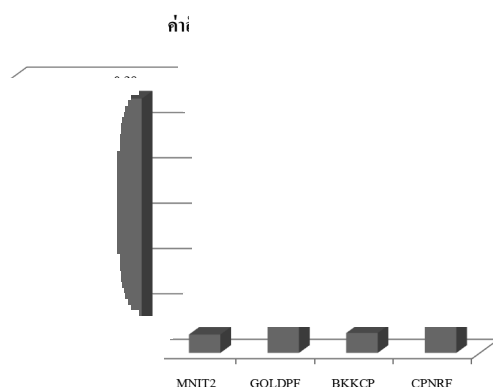

ภาพที่ 3 ความเสี่ยงของหลักทรัพย์ในกลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ ในช่วงระยะเวลา ระหว่าง 4 มกราคม 2554 – 28 ธันวาคม 2555

จากภาพที่ 3 แสดงถึงการเปรียบเทียบความเสี่ยงของตลาดกับความเสี่ยงของหลักทรัพย์ในกลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ ในช่วงระยะเวลาระหว่าง 4 มกราคม 2554 – 28 ธันวาคม 2555 ผลการศึกษาพบว่า ความเสี่ยงของตลาดหลักทรัพย์ มีค่าเท่ากับร้อยละ 1.15 เมื่อเปรียบเทียบกับความเสี่ยงของหลักทรัพย์ในกลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) หลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูงกว่าตลาด มีจำนวน 2 หลักทรัพย์ คือ LUXF และ MNIT2 โดยความเสี่ยงของทั้ง 2 หลักทรัพย์มีค่าเท่ากับร้อยละ 1.67 และร้อยละ 1.62 ตามลำดับ

2) หลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำกว่าตลาด มีจำนวน 4 หลักทรัพย์ คือ CTARAF, LUXF, GOLDPF และ BKKCP ซึ่งความเสี่ยงของ CTARAF มีค่าต่ำที่สุดเท่ากับร้อยละ 0.75 รองลงมาได้แก่ BKKCP, CPNRF และ GOLDPF โดยมีค่าเท่ากับร้อยละ 0.85, 0.85 และ 1.09 ตามลำดับ

ภาพที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์เบต้า (Beta Coefficient) ของหลักทรัพย์ในกลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ ในช่วงระยะเวลาระหว่าง 4 มกราคม 2554 – 28 ธันวาคม 2555

จากภาพที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์เบต้าของหลักทรัพย์ในกลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์แต่ละหลักทรัพย์ โดยหลักทรัพย์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์เบต่าน้อยกว่า 1 และมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกมี 6 หลักทรัพย์ คือ CTARAF, LUXF, MNIT2, GOLDPF, BKKCP และ CPNRF ซึ่งแสดงว่าผลตอบแทนของหลักทรัพย์นั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับผลตอบแทนของตลาด แต่ผลตอบแทนที่ได้รับจากหลักทรัพย์นั้นจะน้อยกว่าผลตอบแทนของตลาด คือหลักทรัพย์นั้นมีความเสี่ยงน้อยกว่าความเสี่ยงของตลาดในทิศทางเดียวกัน กล่าวได้ว่าเป็นหลักทรัพย์เชิงรับ (defensive stock)

ตารางที่ 1 การแบ่งแยกค่าความเสี่ยงรวม (total risk) ของหลักทรัพย์ในกลุ่มกองทุนรวม
อสังหาริมทรัพย์ในช่วงระยะเวลาระหว่าง 4 มกราคม 2554 – 28 ธันวาคม 2555

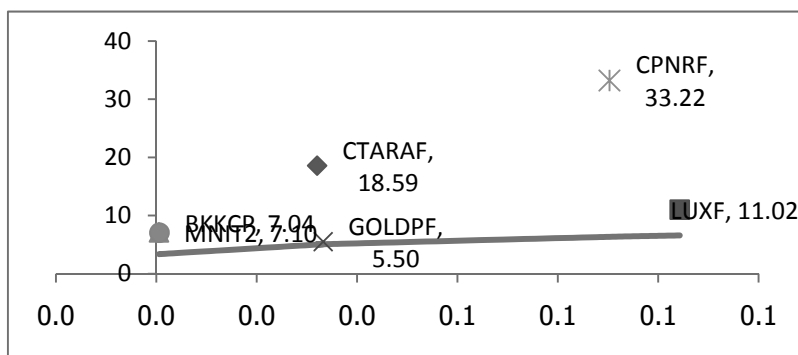
หลักทรัพย์	ค่าความเสี่ยงรวม (σ_i^2)	ค่าความเสี่ยงที่เป็นระบบ ($\beta_i^2 \sigma_m^2$)	ค่าความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ (σ_{ei}^2)
CTARAF	0.56	0.03	0.53
LUXF	2.80	0.10	2.70
MNIT2	2.62	0.00	2.62
GOLDPF	1.19	0.03	1.16
BKKCP	0.73	0.00	0.73
CPNRF	0.73	0.09	0.64

ตารางที่ 1 แสดงถึงการแบ่งแยกค่าความเสี่ยงรวมของหลักทรัพย์ในกลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ ระหว่างระยะเวลา 4 มกราคม 2554 – 28 ธันวาคม 2555 พบว่า ค่าความเสี่ยงรวมของหลักทรัพย์ LUXF มีค่าสูงสุดเท่ากับร้อยละ 2.80 รองลงมา ได้แก่ MNIT2, GOLDPF, BKKCP, CPNRF และ CTARAF โดยมีค่าความเสี่ยงรวมเท่ากับร้อยละ 2.62, 1.19, 0.73, 0.73 และ 0.56 ตามลำดับ และยังพบว่าหลักทรัพย์ทุกหลักทรัพย์มีค่าความเสี่ยงที่เป็นระบบน้อยกว่าค่าความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ มีจำนวน 6 หลักทรัพย์ ได้แก่ CTARAF, LUXF, MNIT2, GOLDPF, BKKCP และ CPNRF

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ในกลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์
เพื่อการตัดสินใจสำหรับการลงทุนในช่วงระยะเวลา 4 มกราคม 2554 – 28
ธันวาคม 2555

หลักทรัพย์	อัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง	อัตราผลตอบแทนที่คาดหวัง	การตัดสินใจ
CTARAF	18.59	5.04	Undervalued
LUXF	11.02	6.59	Undervalued
MNIT2	7.10	3.36	Undervalued
GOLDPF	5.50	5.08	Undervalued
BKKCP	7.04	3.38	Undervalued
CPNRF	33.22	6.35	Undervalued

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า เมื่อนำอัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง (R_i) กับอัตราผลตอบแทนที่คาดหวัง ตามทฤษฎี CAPM ($E(R_i)$) มาเปรียบเทียบกับกัน โดยหลักทรัพย์ที่นักลงทุนตัดสินใจลงทุนนั้น เป็นหลักทรัพย์ที่ $R_i > E(R_i)$ แสดงว่าเป็นหลักทรัพย์ที่มีราคาต่ำกว่าที่ควรจะเป็น เมื่อเทียบกับอัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง ณ ระดับความเสี่ยงเดียวกันกับเส้นตลาดหลักทรัพย์ เพราะมีอัตราผลตอบแทนสูงกว่าตลาดบนเส้นตลาดหลักทรัพย์ ณ ระดับความเสี่ยงเดียวกัน ขณะที่หลักทรัพย์ที่นักลงทุนไม่ตัดสินใจลงทุนเป็นหลักทรัพย์ที่ $R_i < E(R_i)$ แสดงว่าหลักทรัพย์ในกลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ ทั้ง 6 หลักทรัพย์สามารถสรุปการตัดสินใจลงทุนว่า หลักทรัพย์ที่นักลงทุนตัดสินใจลงทุนมีจำนวน 6 หลักทรัพย์ ได้แก่ CTARAF, LUXF, MNIT2, GOLDPF, BKKCP และ CPNRF (การตัดสินใจซื้อหรือขายนั้นอยู่ในช่วงที่ทำการศึกษานั้น)

ภาพที่ 4 การเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงกับอัตราผลตอบแทนที่คาดหวัง

จากภาพที่ 4 การสร้างเป็นเส้น Security Market Line (SML) แสดงให้เห็นว่าหลักทรัพย์ที่อยู่เหนือเส้น SML ได้แก่ CTARAF, LUXF, MNIT2, GOLDPF, BKKCP และ CPNRF เป็นหลักทรัพย์ที่น่าลงทุน

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ตามทฤษฎีผู้ลงทุนควรพิจารณาลงทุนในหลักทรัพย์ 6 หลักทรัพย์ คือ CTARAF, LUXF, MNIT2, GOLDPF, BKKCP และ CPNRF เนื่องจากอัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงมากกว่าอัตราผลตอบแทนที่คาดหวัง แต่ทั้งนี้การศึกษาจะเป็นส่วนประกอบหนึ่งให้กับผู้ลงทุนสำหรับใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจลงทุนและเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ต้องการศึกษาตัวแบบการกำหนดราคาหลักทรัพย์ในลักษณะอื่น การพิจารณาการลงทุนในแต่ละหลักทรัพย์ จะพิจารณาเฉพาะอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงเท่านั้นคงยังไม่เพียงพอสำหรับการตัดสินใจ ยังมีอีกหลายปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ มีหลายงานวิจัยที่พบว่ายังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ผู้ลงทุนต้องนำมา

พิจารณาประกอบการตัดสินใจ อาทิ อัตราเงินเฟ้อ สภาพการตลาดและการแข่งขัน นโยบายของรัฐ ภาษี การบริหารงานของบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์ ทำให้ผู้ลงทุนต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่าง ๆ ประกอบการตัดสินใจลงทุน ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน (fundamental analysis) ซึ่งเป็นการพิจารณาปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อหลักทรัพย์มาเป็นตัวกำหนดราคาหลักทรัพย์ และการวิเคราะห์ทางเทคนิค (technical analysis) เป็นการวิเคราะห์ในรูปแบบการเคลื่อนไหวของราคาในอดีต มาวิเคราะห์ราคาหลักทรัพย์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สุดท้ายผู้ลงทุนต้องพึงระลึกเสมอว่าการลงทุนทุกประเภทมีความเสี่ยง ผู้ลงทุนต้องตัดสินใจภายใต้ข้อมูลรอบด้าน พร้อมสำหรับการตัดสินใจ และใช้สถิติพิจารณาใคร่ครวญอย่างรอบคอบ รอบรู้ และระมัดระวัง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1. การที่นักลงทุนจะเลือกตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ ควรพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของหลักทรัพย์นั้นก่อนที่จะตัดสินใจลงทุน และผู้ลงทุนควรที่จะกระจายการลงทุนไปในหลักทรัพย์กลุ่มอื่น ๆ เพื่อลดความเสี่ยงในการลงทุนในหลักทรัพย์
2. การศึกษาอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์โดยทฤษฎี CAPM ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพียงอย่างเดียว อาจจะไม่ผลลัพธ์ที่ไม่ถูกต้องเสมอไป และการพิจารณาเฉพาะความเสี่ยงอาจไม่สะท้อนถึงสถานะตลาดที่แท้จริงทั้งหมด จึงควรพิจารณาความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายในบริษัทและความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเฉพาะตัวธุรกิจนั้นด้วย เพื่อทำให้การตัดสินใจลงทุนนั้นไม่ผิดพลาด

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. ผู้ศึกษาอาจใช้ทฤษฎีและแนวคิดอื่น ๆ เช่น ทฤษฎีการเก็งกำไรราคา (arbitrage pricing theory: APT) หรือ Fama 3 Factors (F-3-F) มาใช้ในการหาคำตอบเพื่อให้เกิดความแม่นยำและชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาวิเคราะห์การลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มอื่น ๆ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อกระจายความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์โดยไปลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มอื่น ๆ ด้วย
3. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาทั้งความเสี่ยงที่เป็นระบบและความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ เพื่อให้ทราบถึงความเสี่ยงที่แท้จริงจากหลักทรัพย์นั้น ว่าเกิดจากความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงปัจจัยแวดล้อมภายนอก หรือความเสี่ยงภายในธุรกิจ เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกลงทุน

สรุป

1. การเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของหลักทรัพย์กลุ่มกองทุนรวม อสังหาริมทรัพย์ จากผลการศึกษาพบว่า อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์กลุ่มกองทุนรวม อสังหาริมทรัพย์ อัตราผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์ มีค่าเท่ากับร้อยละ 0.07 ส่วนใหญ่เป็น หลักทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนต่ำกว่าตลาด ซึ่งมีทั้งหมด 5 หลักทรัพย์ ได้แก่ CTARAF, LUXF, MNIT2, GOLDPF, และ BKKCP ส่วนหลักทรัพย์ที่ให้อัตราผลตอบแทนสูงกว่าตลาด มีจำนวน 1 หลักทรัพย์ คือ CPNRF ซึ่งอัตราผลตอบแทนของ CPNRF ความเสี่ยงของตลาดหลักทรัพย์ มีค่าเท่ากับร้อยละ 1.15 โดยเมื่อทำการเปรียบเทียบกับความเสี่ยงของหลักทรัพย์ในกลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ หลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูงกว่าตลาด มีจำนวน 2 หลักทรัพย์ ได้แก่ LUXF และ MNIT2 ขณะที่หลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำกว่าตลาด มีจำนวน 4 หลักทรัพย์ ได้แก่ CTARAF, BKKCP, CPNRF และ GOLDPF

2. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์เบต้าของหลักทรัพย์ในกลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ หลักทรัพย์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์เบตานั้นน้อยกว่า 1 และมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกมี 6 หลักทรัพย์ คือ CTARAF, LUXF, MNIT2, GOLDPF, BKKCP และ CPNRF ซึ่งแสดงว่าผลตอบแทนของหลักทรัพย์ นั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับผลตอบแทนของตลาด แต่ผลตอบแทนที่ได้รับจาก หลักทรัพย์นั้นจะน้อยกว่าผลตอบแทนของตลาด คือหลักทรัพย์นั้นมีความเสี่ยงน้อยกว่าความเสี่ยง ของตลาดในทิศทางเดียวกัน กล่าวได้ว่าเป็นหลักทรัพย์เชิงรับ (defensive stock)

3. การเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังกับอัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง ของ หลักทรัพย์ในกลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ มีอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังต่ำกว่าอัตราผลตอบแทน ที่เกิดขึ้นจริงทุกหลักทรัพย์ ได้แก่ CTARAF, LUXF, MNIT2, GOLDPF, BKKCP และ CPNRF

เอกสารอ้างอิง

กฤติยา นวรัตน์. (2549). การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของหลักทรัพย์กลุ่ม เงินทุนหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.

กิตติยาพร คชาอนันต์ และกิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ. (2555, ตุลาคม-ธันวาคม). การวิเคราะห์อัตรา ผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์โดยใช้ ทฤษฎีการตั้งราคาหลักทรัพย์ (CAPM). วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และ การบริหารธุรกิจ, 2 (4).

- จิตราพรณ ใจตุ้ย. (2546). **การวิเคราะห์ความเสี่ยงของหลักทรัพย์บางหลักทรัพย์ในกลุ่มพลังงานในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิรัตน์ สังข์แก้ว. (2543). **การลงทุน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิตติพงษ์ พรลิลิตประเสริฐ. (2554). **การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์: ศึกษาในกลุ่มขนส่งสินค้าทางทะเล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2555). ข้อมูลสถิติราคาปิดของหลักทรัพย์และดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. <www.setsmart.com> (10 มีนาคม)
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2555). ข้อมูลอัตราดอกเบี้ยตัวเงินคลังรัฐบาล. <www.bot.or.th> (10 มีนาคม)
- ธีระ ลัมประเสริฐ และกิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ. (2555, ตุลาคม-ธันวาคม). การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของการลงทุนในหลักทรัพย์หมวดพลังงานและสาธารณูปโภค โดยใช้ตัวแบบจำลองการกำหนดราคาหลักทรัพย์ (CAPM). **วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ**, 2 (4).
- เพชร ชุมทรัพย์. (2549). **หลักการลงทุน** (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ร่วมเกล้า ชัยนุวงศ์. (2543). **การวิเคราะห์ความเสี่ยงและอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ในกลุ่มบันเทิงและสันทนาการในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โรจนา ธรรมจินดา. (2547). **การวิเคราะห์การลงทุน**. เชียงใหม่: ภาควิชาการเงินและการธนาคาร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศศิณี ตันรัตนาวงศ์. (2544). **การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของหลักทรัพย์ในกลุ่มธุรกิจการเกษตร**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศศิธร กาญจนประเสริฐ และกิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ. (2555, ตุลาคม-ธันวาคม). การศึกษาเปรียบเทียบความเสี่ยงและอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยใช้แบบจำลอง CAPM. **วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ**, 2 (4).
- ศุภมาส สกุลวงษ์. (2547). **การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์เพื่อปรับความเสี่ยง**. ภาคนิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Weera Weerakhajornsak. (2007). **Asset Pricing in Energy Sector: The Evidence from Stock Exchange of Thailand**. Graduate School, Department of International Business Administration, Bangkok: University of the Thai Chamber of Commerce.

**ผลการจัดการเรียนการสอน เรื่อง พลังงานความร้อนด้วยชุดสร้างความรู้
ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**

THE RESULT FROM USING TEACHING-LEARNING MANAGEMENT LEAD
TO THE CREATION OF A KNOWLEDGE SET OF HEAT ENERGY BASED
ON CONSTRUCTIVISM THEORY, SCIENCE LEARNING SUBSTANCE
GROUP, MATAYOMSUEKSA 1

กันยารัตน์ ดุษณีย์ / KANYARAT DUSSANEE¹

ทิพวัลย์ คำคง / TIPPAWAN KHUMKHONG²

รัตนาวรรณ ธนานุรักษ์ / RATTANAWAN TANANURAK³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างชุดสร้างความรู้ เรื่อง พลังงานความร้อนตามแนว คอนสตรัคติวิสต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้เรื่องพลังงานความร้อน กับการสอนตามปกติ 4) เปรียบเทียบจิตวิทยาาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้กับการสอนตามปกติ และ 5) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดสร้างความรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย 2 ห้องเรียน จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ชุดสร้างความรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบประเมินจิตวิทยาาสตร์ และ 5) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

²ดร. อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

³ดร. อาจารย์พิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดสร้างความรู้ เรื่องพลังงานความร้อน ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 82.61 / 82.70
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้ สูงกว่าการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. จิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้ สูงกว่าการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดสร้างความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ชุดสร้างความรู้ ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) create the effectiveness of a knowledge set of Heat Energy based on constructivist theory for science learning substance group, matayomsueksa 1, in order to meet the effective criterion, of 80/80, 2) compare the students' learning achievement before and after learning with a knowledge set of Heat Energy, 3) compare the students' learning achievement with using a knowledge set and in a conventional method class, 4) compare the students' scientific mind with using a knowledge set and in a conventional method class and 5) survey the students' satisfaction toward the knowledge set of Heat Energy. The subjects consisted of 100 matayomsueksa 1 students Kannasootsuksalai School, Suphan Buri Province during the second semester of the 2012 academic year, obtained by simple random sampling, divide 2 groups equally. The instruments used for this study were a knowledge set of Heat Energy, a conventional learning plan, a learning achievement test with a reliability value of 0.909, a scientific mind evaluation form and a questionnaire on satisfaction. The data were analyses to calculate mean, standard deviation and t-test.

The findings showed as follows:

1. The effectiveness of knowledge set of Heat Energy was 82.61/82.70 criterion. The means that efficiency of the knowledge set was good.
2. The students' learning achievement after using the knowledge set of Heat Energy was significantly higher at the 0.01 level.
3. The students' learning achievement of knowledge set of Heat Energy using was significantly higher than the learning achievement of the conventional method class at the 0.01 level.
4. The students' scientific mind of the knowledge set of Heat Energy using was significantly higher than the student's scientific mind of the conventional method class at the 0.01 level.
5. The student' satisfaction toward the knowledge set of Heat Energy was highly positive.

Keywords: a set of knowledge, constructivist theory, Science Learning Substance Group

บทนำ

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์นั้นเกี่ยวข้องกับทุกคน ทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องใช้และผลผลิตต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและการทำงาน เหล่านี้ล้วนเป็นผลของความรู้วิทยาศาสตร์ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่น ๆ วิทยาศาสตร์ยังช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล คิดแบบสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์วิจารณ์ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลาย และมีประสิทธิภาพที่ตรวจสอบได้ วิทยาศาสตร์เป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (knowledge-based society) ดังนั้นทุกคนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้วิทยาศาสตร์เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551: 1) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนที่มีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 1)

ในการจัดการเรียนการสอนของไทยในสถาบันการศึกษาทุกระดับชั้น โดยเฉพาะการเรียนการสอนในวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นการจัดการศึกษาที่อ่อนแอทางสติปัญญาและทำลายศักยภาพในการเรียนรู้ เนื่องจากเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาในห้องเรียนและท่องจำจากตำราเป็นส่วนใหญ่ ผู้เรียนขาดประสบการณ์และการศึกษาจากความเป็นจริงรอบตัว ขาดการคิดวิจารณ์ญาณ ขาดการนำประสบการณ์หรือข้อมูลมาสังเคราะห์ให้เป็นปัญหาที่สูงขึ้นทำให้ไม่เกิดการเรียนรู้ เมื่อไม่มีความรู้ความเข้าใจ จึงไม่สามารถทำข้อสอบได้ (ทิตนา เขมมณี, 2551: 177) ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ต่ำ ดังเห็นได้จากผลการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ระดับเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 9 ได้คะแนนเฉลี่ย 39.28 จาก 100 คะแนน และพบว่า คะแนนต่ำมากในสาระที่ 5 มาตรฐาน ว 5.1 เรื่องพลังงานความร้อน ได้คะแนนเฉลี่ย 4.2 คะแนน จาก 10 คะแนน และจากการสำรวจการสอบระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2553 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่ามาตรฐาน ว 5.1 เรื่อง พลังงาน คะแนนเต็ม 14 คะแนน ระดับโรงเรียนภรรณสุตศึกษาลัยคะแนนเฉลี่ยได้ 4.63 ระดับจังหวัดคะแนนเฉลี่ยได้ 4.34 ระดับเขตพื้นที่การศึกษาเขต 9 และระดับประเทศได้คะแนนเฉลี่ย 4.23 (สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 9 สุพรรณบุรี, 2553: 8-10) ซึ่งเป็นคะแนนที่ต่ำมาก

ด้วยเหตุผลนี้ การจัดการเรียนรู้จึงต้องมีการเปลี่ยนพฤติกรรมทั้งของครูและนักเรียน ครูต้องวางแผนจัดกิจกรรมที่เน้นบทบาทของนักเรียนตั้งแต่เริ่มต้น คือร่วมกันวางแผนการเรียน การวัดผล ประเมินผล เน้นกระบวนการคิดและลงมือปฏิบัติ ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูล การแก้ปัญหาการมีปฏิสัมพันธ์ ช่วยให้นักเรียนพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา มีจิตวิทยาศาสตร์และมีค่านิยมที่เหมาะสมต่อวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิธีหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์มีประสิทธิภาพดีขึ้น ได้แก่ การนำเอาเทคโนโลยีทางการศึกษามาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาวิชา และในการจัดการเรียนการสอนเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง กล่าวคือ กระบวนการในการจัดการเรียนการสอนควรส่งเสริมให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามสภาพของตนเอง เข้าใจเนื้อหาในบทเรียน และเก็บความทรงจำได้ยาวนานขึ้น รูปแบบการจัดกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา มีการเชื่อมโยงวิธีการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชากับชีวิตจริงหรือเรียกว่าการจัดการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ (จิราภรณ์ ศิริทวี, 2541: 44) ซึ่งเชื่อว่าประสบการณ์เดิมของนักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเรียนรู้ นักเรียนจะต้องสืบค้น เสาะหา สืบค้นตรวจสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ จะส่งผลให้เกิดความเข้าใจและเกิดการรับรู้ที่มีความหมาย และสามารถสร้างเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (constructivist theory) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในของนักเรียน นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีมาก่อน

โดยพยายามนำความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์และปรากฏการณ์ที่ตนพบเห็นมาสร้างเป็นโครงสร้างทางปัญญา นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ๆ อย่างกระตือรือร้นจนกระทั่งนักเรียนเกิดการสร้างความหมายการส่งเสริมให้นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง การนำแนวคิดของคอนสตรัคติวิสต์มาใช้ในการเรียนการสอนจะช่วยให้เกิดการสร้างความรู้ได้ดีขึ้นทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความก้าวหน้ามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดร. วิเศษวงศ์ (2551: 72) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องสารและสมบัติของสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ และการสอนตามปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนทดลองในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังทดลองในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์นั้น ผู้สอนต้องพยายามทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยอาศัยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง หรือนำสื่อการเรียนการสอนมาเป็นปัจจัยที่จะนำเอาความรู้ไปสู่ตัวนักเรียนได้ สอดคล้องกับกระบวนการแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เน้นการถ่ายทอดและการแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะกระบวนการและเจตคติทางวิทยาศาสตร์ จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อเพื่อส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้พบว่า การนำชุดการสร้างความรู้มาใช้จะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เนื่องจากชุดสร้างความรู้เป็นการสอนที่ส่งเสริมความสามารถทางสมอง ความคิดสร้างสรรค์ มีความคล่องแคล่วที่จะนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้อย่างรวดเร็ว ผู้เรียนสามารถจำเนื้อหาและวิธีการได้ดีเพราะผ่านการแก้ปัญหาจริง (สุภัทร จินปฐ, 2548) อีกทั้งชุดสร้างความรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ช่วยสนับสนุนให้นักเรียนกระตือรือร้นในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนให้มีกระบวนการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ของตนเอง วิธีการสอนจะส่งเสริมความคิดของนักเรียนและให้นักเรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองและนำประสบการณ์หรือสิ่งที่ครูสอนไปใช้ประโยชน์และสามารถนำความรู้ที่ได้ใหม่เชื่อมโยงกับความรู้เดิมได้อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดความรู้ที่คงทน เก็บความทรงจำได้ยาวนาน และสามารถนำความรู้ไปทำข้อสอบได้ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังเช่นงานวิจัยของจิตราภรณ์ จอมคำสิงห์ (2548) ได้ศึกษาผลการเรียนจากชุดสร้างความรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เรื่องสิ่งแวดล้อม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น และข้อเด่นของชุดสร้างความรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ซึ่งเน้นกระบวนการคิดและการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของกระบวนการคิดดังกล่าว จึงสร้างชุดสร้างความรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เรื่องพลังงานความร้อน

เพื่อใช้ในการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ฝึกวิธีการเรียนด้วยการสร้างความรู้ด้วยตนเองเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนระดับสูงต่อไป และนักเรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ได้

วัตถุประสงค์

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) เพื่อสร้างชุดสร้างความรู้ เรื่อง พลังงานความร้อน ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
- 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน
- 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลังงานความร้อน ของนักเรียนที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้ กับการสอนตามปกติ
- 4) เพื่อเปรียบเทียบจิตวิทยาาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้ กับการสอนตามปกติ
- 5) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดสร้างความรู้

วิธีดำเนินการ

1. **ขอบเขตของเนื้อหา** วิชาวิทยาศาสตร์ รหัส ว21102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 เรื่อง พลังงานความร้อนในหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 5 พลังงาน มาตรฐาน ว 5.1 ตัวชี้วัด ม.1/1, 1/2, 1/3 และ 1/4 ประกอบไปด้วยหัวข้อต่อไปนี้ 1) แหล่งที่มาของพลังงานความร้อน อุณหภูมิ และหน่วยของการวัด 2) การถ่ายโอนความร้อนและผลของการถ่ายโอนความร้อน 3) การขยายตัวของวัตถุเมื่อได้รับความร้อนและผลของการขยายตัวของวัตถุ 4) ผลของพลังงานความร้อนและภาวะโลกร้อน

2. **ระยะเวลา** ระยะเวลาในการทดลอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ทำการทดลอง 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เป็นเวลา 5 สัปดาห์ รวม 15 ชั่วโมง

3. **กลุ่มตัวอย่าง** นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัยจังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/9 จำนวน 50 คน สอนโดยใช้ชุดสร้างความรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ กับกลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/8 จำนวน 50 คน สอนโดยใช้การสอนตามปกติ

4. ตัวแปร

- 4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การสอน ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี
 - 4.1.1 การสอนโดยชุดสร้างความรู้ ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์
 - 4.1.2 การสอนโดยการสอนตามปกติ
- 4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งได้ 3 ด้าน คือ
 - 4.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.2.2 จิตวิทยาาสตร์
 - 4.2.3 ความพึงพอใจต่อชุดสร้างความรู้

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เรื่อง พลังงานความร้อน ที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เรื่อง พลังงานความร้อน ที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามปกติ
3. จิตวิทยาาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้ สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดสร้างความรู้ เรื่องพลังงานความร้อน ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วยคู่มือสำหรับกระบวนการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้ ขั้นที่ 1 จุดประกายความสนใจ ขั้นที่ 2 วางแผนการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 ลงมือเรียนรู้ตามแผนเพื่อแสวงหาและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ขั้นที่ 4 นำเสนอข้อมูล สรุปความรู้ และขั้นที่ 5 จัดทำชิ้นงาน ชุดสร้างความรู้คำนวณดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และมีประสิทธิภาพ 82.61/82.70
2. แผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติ จำนวน 4 แผน คำนวณดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80- 1.00
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พลังงานงานความร้อน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.25 - 0.77 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.22 - 0.80 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90
4. แบบประเมินจิตวิทยาาสตร์ ใช้อิงเกณฑ์ประเมิน กำหนดเกณฑ์การประเมิน 5 ระดับ (5, 4, 3, 2, 1) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99
5. แบบสอบถามความพึงพอใจ ตามวิธีของลิเคอร์ต (Likert) แบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ (5, 4, 3, 2, 1) คำนวณดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80- 1.00

การดำเนินการวิจัย

1. ดำเนินการสอนกลุ่มทดลองโดยใช้ชุดสร้างความรู้ ตามลำดับดังนี้

1.1 ผู้วิจัยจัดเตรียมชุดสร้างความรู้ 4 ชุด ประกอบด้วยคู่มือสำหรับกระบวนการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อต่าง ๆ และเอกสารที่ใช้ในการเรียนการสอน

1.2 ปฐมนิเทศนักเรียนหลังจากนั้นให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 40 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง

1.3 ดำเนินการสอนโดยใช้ชุดสร้างความรู้ จำนวน 4 ชุด เป็นเวลา 15 ชั่วโมง

1.4 เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ด้วยชุดสร้างความรู้ทั้ง 4 ชุด แล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

1.5 นักเรียนทำแบบประเมินจิตวิทยาาสตร์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ

1.6 นำข้อมูลหรือคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบสมมติฐาน

2. ดำเนินการสอนกลุ่มควบคุมโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติตามลำดับดังนี้

2.1 ผู้วิจัยจัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติ จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ และสื่อต่าง ๆ และเอกสารที่ใช้ในการเรียนการสอน

2.2 ปฐมนิเทศนักเรียนหลังจากนั้นให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 40 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง

2.3 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติ จำนวน 4 แผน

2.4 เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้แล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้เวลาเท่ากับทดสอบก่อนเรียน จำนวน 40 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง

2.5 นักเรียนทำแบบประเมินจิตวิทยาาสตร์

2.6 นำข้อมูลหรือคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

2.7 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

2.7.1 สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ยของคะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.7.2 สถิติเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการทดลองประสิทธิภาพของชุดสร้างความรู้ E_1/E_2 ค่าความเที่ยงตรง (validity) ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าอำนาจจำแนก ค่าที่ (t) ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากสูตร KR-20

2.7.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน t-test for dependent sample และ t-test for independent sample

ผลการวิจัย

ประสิทธิภาพ ของชุดสร้างความรู้

การหาประสิทธิภาพของชุดสร้างความรู้ จำนวน 4 ชุด ดำเนินการหาประสิทธิภาพแบบเดี่ยว (1: 1) แบบกลุ่ม (1: 3) และภาคสนาม (1: 10) ผลของการหาประสิทธิภาพ แสดงไว้ในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดสร้างความรู้ เรื่อง พลังงานความร้อน ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

(n = 100)

ชุดสร้างความรู้	เกณฑ์ 80/80	
	(E ₁)	(E ₂)
ชุดที่ 1 เรื่อง ร้อนเท่าใด	80.18	83.30
ชุดที่ 2 เรื่อง ร้อนแล้วไหล	85.11	83.30
ชุดที่ 3 เรื่อง ร้อนแล้วใหญ่	83.65	81.60
ชุดที่ 4 เรื่อง ร้อนแล้วโลกเปลี่ยนไป	81.53	82.60
ภาพรวม	82.61	82.70

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดสร้างความรู้ เรื่อง พลังงานความร้อน ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 82.61/82.70

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน

ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ก่อนและหลังเรียนด้วยชุดสร้างความรู้ ทดสอบความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วย t-test for dependent sample ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน

(n = 100)

การเรียนด้วยชุดสร้างความรู้	n	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	50	15.30	3.41	31.56**
หลังเรียน	50	31.12	2.85	

**p< .01

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลังงานความร้อนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลังงานความร้อน ของนักเรียนที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้ กับการสอนตามปกติ

ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง พลังงานความร้อน หลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้ กับการสอนตามปกติ ดังแสดงในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลังงานความร้อน ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้ กับการสอนตามปกติ

(n = 100)

วิธีสอน	n	$\bar{X}$	S.D.	t
การเรียนโดยใช้ชุดสร้างความรู้	50	31.12	2.85	7.78 **
การเรียนโดยการสอนตามปกติ	50	26.20	3.44	

**p< .01

จากตารางที่ 3 พบว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพลังงานความร้อนของนักเรียน ที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้สูงกว่า นักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเปรียบเทียบจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้กับการสอนตามปกติ

ผลการศึกษาจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้กับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามปกติ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 คะแนนจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้ กับ การสอนตามปกติ

(n = 100)

รายการ	เรียนโดยชุดสร้างความรู้			การสอนตามปกติ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับจิตวิทยาศาสตร์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับจิตวิทยาศาสตร์
ความสนใจใฝ่รู้						
จำนวน 10 ข้อ มีค่าเฉลี่ยดังนี้	4.37	0.67	มาก	3.59	8.75	ปานกลาง
ความมีเหตุผล						
จำนวน 5 ข้อ มีค่าเฉลี่ยดังนี้	4.58	0.68	มากที่สุด	3.54	0.99	มาก
ความซื่อสัตย์						
จำนวน 3 ข้อ มีค่าเฉลี่ยดังนี้	4.51	0.66	มากที่สุด	3.49	0.92	ปานกลาง
ความมีระเบียบเรียบร้อย						
จำนวน 7 ข้อ มีค่าเฉลี่ยดังนี้	4.57	0.70	มากที่สุด	3.79	0.86	ปานกลาง
การร่วมแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น						
จำนวน 5 ข้อ มีค่าเฉลี่ยดังนี้	4.39	0.51	มาก	3.57	0.94	มาก
ภาพรวม	4.47	0.61	มาก	3.60	0.89	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า จิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน หลังเรียนโดยชุดสร้างความรู้ อยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 4.47 ส่วนนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามปกติ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.60 แสดงว่าจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าการสอนตามปกติ

การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดสร้างความรู้

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนโดยชุดสร้างความรู้ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 คะแนนความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อชุดสร้างความรู้

(n = 100)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหา			
1. เนื้อหาไม่มากเกินไป	4.48	0.67	มาก
2. เนื้อหาชัดเจนเข้าใจง่าย	4.54	0.61	มากที่สุด
3. การจัดลำดับเนื้อหามีความเหมาะสม	4.50	0.76	มาก
4. เนื้อหา มีรายละเอียดมากพอ	4.50	0.64	มาก
ด้านสื่อ			
5. สื่อการเรียนการสอนน่าสนใจ	4.52	0.73	มากที่สุด
6. สื่อมีความหลากหลาย	4.42	0.60	มาก
7. สื่อเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.64	0.56	มากที่สุด
8. ตัวอักษรและภาษาในสื่ออ่านง่ายชัดเจน	4.48	0.76	มาก
ด้านกิจกรรม			
9. กิจกรรมน่าสนใจ	4.76	0.51	มากที่สุด
10. กิจกรรมช่วยให้ นักเรียนสร้างความรู้ได้	4.36	0.69	มาก
11. มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.76	0.55	มากที่สุด
12. กิจกรรมการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น	4.70	0.54	มากที่สุด
ประโยชน์ที่ได้รับ			
13. ความรู้ที่ได้รับเป็นพื้นฐานของการเรียนระดับสูงต่อไป	4.68	0.68	มากที่สุด
14. กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยให้เกิดการสร้างความรู้ในเรื่อนั้นได้	4.50	0.83	มาก
15. นำวิธีการสร้างความรู้ไปใช้กับการเรียนวิชาอื่น ๆ ได้	4.08	0.96	มาก
รวม/เฉลี่ย	4.53	0.67	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยชุดสร้างความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.53

อภิปรายผล

ผลการวิจัยในครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่จะอภิปรายดังนี้

1. ชุดสร้างความรู้ เรื่องพลังงานความร้อน ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าประสิทธิภาพ 82.61/82.70 ทั้งนี้เนื่องมาจากชุดสร้างความรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เป็นวิธีการที่ส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ช่วยเหลือชี้แนะแนวทาง นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่เกิดจากการแสวงหาความรู้และค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง สอดคล้องกับความเชื่อที่ว่าทุกคนมีศักยภาพในการเรียนรู้ และการเรียนรู้มิใช่ถูกสอนอยู่ตลอดเวลา ควรให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการซักถาม พุดคุย หาเหตุผล (ลีปบนนทเกตุทิติ, 2541: 5-7) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัทร จันปฐ (2548) ที่ว่าชุดสร้างความรู้เป็นการสอนที่ส่งเสริมความสามารถทางสมอง ความคิดสร้างสรรค์ มีความคล่องแคล่วที่จะนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้อย่างรวดเร็ว จึงทำให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมและแบบฝึกหัดหลังเรียนได้ส่งผลให้ชุดสร้างความรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้ เรื่องพลังงานความร้อน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากชุดสร้างความรู้ได้ออกแบบบทเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ภายในตัวนักเรียน นักเรียนเป็นผู้สร้าง (constructor) ความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม โดยนักเรียนสร้างเสริมความรู้ผ่านกระบวนการทางจิตวิทยาด้วยตนเอง จากชุดสร้างความรู้โดยนำหลักการทางจิตวิทยาการเรียนรู้ และแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) สถานการณ์ที่เป็นปัญหา (problem base) ตามแนวคิดของเพียเจต์ ซึ่งเชื่อว่าถ้านักเรียนถูกกระตุ้นด้วยปัญหา (problem) ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (cognitive conflict) นักเรียนต้องพยายามปรับโครงสร้างทางปัญญาให้เข้าสู่สภาวะสมดุล (equilibrium) จนกระทั่งนักเรียนสามารถที่จะสร้างความรู้ใหม่หรือเกิดการเรียนรู้ สถานการณ์ที่เป็นปัญหานี้เป็นขั้นการนำนักเรียนเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียนรู้ 2) แหล่งเรียนรู้ (resource) เป็นส่วนที่รวบรวมข้อมูล เนื้อหา สารสนเทศที่นักเรียนจะใช้ในการแก้สถานการณ์ปัญหาที่นักเรียนเผชิญ และนักเรียนใช้แสวงหา และค้นพบคำตอบ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างสื่อหลายชนิดที่แตกต่างกัน ได้แก่ สื่อ Power Point clip วิดีโอ ใบกิจกรรม ฐานการเรียนรู้ และใบความรู้รูปการ์ตูน สื่อประเภทต่าง ๆ นี้ผู้วิจัยสร้างตามแนวคิดของสุมาลี ชัยเจริญ (2548) ที่ว่าคุณลักษณะเฉพาะของสื่อ นั้น สื่อจะช่วยส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจหรือกระบวนการคิดของนักเรียน และสื่อที่มีคุณลักษณะที่แตกต่างกัน จะส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ต่างกัน สอดคล้องกับพจนนา ททรัพย์สมาน (2550) ที่กล่าวว่าสื่อเป็นสิ่งสำคัญในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิด เพื่อเป็นแนวทางในการสรุปองค์ความรู้ที่ถูกต้อง และ 3) การร่วมกันแก้ปัญหา (collaboration)

ผู้วิจัยได้กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนเป็นผู้ลงมือกระทำที่ใช้วิธีการเรียนรู้ร่วมกัน แก้ปัญหา และแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการคิดไตร่ตรอง มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นของตนเองกับผู้อื่น และเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยปรับเปลี่ยน และป้องกันความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนสอดคล้องกับการวิจัยของจิตราภรณ์ จอมคำสิงห์ (2548) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้จากชุดสร้างความรู้ที่พัฒนาตามแนวคอนสตรัคติวิสต์เรื่อง สิ่งแวดล้อมธรรมชาติของผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียน และปริญญา ทองสอน (2549) ได้สร้างชุดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ระบบนิเวศ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น ชุดสร้างความรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการสร้างความรู้ด้วยตนเองทำให้เกิดความรู้ที่คงทน เป็นผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพลังงานความร้อน ของนักเรียนที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้กับการสอนตามปกติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้ มีขั้นตอนการทำงานเป็นกลุ่ม ช่วยกันคิดระดมพลังสมองในการหาข้อมูล และนำข้อมูลไปใช้ในการทำกิจกรรม นักเรียนมีการร่วมกันวางแผนทำการทดลอง ออกแบบการบันทึกผลการทดลอง ทำกิจกรรมทดลอง เพื่อหาความรู้และคำตอบ นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองบันทึกลงไปในใบกิจกรรมกระบวนการนี้เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายในของนักเรียน เป็นความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่นักเรียนพบเห็น กับความเข้าใจเดิมของนักเรียนที่มีมาก่อน โดยนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทดลองที่นักเรียนพบมาสร้างเป็นโครงสร้างทางปัญญา (cognitive structure) การนำเสนอข้อมูล สรุปความรู้ ตัวแทนของนักเรียนนำเสนอผลการทดลอง เพื่อให้เพื่อนนักเรียนได้วิเคราะห์ อภิปรายความรู้ที่ได้ และสรุปความรู้ร่วมกันจากธนาคารความรู้ กระบวนการเรียนรู้สำคัญสุดท้ายของเนื้อหา นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาจัดเป็นชิ้นงานแสดงความรู้ความเข้าใจในรูปของ ชิ้นงาน จะเห็นได้ว่ากระบวนการเรียนรู้โดยใช้ชุดสร้างความรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ นักเรียนจะเป็นผู้มีบทบาทในการเรียนรู้อย่างตื่นตัว (active) ต้องเป็นผู้จัดกระทำกับข้อมูลหรือประสบการณ์ต่าง ๆ และจะต้องสร้างความหมายในสิ่งนั้นด้วยตนเอง จากกิจกรรมที่เรียกว่า “physical knowledge activities” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อการทดลองสิ่งของที่เป็นจริง ทำให้นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ที่แท้จริง ดังนั้นการเรียนโดยชุดสร้างความรู้นี้ เป็นการส่งเสริมความสามารถทางสมอง ความคิดสร้างสรรค์ มีความคล่องแคล่วที่จะนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่อย่างรวดเร็ว นักเรียนสามารถจำเนื้อหา และวิธีการได้ดี เพราะผ่านการแก้ปัญหาจริง ช่วยสนับสนุนให้นักเรียนกระตือรือร้นในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่มนับเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพของนักเรียน นักเรียนได้เป็น

เจ้าของความรู้ที่แท้จริง สามารถนำประสบการณ์ใหม่ไปใช้ประโยชน์และสามารถนำไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมได้รวดเร็ว ทำให้เกิดความรู้ที่คงทน เก็บความจำได้ยาวนาน ส่งผลให้นักเรียนมีศักยภาพในการนำความรู้ที่มีอยู่ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้คะแนนสูงขึ้น

จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้โดยชุดสร้างความรู้ กระบวนการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นงานเป็นการนำเสนอผลงานที่ทำให้นักเรียนมีโอกาสจัดลำดับขั้นตอนของความรู้ การเรียบเรียงความรู้ ความคิด สร้างออกมาเป็นเอกสารหลักฐานร่องรอยต่าง ๆ ซึ่งได้จากการค้นพบองค์ความรู้นั้น (ปราโมทย์ จันทรเรือง, 2552) และความรู้ที่ผ่านการลงมือกระทำของนักเรียน การเรียนรู้ตามสภาพจริง และจัดให้นักเรียนควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง มีการส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และที่สำคัญคือการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดความรู้ที่คงทน เก็บความจำได้ยาวนาน ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้ มีศักยภาพทางการเรียนสูงกว่าศักยภาพทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศรานนท์ วะปะแก้ว (2547) ได้วิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง สมดุลเคมีระหว่างการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์กับการสอนปกติ จากการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนร้อยละ 68 ส่วนการสอนตามปกติ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนร้อยละ 55

4. จิตวิทยาาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากกระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ที่สร้างความรู้ด้วยตนเองจากการคิดและปฏิบัติจริงตามลำดับขั้น วิเคราะห์ความสำคัญที่จำเป็นของสิ่งที่จะเรียนรู้ วางแผนกำหนดขอบเขตวิธีการเรียนรู้ ลงมือเรียนรู้ตามแผน นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการเรียนรู้ วิเคราะห์ อภิปรายสรุปความรู้ ข้อคิด แนวทางปฏิบัติ จัดทำผลงาน รายงานผลการเรียนรู้ของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ ตามความถนัดความสนใจ (พจนา ทรัพย์สมาน, 2550: 2) นักเรียนที่เรียนโดยชุดสร้างความรู้จึงผ่านกระบวนการเรียนรู้เหล่านี้ทั้งหมด ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งมีคุณสมบัติของนักวิทยาศาสตร์ อันเป็นลักษณะสำคัญที่เอื้อให้นักเรียนใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ แก้ปัญหา หาแนวทางแก้ปัญหา พฤติกรรมที่แสดงออกนี้คือ จิตวิทยาาสตร์ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2549: 22) กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการเรียนโดยชุดสร้างความรู้ส่งผลให้จิตวิทยาาสตร์ของนักเรียน สูงกว่านักเรียนที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติ

5. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดสร้างความรู้ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากหลักการทฤษฎีตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ ที่นำมาเป็นพื้นฐานหลักในการออกแบบการเรียนรู้ ที่นำสื่อประเภทต่าง ๆ มารวมกัน ซึ่งคุณลักษณะของสื่อต่าง ๆ นั้นจะส่งเสริม

ซึ่งกันและกัน การใช้ชุดสร้างความรู้จัดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถทางสมอง ความคิดสร้างสรรค์ มีความคล่องแคล่วที่จะนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่อย่างรวดเร็ว นักเรียนสามารถจำเนื้อหาและวิธีการได้ดี เพราะผ่านการแก้ปัญหาจริง นอกจากนี้แนวคอนสตรัคติวิสต์ยังช่วยสนับสนุนให้นักเรียนกระตือรือร้น ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนให้มีกระบวนการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จากประสบการณ์ของตนเอง แล้วนำประสบการณ์ไปใช้ประโยชน์ และสามารถนำความรู้ใหม่เชื่อมโยงกับความรู้เดิมได้รวดเร็ว เกิดความคงทน เก็บความทรงจำได้ยาวนาน สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในระดับสูงต่อไปได้เป็นอย่างดี ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้อรรถาธิบายของบทเรียนเรื่องพลังงานความร้อนที่นักเรียนเข้าใจยาก เมื่อมีกิจกรรมที่แตกต่างและหลากหลาย ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้สื่อแต่ละประเภทมีภาพ สี สัน เสียง ตลอดจนการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการอยากรู้บทเรียนมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้หรือ การศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ ควรนำเอารูปแบบการสอนโดยชุดสร้างความรู้ และนำกระบวนการเรียนการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์เป็นการสอนที่นักเรียนมีบทบาทสำคัญที่สุดในการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ นักเรียนมีบทบาทในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นผู้สรุปองค์ความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ จัดทำชิ้นงาน เป็นที่ประจักษ์ว่าองค์ความรู้ที่สร้างขึ้นสร้างจากนักเรียนอย่างแท้จริง นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตน และความรู้ที่สร้างขึ้นจะทำให้จำได้ยาวนาน และสามารถผสมผสานกับความรู้เดิมกลายเป็นความรู้ใหม่ ที่จดจำได้นาน ส่วนครูเป็นสนับสนุนส่งเสริมเท่านั้น

1.2 การนำรูปแบบการสอนโดยชุดสร้างความรู้ ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เช่น จำนวนนักเรียนต่อกลุ่ม การกำหนดบทบาทของนักเรียนสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยชุดสร้างความรู้ อาจมีการปรับลดเวลาในการขยายการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีการยืดหยุ่นตามสถานการณ์ความพร้อมของนักเรียน ได้ตามความเหมาะสม

1.4 ควรใช้สื่อที่เป็นแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ ศึกษานอกสถานที่ หรือนวัตกรรมอื่น ๆ มาช่วยในการจัดการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเอง เช่น สวนดอกไม้ หรือ เรือนเพาะชำในโรงเรียน การใช้เกม และเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยชุดสร้างความรู้กับ เนื้อหาอื่นในกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ในระดับอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษานำวิธีการสอนโดยชุดสร้างความรู้ไปใช้ในกลุ่มสาระอื่น ๆ

2.3 ควรมีการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยชุดสร้างความรู้กับวิธีสอนแบบอื่น ๆ

สรุป

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้สร้างชุดสร้างความรู้เรื่อง พลังงานความร้อน ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าชุดสร้างความรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นช่วย พัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งนักเรียนสามารถสร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งที่เรียนรู้กับความเข้าใจเดิมที่มีมาก่อน นำความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ ที่ตน พบเห็นมาสร้างเป็นโครงสร้างทางปัญญา นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการทำกิจกรรม สรุปเนื้อหาสิ่งที่เรียนรู้ และการสร้างผลงานจากกิจกรรมที่เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างกระตือรือร้น ทำให้นักเรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง และช่วยให้นักเรียนจดจำความรู้นั้นได้ยาวนานส่งผลให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความก้าวหน้ามากขึ้น และในการทำกิจกรรมต่าง ๆ นั้น นักเรียน เกิดความภูมิใจในผลงานของตนเองนักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้ มีความสนใจในการแสวงหา ความรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีความรับผิดชอบ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการแสดงความคิดเห็น และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้นักเรียนมีจิตวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมาก

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

จิตรามภรณ์ จอมคำสิงห์. (2548). **ผลการเรียนจากชุดการสร้างความรู้ที่พัฒนาตามแนว คอนสตรัคติวิสต์ เรื่อง สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. รายงานการศึกษาระดับศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จิราภรณ์ ศิริทวี. (2541). **เอกสารประกอบการบรรยายเทคนิคการจัดกิจกรรมให้นักเรียน สร้างสรรค์ความรู้ (Constructivist)**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ดร.ณิ วิชาญวงศ์. (2551). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องสารและสมบัติของสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยได้รับการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์และการจัดการเรียนรู้ตามปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- ทิตินา แหมมณี. (2551). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริญญา ทองสอน. (2549). การสร้างชุดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ระบบนิเวศโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปราโมทย์ จันทรเรือง. (2552). การออกแบบหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญ ด้านการคิดและการเรียนรู้. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พจนา ทรัพย์สมาน. (2550). การจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนแสวงหาและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพันธ์ เดชะคุปต์. (2549). วิถีวิทยาการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ด้วยหลักการสอน 3S+1 การบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ศรานนท์ ะปะแก้ว. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง สมดุลเคมี ระหว่างการสอนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ กับการสอนตามปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (2551). คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. (2553). โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการยกระดับคุณภาพครู กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. สุพรรณบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.

- ลีปนันท เกตุทัต. (2541). **แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุภัทร จินปรุ. (2548). **ผลการจัดการเรียนรู้จากสื่อบทเรียนสื่อการสอน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุมาลี ชัยเจริญ. (2547). **การพัฒนารูปแบบการสร้างความรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ** The Development of Knowledge Construction Model of the Student using Information Technology. ขอนแก่น: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- _____. (2548). **เทคโนโลยีการศึกษาและการพัฒนาระบบการสอน**. ขอนแก่น: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ผลการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างเว็บไซต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

THE TRAINING ACHIEVEMENT ON 'CREATING A WEB SITE' IN THE CAREER AND TECHNOLOGY LEARNING SUBSTANCE FOR SECONDARY EDUCATION STUDENTS

เพ็ญประภา นันทนาสิทธิ / PENPRAPA NANTHANASIT¹

นารีรัตน์ สุวรรณวารี / NAREERAT SUWANVAREE²

วรรณวิไล นันทมานพ / WANWILAI NUNTHAMANOP³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังได้รับการฝึกอบรม เรื่องการสร้างเว็บไซต์ 2) ศึกษาทักษะการสร้างเว็บไซต์ภายหลังได้รับการฝึกอบรม ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการฝึกอบรม เรื่องการสร้างเว็บไซต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่น 0.885 2) แบบประเมินทักษะการสร้างเว็บไซต์ และ 3) แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม มีค่าความเชื่อมั่น 0.896 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการสร้างเว็บไซต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลังได้รับการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

²ดร., อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์พิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

2. ทักษะการสร้างเว็บไซต์ ของนักเรียนหลังได้รับการฝึกอบรมอยู่ในระดับดี
3. ความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรมเรื่องการสร้างเว็บไซต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การฝึกอบรม การสร้างเว็บไซต์ มัธยมศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) compare the achieved learning of secondary education students before and after attending the training course entitled 'Creating a Web Site'. 2) evaluate the students' skills for 'Creating a Web Site' after attending the training course for the secondary education students 3) evaluate the students' satisfaction towards the 'Creating a Web Site' training through the Group Learning Career and Technology. The research sample was from 30 secondary education students from Kanchanapisek Wittayalai Suphan Buri School, Maung Suphan Buri district, Suphan Buri province during the second semester of 2012. The instruments used in this research were 1) achievement testing material with a reliability of 0.855, 2) an evaluation form of skills for 'Creating a Web Site' and 3) A questionnaire of satisfaction with a reliability of 0.896. Data was analyzed in terms of mean, standard deviation, content analysis and t-test.

The results were as follows:

1. The learning achieved by the students after training was higher than before and was significantly different at .05 level.
2. The students' skills of 'Creating a Web Site' were rated at a high level.
3. The satisfaction of training towards 'Creating a Web Site' of Group Learning Career and Technology of the students were rated at a high level.

Keywords: training course, creating a web site, secondary education

บทนำ

ในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้จัดการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อมุ่งเน้นให้การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เน้นผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม การรู้จักการแก้ปัญหาการตัดสินใจที่เหมาะสมและมีเหตุผล โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกัน สามารถจัดการตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 1-4) จากการขยายตัวของเทคโนโลยีและการสื่อสาร ทำให้คนไทยมีโอกาสเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารได้มากขึ้น แต่การใช้เทคโนโลยีดังกล่าวในทางที่ผิด โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนและวัยรุ่น ทำให้มีผลกระทบต่อการศึกษา และจากโครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชน (child watch) ได้เปิดเผยสถานการณ์เด็กและเยาวชนไทยประจำปี 2550-2551 พบว่า เด็กไทยมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้โดยผลสำรวจของโครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนพบว่าเด็กไทยโดยเฉลี่ยเพียงร้อยละ 27 ที่อ่านหนังสือเป็นงานอดิเรก ในขณะที่เด็กใช้เวลากับสื่อเทคโนโลยี สูงมากกว่าถึงวันละ 6-7 ชั่วโมง โดยหมดไปกับโทรทัศน์ราว 3 ชั่วโมง อินเทอร์เน็ตกว่า 2 ชั่วโมง และโทรศัพท์อีก 1.5 ชั่วโมง ซึ่งสื่อเทคโนโลยีเหล่านี้ขาดการส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นสื่อที่เหมาะสมสำหรับเด็ก จึงกลายเป็นพื้นที่เสี่ยงสำหรับเด็ก ทำให้ใช้เวลาไปกับสื่ออันตรายและสื่อชั่วร้ายต่าง ๆ มากมาย ส่วนในการเสริมสร้างทักษะที่นำไปสู่การพัฒนาระบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพนั้น นอกจากการฝึกอบรมให้ความรู้ในการใช้งานด้านคอมพิวเตอร์แล้ว ยังต้องเน้นโครงการฝึกอบรมพัฒนาทักษะด้านคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้ทุกที่ ทุกเวลา ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศให้ก้าวสู่ “สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 101)

การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีนั้น ก็ได้มีกระบวนการเรียนการสอนทั้งในภาคทฤษฎีและในภาคปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีประกอบไปด้วย 4 สาระคือ การดำรงชีวิตและครอบครัว การอาชีพ การออกแบบและเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการทำงาน และอาชีพ สาระที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการทำงานและอาชีพ มีความสำคัญต่อการเลือกเรียนของผู้เรียน อินเทอร์เน็ตและการสร้างเว็บไซต์ได้เข้ามามีบทบาทและได้รับความนิยมจากประชาชนทั่วไปอย่างปฏิเสธไม่ได้จากเดิมที่ใช้กันในกลุ่มเล็ก ๆ ก็เริ่มมีการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตกันอย่างแพร่หลาย ทำให้ข้อมูลสามารถเชื่อมโยงกันได้รวดเร็ว การติดต่อสื่อสารทำได้

แบบไร้พรมแดน ผู้ใช้อีกซีกโลกหนึ่งสามารถติดต่อสื่อสารกับคนอีกซีกโลกหนึ่งได้อย่างง่ายดายก่อให้เกิดสารสนเทศอย่างมากมาย (วคิน เฟมทรพฟ์, 2548: 13)

เว็บไซต์ (website) เป็นเอกสารที่ประกอบด้วยข้อความและมีการตกแต่งรูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว เสียงและมีการนำเสนอบนอินเทอร์เน็ต ปัจจุบันเครือข่ายอินเทอร์เน็ตประกอบไปด้วยเว็บไซต์ของบุคคล องค์กร รวมทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน เป็นแหล่งความรู้ทางวิชาการ ความบันเทิง ตลอดจนการซื้อขายผ่านทางอินเทอร์เน็ต และมีประโยชน์ด้านการศึกษาคือ ครูและนักเรียนสามารถค้นคว้าสารสนเทศต่าง ๆ ทั่วโลกอย่างไร้ขอบเขต การศึกษานอกระบบโรงเรียนจะมีความขึ้นเรื่อย ๆ จนในที่สุดนักเรียนอาจไม่จำเป็นต้องไปเรียนกับครูที่โรงเรียนทุกวัน แต่โรงเรียนสามารถจัดทำเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์การศึกษาและเผยแพร่วิทยากรต่าง ๆ ให้นักเรียนและชุมชน เช่น จัดทำเว็บไซต์เกี่ยวกับข้อสอบสำหรับศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จะช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลามาก หรืออาจประยุกต์ใช้กับสื่อการสอน ซึ่งจะช่วยให้ชาติได้มาก เช่น สถาบันการศึกษาต่าง ๆ อาจจัดทำเว็บไซต์เกี่ยวกับข้อสอบสำหรับสอบเข้าสถาบันนั้น ๆ จะทำให้โรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศได้รับประโยชน์มาก นักเรียนที่ยากจนก็จะประหยัดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เกี่ยวกับ การกวดวิชา และตำราต่าง ๆ นอกจากนี้ อาจจัดทำหลักสูตรอาหารที่มีชื่อเสียง เพื่อให้บุคคลทั่วไป ได้เรียนรู้และทำขาย จะช่วยให้เศรษฐกิจโดยทั่วไปดีขึ้น (เจนวิทย์ เหลืองอร่าม, 2541: 341)

สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 มีการพัฒนาทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการเรียนการสอน โดยจากผลการประเมินภายนอก มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตอย่างต่อเนื่อง เช่น จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกส่งงานทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การสร้างเว็บไซต์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และการใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล 2) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยี ตามจุดเน้นของสถานศึกษา 3) ส่งเสริมผู้เรียนให้ฝึกปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่องและหลากหลายทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ พร้อมทั้งนำข้อมูลจากการปฏิบัติจริงมาอภิปรายพิจารณาเกี่ยวกับ ประโยชน์ของสิ่งที่เรียนรู้ การประเมินความน่าเชื่อถือและการเลือกใช้ข้อมูลความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง 4) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการข้ามเนื้อหาเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้ชีวิตจริง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2550: 2) และเนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยี การศึกษาได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว เรียกได้ว่าการสื่อสารไร้พรมแดน ด้านการสืบค้นข้อมูลข่าวสาร โดยการใช้อินเทอร์เน็ต และการนำคอมพิวเตอร์มาช่วยในกระบวนการจัดการเรียนการสอน เด็กควรมีทักษะในการเรียนรู้ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ, 2545: 3) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 3 : เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาตรฐาน ง 3.1 เข้าใจ เห็นคุณค่าและ

ใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงาน และอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและมีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 4-5) ได้ให้สถานศึกษาจัดให้มีรายวิชาคอมพิวเตอร์ สาระเพิ่มเติม สำหรับผู้เรียนโดยมีรายวิชาคอมพิวเตอร์เพื่องานอาชีพ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งในเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้งานคอมพิวเตอร์ในงานอาชีพ ประกอบด้วย ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทำงานกับข้อความ และตกแต่งเอกสาร การทำงานกับตารางข้อมูลการใช้สูตรคำนวณ และเข้าใจหลักการทำงาน และการสร้างเว็บไซต์ (ชิษณุพงศ์ ธัญญลักษณ์, 2554: คำนำ) แต่เนื่องจากโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี ไม่สามารถจัดรายวิชาเพิ่มเติมคอมพิวเตอร์เพื่องานอาชีพให้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ เพราะจำนวนชั่วโมงเรียนตลอดปีการศึกษาไม่เพียงพอ เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โรงเรียนมีความจำเป็นต้องจัดรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสาระคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ก่อน จึงทำให้นักเรียนดังกล่าวไม่ได้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมคอมพิวเตอร์เพื่องานอาชีพ เป็นผลให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นขาดทักษะในการสร้างเว็บไซต์

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของการจัดฝึกอบรม และมีความสนใจที่จะจัดฝึกอบรม เรื่องการสร้างเว็บไซต์ ให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการสร้างเว็บไซต์ ที่จะนำความรู้ไปใช้พัฒนาตนเองในด้านการเรียน การนำเสนองาน การทำโครงงาน โดยการบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และการสร้างเว็บไซต์ของตนเอง เพื่อใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และพัฒนางานในด้านอื่น ๆ และเป็นแรงเสริมเพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ และเป็นทางเลือกใหม่ที่จะช่วยให้กิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตอบสนองการเรียนรู้ได้ตามความต้องการต่อไป

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย มีดังนี้

- 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังได้รับการฝึกอบรม เรื่องการสร้างเว็บไซต์
- 2) เพื่อศึกษาทักษะการสร้างเว็บไซต์ภายหลังได้รับการฝึกอบรม ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการฝึกอบรม เรื่องการสร้างเว็บไซต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

วิธีดำเนินการ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 343 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 302 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 320 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 965 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 22 คน รวม จำนวน 30 คนได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. ตัวแปรในการวิจัย ได้แก่ การฝึกอบรม เรื่อง การสร้างเว็บไซต์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการสร้างเว็บไซต์ และความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม

3. เนื้อหา

- 3.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสร้างเว็บไซต์
 - 3.1.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต
 - 3.1.2 หลักการสร้างเว็บไซต์เบื้องต้น
 - 3.1.3 การสร้างเว็บไซต์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป
 - 3.1.4 คำสั่งพื้นฐานในการสร้างเว็บไซต์
- 3.2 การกำหนดคุณสมบัติของตัวอักษร
 - 3.2.1 การกำหนดขนาดและชนิดของตัวอักษร
 - 3.2.2 การจัดวางตำแหน่งและกำหนดสีของข้อความ
- 3.3 การตกแต่งเว็บไซต์ด้วยรูปภาพ ภาพเคลื่อนไหวและเสียง
 - 3.3.1 การแทรกรูปภาพและภาพเคลื่อนไหว
 - 3.3.2 การปรับแต่งรายละเอียดของรูปภาพ
 - 3.3.3 การแทรกไฟล์เสียง
- 3.4 การตกแต่งเว็บไซต์ด้วยตาราง
 - 3.4.1 การสร้างตาราง
 - 3.4.2 การใส่ข้อมูลและปรับขนาดตาราง
 - 3.4.3 การปรับแต่งรายละเอียดของตาราง

3.5 การเชื่อมโยงเว็บไซต์

3.5.1 การเชื่อมโยงภายในเว็บไซต์เดียวกัน

3.5.2 การเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์อื่น

3.5.3 การเชื่อมโยงด้วยอีเมล

3.5.4 การกำหนดคุณสมบัติการเชื่อมโยง

4. **ระยะเวลา** ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 วันละ 6 ชั่วโมง รวม 3 วัน จำนวน 18 ชั่วโมง

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1 คู่มือการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างเว็บไซต์

5.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.30-0.84 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.28-0.93 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.885

5.3 แบบประเมินทักษะการสร้างเว็บไซต์ โดยอิงเกณฑ์ประเมิน (rubric assessment) กำหนดเกณฑ์การประเมินเป็นระดับคะแนน 4 ระดับ (4, 3, 2, 1)

5.4 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ

การสร้างคู่มือการฝึกอบรม เรื่องการสร้างเว็บไซต์ มีวิธีดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเว็บไซต์ หนังสือแบบเรียนการสร้างเว็บไซต์ หนังสือการสร้างเว็บไซต์จากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ และเอกสารที่เกี่ยวข้องดำเนินการสร้างคู่มือการฝึกอบรมการสร้างเว็บไซต์

3. ดำเนินการสร้างคู่มือการฝึกอบรม โดยมีองค์ประกอบของคู่มือการฝึกอบรมดังนี้

3.1 ความสำคัญของการฝึกอบรม เมื่อนักเรียนที่ผ่านการฝึกอบรม เรื่องการสร้างเว็บไซต์ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการเรียน การนำเสนองาน การทำโครงงานโดยการบูรณาการ กับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และสามารถสร้างเว็บไซต์ของตนเองเพื่อใช้ในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์

3.2 หลักการของคู่มือการฝึกอบรม เป็นคู่มือที่ให้ความรู้กับนักเรียนที่มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 30 คน เฉพาะผู้อบรมที่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ การดำเนินการฝึกอบรมดำเนินการตามแผนการฝึกอบรม จำนวน 5 แผน แต่ละแผนการฝึกอบรม ประกอบด้วย สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการฝึกอบรม เวลา สื่อการฝึกอบรม การวัดผลประเมินผล

3.3 จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม เมื่อนักเรียนที่ผ่านการฝึกอบรมเรื่องการสร้างเว็บไซต์

3.3.1 นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการเรียน การนำเสนองาน การทำโครงงานโดยการบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

3.3.2 นักเรียนสามารถสร้างเว็บไซต์ของตนเองเพื่อใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ นอกจากนี้เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่เรียนรู้ มีความกระตือรือร้น พัฒนาตนเองในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.4 เนื้อหาสาระความรู้ที่จำเป็น พื้นฐานสำหรับการสร้างเว็บไซต์ กำหนดเนื้อหาในการอบรม ได้แก่

3.4.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสร้างเว็บไซต์ประกอบด้วย 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต 2) หลักการสร้างเว็บไซต์เบื้องต้น 3) การสร้างเว็บไซต์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และ 4) คำสั่งพื้นฐานในการสร้างเว็บไซต์

3.4.2 การกำหนดคุณสมบัติของตัวอักษร ประกอบด้วย 1) การกำหนดขนาดและชนิดของตัวอักษร และ 2) การจัดวางตำแหน่งและกำหนดสีของข้อความ

3.4.3 การตกแต่งเว็บไซต์ด้วยรูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว และเสียง ประกอบด้วย 1) การแทรกภาพและภาพเคลื่อนไหว 2) การปรับแต่งรายละเอียดของรูปภาพ และ 3) การแทรกไฟล์เสียง

3.4.4 การตกแต่งเว็บไซต์ด้วยตาราง ประกอบด้วย 1) การสร้างตาราง 2) การใส่ข้อมูลและปรับขนาดตาราง และ 3) การปรับแต่งรายละเอียดของตาราง

3.4.5 การเชื่อมโยงเว็บไซต์ ประกอบด้วย 1) การเชื่อมโยงภายในเว็บไซต์เดียวกัน 2) การเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์อื่น 3) การเชื่อมโยงด้วยอีเมลล์ และ 4) การกำหนดคุณสมบัติการเชื่อมโยง

3.5 กระบวนการและวิธีการฝึกอบรมผู้วิจัยใช้เทคนิคการฝึกอบรมโดยใช้วิทยากรเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสาธิต (demonstration) ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เห็นการปฏิบัติจริง มีขั้นตอนดังนี้

3.5.1 รับสมัครนักเรียนที่มีมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 30 คน เฉพาะผู้อบรมที่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

3.5.2 วิธีการฝึกอบรม

ขั้นที่ 1 กระบวนการฝึกอบรมเนื้อหาหน่วยที่ 1 จัดกิจกรรมในรูปแบบของการทดสอบความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสร้างเว็บไซต์

ขั้นที่ 2 วิทยากรให้ความรู้เรื่องการสร้างเว็บไซต์ ตามเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 ให้ผู้เข้ารับการอบรมลงมือปฏิบัติเป็นกระบวนการฝึกอบรม ตามเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้เน้นกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง

ขั้นที่ 4 การประเมินและติดตามผลการสร้างเว็บไซต์ หลังอบรมอย่างต่อเนื่อง

3.5.3 ประเมินความรู้ ทักษะ และความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม หลังเสร็จสิ้นการอบรม

3.6 สื่อการฝึกอบรม ประกอบด้วย 1) คู่มือการฝึกอบรมโปรแกรมสร้างเว็บไซต์ 2) ใบงาน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) Power Point ประกอบการอบรม 5) เครื่องคอมพิวเตอร์ และ 6) เครื่องฉาย/จอโปรเจกเตอร์

3.7 การวัดและประเมินผล มีรายละเอียดสอดคล้องกับจุดหมายของเนื้อหา และ กิจกรรมฝึกอบรม การวัดและประเมินผล โดยประเมินให้ครอบคลุม 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ทักษะ การสร้างเว็บไซต์ และความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) แบบประเมินทักษะการสร้างเว็บไซต์ และ 3) แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม

3.8 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกันเพื่อขยาย รายละเอียดเชิงเนื้อหา เรื่อง การสร้างเว็บไซต์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ให้ครอบคลุมถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้ สารสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด จุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ ชิ้นงาน การวัดผลและประเมินผล สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4. นำคู่มือการฝึกอบรมเรื่องการสร้างเว็บไซต์ ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพของคู่มือและนำไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

5. นำคู่มือที่ปรับปรุง แก้ไข ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรด้านเนื้อหา และด้านการวัดผล ประเมินผล จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของคู่มือ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง คำถามกับลักษณะพฤติกรรม (IOC: index of item objective congruence) ได้ค่าดัชนี ความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการสร้างเว็บไซต์ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี จำนวน 1 ฉบับ มีลักษณะ เป็นแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการสร้างเว็บไซต์ 3 ด้าน คือ ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ การนำไปใช้ เป็นแบบ 4 ตัวเลือก โดยยึดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม เพื่อให้ได้แบบทดสอบ ที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม จำนวน 60 ข้อ แล้วคัดเลือกเหลือ จำนวน 30 ข้อ โดยมี ขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารฝึกอบรม เรื่อง การสร้างเว็บไซต์ ได้แก่ หนังสือแบบเรียนการสร้าง เว็บไซต์ หนังสือการสร้างเว็บไซต์จากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาเกณฑ์ในการสร้างแบบทดสอบจากเอกสารการวัดและประเมินผล

3. สร้างแบบทดสอบให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการฝึกอบรมที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ โดยให้คะแนน 1 คะแนน เมื่อตอบคำถามถูก 0 คะแนน เมื่อตอบคำถามผิด

4. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแล้วนำข้อเสนอแนะ ด้านเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์มาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุง แก้ไข ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา และด้านการวัดผลประเมินผล จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับลักษณะพฤติกรรม (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

6. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน ที่เคยรับการส่งเสริมทักษะการสร้างเว็บไซต์ ในโครงการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) ได้ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.30-0.84 ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.28-0.93 คัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ

7. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างเว็บไซต์ ที่เลือกไว้จำนวน 30 ข้อ แล้วไปหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder and Richardson (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2551: 247) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.885

การสร้างแบบประเมินทักษะการสร้างเว็บไซต์

1. ศึกษาเกณฑ์ในการสร้างแบบประเมินทักษะการสร้างเว็บไซต์ จากเอกสารการวัดผลและประเมินผลต่าง ๆ

2. สร้างแบบประเมินทักษะการสร้างเว็บไซต์ โดยแบ่งคะแนนจากการปฏิบัติมี 5 ด้าน คือ 1) ตัวอักษร 2) ภาพกราฟิก 3) ภาพเคลื่อนไหว 4) เสียง 5) การเชื่อมโยงภายในเว็บไซต์เดียวกันหรือนอกเว็บไซต์ ใช้การประเมินจากชิ้นงาน โดยอิงเกณฑ์การประเมิน (rubric) ให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ มาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ (4, 3, 2, 1) (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553: 65-66)

3. นำแบบประเมินทักษะสร้างเว็บไซต์ ที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จำนวน 2 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสม เนื้อหา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตรวจสอบเพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. เสนอแบบประเมินทักษะการสร้างเว็บไซต์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม (IOC) จากนั้นนำคะแนนประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

5. นำแบบประเมินทักษะการสร้างเว็บไซต์ ที่ปรับปรุงแก้ไขพร้อมจัดพิมพ์เป็นแบบประเมินทักษะการสร้างเว็บไซต์โดยแบ่งคะแนนจากการปฏิบัติมี 5 ด้าน คือ 1) ตัวอักษร 2) ภาพกราฟิก 3) ภาพเคลื่อนไหว 4) เสียง และ 5) การเชื่อมโยงภายในเว็บไซต์เดียวกันหรือนอกเว็บไซต์

การสร้างแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม

การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดฝึกอบรม โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลและกำหนดวัตถุประสงค์ในการอบรม โดยสอบถามเกี่ยวกับ หลักสูตร การอบรม ช่วงเวลาการจัดอบรม ด้านวิทยากร ด้านสื่อประกอบการอบรม ด้านการวัดและประเมินผล และผลที่ได้รับจากการอบรม

2. แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการสร้างเว็บไซต์ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี ที่มีต่อความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม เรื่องการสร้างเว็บไซต์ โดยแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ด้านเนื้อหา ประกอบด้วย เนื้อหาตรงกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม เนื้อหาที่จัดอบรมตรงกับสิ่งที่ต้องการ เนื้อหาที่จัดอบรมเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้

2.2 ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม ประกอบด้วย สถานที่จัดฝึกอบรม มีความพร้อม เอกสารประกอบการฝึกอบรมช่วยให้เข้าใจเนื้อหา ระยะเวลาของการฝึกอบรม อุปกรณ์สื่อทัศนูปกรณ์เพียงพอ บรรยากาศการจัดฝึกอบรมน่าสนใจ

2.3 ด้านกระบวนการจัดฝึกอบรม ประกอบด้วย การให้บริการของเจ้าหน้าที่ การลงทะเบียนงาน พิธีการและขั้นตอนการดำเนินการเหมาะสม หัวข้อการฝึกอบรมมีความเหมาะสม วิทยากรในการฝึกอบรมมีความรู้ในเรื่องที่จัดฝึกอบรม

2.4 ด้านผลที่ได้รับจากการฝึกอบรมประกอบด้วยความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม การนำความรู้ที่ได้รับไปสร้างเว็บไซต์ ความพึงพอใจในการจัดฝึกอบรมโดยภาพรวม

3. นำข้อมูลที่ได้มาประมวล เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างและขอบเขตของเนื้อหา ในพฤติกรรมบ่งชี้ระดับความพึงพอใจของผู้ฝึกอบรม ประกอบด้วย 1) น้อยที่สุด 2) น้อย 3) ปานกลาง 4) มาก 5) มากที่สุด โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์สร้างแบบสอบถามตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ของลิเคิร์ท 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535: 99) แบบวัดประกอบด้วยข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางบวกโดยได้กำหนดน้ำหนักคะแนนของแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2535: 99-100) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก
- 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย
- 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

4. จากนั้นนำแบบวัดความพึงพอใจที่สร้างเสร็จเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบวัดความพึงพอใจเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านการวัดผล และประเมินผล จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างส่วนประกอบของแบบสอบถามกับลักษณะเฉพาะของกลุ่มพฤติกรรม (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

6. แบบวัดความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการสร้างเว็บไซต์ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ในการวิจัยครั้งนี้ แบบวัดความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.896

**ขั้นตอนการศึกษาผลการฝึกอบรม เรื่องการสร้างเว็บไซต์กลุ่มสาระการเรียนรู้
การงานอาชีพและเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนกาญจนาภิเษก
วิทยาลัย สุพรรณบุรี**

1. ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี เพื่อขออนุญาตในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้น

2. ขอใช้สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยจากผู้อำนวยการโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี

3. ผู้วิจัยรับสมัครนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี ที่สนใจเข้ารับการอบรมการสร้างเว็บไซต์ โดยต้องเป็นผู้ที่มีความรู้พื้นฐานทางคอมพิวเตอร์

4. ติดต่อประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ที่เข้ารับการฝึกอบรม โดยประชุมชี้แจงบุคลากรที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ให้ทราบถึงการดำเนินการทดลอง การฝึกอบรมครั้งนี้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การจัดเตรียมอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการฝึกอบรมให้พร้อม

4.2 จัดเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม ได้แก่ คู่มือการสร้างเว็บไซต์ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น เพื่อมอบแก่นักเรียน สื่อวัสดุและอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือวัดและประเมินผล เช่น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกอบรม แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม และแบบประเมินทักษะการสร้างเว็บไซต์

5. ดำเนินการทดลองใช้คู่มือฝึกอบรมกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี ซึ่งเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการ มุ่งเน้นการปฏิบัติจริง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เข้ารับการอบรม โดยมีขั้นตอนดังนี้

5.1 ทดสอบความรู้ก่อนการฝึกอบรม (pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการสร้างเว็บไซต์ กับผู้เข้ารับการอบรม

5.2 อบรมเชิงปฏิบัติการโดยผู้วิจัยแนะนำการใช้โปรแกรมจากคู่มือการสร้างเว็บไซต์ เน้นการปฏิบัติจริง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรมโดยปฏิบัติการสร้างเว็บไซต์ จำนวน 18 ชั่วโมง รวม 3 วัน

5.3 ทดสอบความรู้หลังการฝึกอบรมโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการสร้างเว็บไซต์ กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

5.4 ผู้วิจัยประเมินทักษะการสร้างเว็บไซต์โดยใช้แบบประเมินทักษะการสร้างเว็บไซต์ กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

5.5 ผู้เข้ารับการอบรมทำแบบสอบถามวัดความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม

5.6 ตรวจสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินทักษะการสร้างเว็บไซต์ และแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม ของผู้เข้ารับการอบรม แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 การคำนวณค่าเฉลี่ย (mean)

1.2 การคำนวณค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การเปรียบเทียบคะแนนก่อนฝึกอบรมและหลังฝึกอบรม โดยการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 ค่า ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กันโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test for dependent sample)

3. เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพแบบประเมินทักษะการสร้างเว็บไซต์

โดยอิงเกณฑ์การประเมิน (rubric) ให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ มาตรฐานประมาณค่า 4 ระดับ (4, 3, 2, 1) (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553: 65-66) คือ

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

คะแนน	3.26 - 4.00	หมายถึง	คุณภาพดีมาก
คะแนน	2.51 - 3.25	หมายถึง	คุณภาพดี
คะแนน	1.76 - 2.50	หมายถึง	คุณภาพพอใช้
คะแนน	1.00 - 1.75	หมายถึง	คุณภาพปรับปรุง

4. เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม

โดยอิงเกณฑ์การประเมินแบบมาตรฐานประมาณค่า (rating scale) ของลิเคิร์ต (Liker's method) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535: 99) คือ

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

คะแนน	4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
คะแนน	3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
คะแนน	2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
คะแนน	1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
คะแนน	1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างเว็บไซต์ เป็นการประเมินความรู้ ความสามารถทางสติปัญญาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่ได้รับการฝึกอบรมเรื่องการสร้างเว็บไซต์เครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเมินก่อนและหลังการฝึกอบรม นำผลมาเปรียบเทียบทางสถิติที่ใช้คือ t-test (t-test dependent) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างเว็บไซต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

(n = 30)

การทดสอบ	X	S.D.	D	$\bar{S}_D$	t-test	P-value
ก่อนฝึกอบรม	20.77	1.61	6.03	1.52	21.75 *	.000
หลังฝึกอบรม	26.80	1.00				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างเว็บไซต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลังการฝึกอบรม สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 การศึกษาทักษะการสร้างเว็บไซต์ โดยแบ่งคะแนนจากการปฏิบัติงาน ในการสร้างเว็บไซต์ ประกอบด้วย 1) ตัวอักษร 2) ภาพกราฟิก 3) ภาพเคลื่อนไหว 4) เสียง และ 5) การเชื่อมโยง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินทักษะการสร้างเว็บไซต์

(n = 30)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับทักษะ
1. ตัวอักษร	3.93	0.25	ดีมาก
2. ภาพกราฟิก	3.36	0.66	ดีมาก
3. ภาพเคลื่อนไหว	2.26	0.58	ดี
4. เสียง	2.46	0.73	ดี
5. การเชื่อมโยง	3.76	0.50	ดีมาก
เฉลี่ยรวม	3.16	0.20	ดี

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินทักษะการสร้างเว็บไซต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวมมีทักษะการสร้างเว็บไซต์ ในระดับทักษะดี ($\bar{x} = 3.16$, S.D. = 0.20) เมื่อพิจารณาเป็นขั้นตอน ผลการประเมินด้านที่มีทักษะการสร้างระดับทักษะ ดีมาก ได้แก่ ตัวอักษร ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.25) การเชื่อมโยง ($\bar{x} = 3.76$, S.D. = 0.50) ภาพกราฟิก ($\bar{x} = 3.36$, S.D. = 0.66) รองลงมาด้านที่มีทักษะการสร้างระดับทักษะดี ได้แก่ เสียง ($\bar{x} = 2.46$, S.D. = 0.73) และภาพเคลื่อนไหว ($\bar{x} = 2.26$, S.D. = 0.58)

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างเว็บไซต์ สามารถวัดได้จากแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม ดังตาราง 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม

(n = 30)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านเนื้อหา			
1.1 วัตถุประสงค์มีความชัดเจนสอดคล้องตรงตามเนื้อหา	4.69	0.47	มากที่สุด
1.2 เนื้อหาที่นำมาอบรม ครอบคลุม น่าสนใจ	4.79	0.41	มากที่สุด
1.3 เนื้อหาที่อบรมมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้อบรม	4.72	0.53	มากที่สุด
1.4 ปริมาณเนื้อหา มีความเหมาะสมไม่มากหรือน้อยเกินไป	4.69	0.54	มากที่สุด
1.5 เนื้อหาที่อบรมมีความเหมาะสมกับเวลา	4.48	0.69	มาก
1.6 แบบฝึกหัดและการประเมินผลมีความสอดคล้อง ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์	4.62	0.56	มากที่สุด
1.7 ข้อคำถามของแบบฝึกหัดและแบบประเมินผล เข้าใจง่าย	4.62	0.49	มากที่สุด
2. ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม			
2.1 สถานที่จัดฝึกอบรมมีความพร้อม	4.66	0.55	มากที่สุด
2.2 เอกสารประกอบการฝึกอบรมช่วยให้เข้าใจเนื้อหา	4.62	0.49	มากที่สุด
2.3 ระยะเวลาของการฝึกอบรม	4.21	0.62	มาก
2.4 อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์เพียงพอ	4.38	0.56	มาก
2.5 บรรยากาศการจัดฝึกอบรมน่าสนใจ	4.59	0.50	มากที่สุด
3. ด้านกระบวนการจัดฝึกอบรม			
3.1 การให้บริการของเจ้าหน้าที่	4.69	0.47	มากที่สุด
3.2 การลงทะเบียนหน่วยงาน	4.69	0.60	มากที่สุด
3.3 พิธีการและขั้นตอนการดำเนินการเหมาะสม	4.69	0.54	มากที่สุด
3.4 หัวข้อการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.66	0.55	มากที่สุด
3.5 วิทยากรในการฝึกอบรมมีความรู้ในเรื่องที่จัด ฝึกอบรม	4.62	0.62	มากที่สุด
4. ด้านผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม			
4.1 ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม	4.83	0.38	มากที่สุด
4.2 การนำความรู้ที่ได้รับไปสร้างเว็บไซต์	4.72	0.45	มากที่สุด
4.3 ความพึงพอใจในการจัดฝึกอบรมโดยภาพรวม	4.83	0.38	มากที่สุด
รวม	4.64	0.36	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม โดยรวมมีความพึงพอใจต่อการสร้างเว็บไซต์ ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาความพึงพอใจเกี่ยวกับการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างเว็บไซต์ พบว่า ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม เรื่องการสร้างเว็บไซต์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83$, S.D. = 0.38) ความพึงพอใจในการจัดฝึกอบรม โดยภาพรวม ($\bar{x} = 4.83$, S.D. = 0.38) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ เนื้อหาที่นำมาอบรมครอบคลุม น่าสนใจ ($\bar{x} = 4.79$, S.D. = 0.41) อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับสาม คือ เนื้อหาที่อบรมมีความง่ายเหมาะสมกับผู้อบรม ($\bar{x} = 4.72$, S.D. = 0.53) การนำความรู้ที่ได้รับไปสร้างเว็บไซต์ ($\bar{x} = 4.72$, S.D. = 0.45) อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับต่ำสุดคือ ระยะเวลาของการฝึกอบรม ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.62) อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการพัฒนาการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างเว็บไซต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีประเด็นสำคัญที่จะอภิปราย ในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนาการฝึกอบรม ดังนี้

1. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างเว็บไซต์ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนที่ยังไม่มีความรู้และทักษะในเรื่องการสร้างเว็บไซต์มาก่อน จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้อบรมก่อนฝึกอบรม คะแนนน้อยกว่าหลังฝึกอบรม และเมื่อนำวิธีการอบรมโดยใช้คู่มือการฝึกอบรมมาให้ผู้อบรมได้ศึกษา พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้อบรมสูงขึ้น เนื่องจากในการฝึกอบรมมีส่วนกระตุ้นให้ผู้อบรมมีความตั้งใจ สนใจที่จะเรียนรู้ สามารถปฏิบัติด้วยตนเองได้ และเป็นแนวทางที่จะนำผลการฝึกอบรมไปพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งตรงกับนันทวัฒน์ สุขผล (2547: 15) ได้กล่าวว่าเป็นการพัฒนาบุคลากร ปรับปรุงความสามารถในการทำงานให้สูงขึ้น ให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทศนคติรวมถึงมีแนวคิดหรือวิทยาการอันทันสมัยเพื่อให้ก้าวทันต่อความเจริญก้าวหน้า และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จะทำให้ผู้ที่เข้ารับการอบรม มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับสมคิด บางโม (2544: 14) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นการเพิ่มพูนความสามารถในการทำงานอย่างเฉพาะ โดยมีจุดประสงค์ 3 ประการ 1) เพิ่มพูนความรู้ 2) เพิ่มพูนความเข้าใจ 3) เพิ่มพูนทักษะ จากทฤษฎีสรุปว่า จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมนั้น อันจะทำให้ผู้เข้ารับการอบรมนำกลับไปประยุกต์ใช้ในงานที่ตนเองได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการฝึกอบรม เรื่องการสร้างเว็บไซต์ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวันเพ็ญ วรชนะนะ (2554: 76) ได้วิจัย การพัฒนาการฝึกอบรมเรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 1-3 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 หลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับเฉลิมชัย วิโรจน์วรรณ (2550: 126) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการบำรุงรักษาและการแก้ปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ สำหรับหัวหน้างานคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมของหัวหน้างานคอมพิวเตอร์ ที่หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2. การศึกษาทักษะการสร้างเว็บไซต์ พบว่าการประเมินทักษะการสร้างเว็บไซต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยภาพรวมมีทักษะการสร้างเว็บไซต์ ในระดับคุณภาพดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นขั้นตอนผลการประเมินด้านที่มีทักษะการสร้าง ระดับคุณภาพดีมาก ได้แก่ ด้านตัวอักษรการเชื่อมโยง และภาพกราฟิก รองลงมา ระดับคุณภาพดี ได้แก่ ด้านเสียง และภาพเคลื่อนไหว แสดงว่านักเรียนมีผลงานดีมากและสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการสร้างเว็บไซต์ ทั้งนี้มีปัจจัยจากผู้เข้ารับการอบรม มีความต้องการ ประกอบกับกิจกรรมฝึกอบรมเน้นให้ลงมือทำและได้นำไปใช้จริง การฝึกอบรมเป็นลักษณะกลุ่มปฏิบัติการขนาดเล็กให้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในสถานการณ์จริงของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสารภี วิจิตร (2549: 82) ได้ศึกษาการพัฒนาเว็บไซต์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเว็บไซต์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ตามหลักการและวิธีการออกแบบเว็บไซต์ และศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อเว็บไซต์ที่สร้างขึ้น กลุ่มเป้าหมายเป็นข้าราชการครูที่รับผิดชอบศูนย์คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนเครือข่าย School Net เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 29 คน ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูที่รับผิดชอบศูนย์คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนเครือข่าย School Net เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกแบบหน้าโฮมเพจ (home page) ในระดับดี ในด้านข้อมูลที่เสนอบนเว็บไซต์ ด้านการออกแบบหน้าเว็บ ด้านการใช้สีในเว็บเพจตามลำดับ และสำหรับความคิดเห็นในการออกแบบเว็บเพจ (Web Page) โดยรวมอยู่ในระดับดี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยในระดับดี คือด้านตัวอักษร และจัดรูปแบบข้อความ ด้านข้อมูลที่นำเสนอบนเว็บไซต์และด้านการใช้สีในเว็บเพจ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กล่าวว่า ความสำเร็จของการฝึกอบรมนอกจากสร้างความสุขในการเรียนแล้ว การมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการอบรมยังมีการปะทะสังสรรค์ทางความคิดกันมากเท่าใดก็ยิ่งจะทำให้ความรู้แตกฉานมากเท่านั้น ในแนวคิดดังกล่าวมีหลักการคือ ต้องให้ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมส่งเสริมเป้าหมายเก่ง ดี มีสุข และการมีส่วนร่วมต้องให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเนื้อหาวิธีการที่เสริมการมีส่วนร่วม การฝึกอบรมได้ดีน่าจะเป็นวิธีการฝึกอบรมแบบดาว 5 แฉก ซึ่งมีองค์ประกอบคือ การฝึกอบรมเป็นกลุ่ม การใช้คำถามเป็นสื่อให้คิด การให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำกิจกรรมการสร้างผลงาน การเสริมจินตนาการ

ของผู้เข้ารับการอบรมและการเชื่อมโยงกับชีวิตจริง (ปราโมทย์ จันทร์เรือง, 2545: 49) และสอดคล้องกับแนวคิดของนักทฤษฎี สุขผล (2547: 15) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมว่า 1) เพื่อช่วยพัฒนาบุคลากร ปรับปรุงความสามารถในการทำงานให้สูงขึ้น ให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะคิด รวมถึงมีแนวคิดหรือวิทยาการใหม่ ๆ อันทันสมัยเพื่อให้ก้าวทันต่อความเจริญก้าวหน้า และทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น 2) เพื่อจะช่วยให้ผู้ที่เข้ารับการอบรม มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น 3) การฝึกอบรมจะช่วยปรับพฤติกรรมของบุคคลให้สอดคล้องทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของหน่วยงานนั้น ๆ ด้วย

3. การศึกษาความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างเว็บไซต์ มีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาความพึงพอใจเกี่ยวกับการฝึกอบรม พบว่า ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมเรื่องการสร้างเว็บไซต์ ความพึงพอใจในการจัดฝึกอบรมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ เนื้อหาที่นำมาอบรม ครอบคลุม น่าสนใจ อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการจัดฝึกอบรมมีความพร้อมและการวางแผนอย่างเป็นระบบจึงทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม ทำให้เกิดผลงานที่ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทฤษฎีของยังยุทธ สิมพา (2542: 27) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่ดี เจตคติที่ดีและการที่บุคคลปฏิบัติงานด้วยความสุขจนเป็นผลสำเร็จในการทำงานนั้น เจตคติที่ดีของบุคลากรจึงจำเป็น และมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องสร้างให้เกิดกับบุคลากรให้ได้ โดยเฉพาะกับครูซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้าและสอดคล้องกับพอร์เตอร์ (Porter, 1981: 1-10) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจต่อการทำงานในแง่ที่ว่าบุคคลจะเกิดความพึงพอใจได้ก็ต่อเมื่อประเมินแล้วงานนั้น ๆ จะนำผลตอบแทนมาให้ ซึ่งบุคคลได้มีการตัดสินใจไว้ล่วงหน้าแล้วว่า คุณค่าของสิ่งที่ได้รับเป็นเช่นไร บุคคลจึงเลือกงานที่นำผลลัพธ์เหล่านั้นมาให้นั้นความพึงพอใจมีความสำคัญต่อบุคคล ต่องานและหน่วยงาน คือ ประการที่หนึ่งความสำคัญต่อบุคคล ได้แก่ ทำให้เป็นสุข เกิดแรงจูงใจและกำลังใจดี มีความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น รวมถึงให้บุคคลแสดงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ประการที่สอง ความสำคัญต่องาน ได้แก่ ทำให้งานบังเกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการปฏิบัติงาน ทำให้ระบบงานดำเนินไปด้วยความราบรื่นเรียบร้อย และประการที่สาม ความสำคัญต่อหน่วยงาน ได้แก่ ทำให้หน่วยงานมีบรรยากาศที่ดี ทำให้หน่วยงานมีภาพลักษณ์ที่ดี ทำให้หน่วยงานมีความรัก ความสามัคคี และเป็นพลังที่จะผลักดันให้หน่วยงานเจริญก้าวหน้า ซึ่งการฝึกอบรม เรื่องการสร้างเว็บไซต์ ทำให้เกิดแรงจูงใจและกำลังใจ จนทำให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดความสามารถในการปฏิบัติงานได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในการนำคู่มือการฝึกอบรมเรื่อง การสร้างเว็บไซต์ ไปศึกษาด้วยตนเอง ควรจะต้องศึกษาคู่มือการใช้อย่างละเอียดก่อนการอบรมควรจะต้องจัดเตรียมเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพและจอโปรเจคเตอร์ให้พร้อม และควรตรวจสอบอุปกรณ์ให้เรียบร้อย

1.2 โปรแกรมสำหรับการสร้างเว็บไซต์ ที่ใช้ในการฝึกอบรม ควรปรับให้เหมาะสมกับคุณสมบัติของเครื่องคอมพิวเตอร์

1.3 ผู้เข้ารับการอบรมตามคู่มือนี้ต้องสมัครใจ มีความต้องการฝึกอบรม ไม่ควรนำไปใช้กับการฝึกอบรมทั่วไป

1.4 เมื่อจบการฝึกอบรม ควรมีการติดตามและประเมินผลในการสร้างเว็บไซต์ว่า ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานศึกษาหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดถึงขั้นนำไปปฏิบัติได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยติดตามผลนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมในระยะยาวเพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานของนักเรียน หรือมีการพัฒนาตนเอง

2.2 ควรทำการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ เรื่อง การสร้างเว็บไซต์ ในรูปแบบบทเรียนบนเครือข่ายเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่คงทนให้กับนักเรียน

2.3 ควรมีการพัฒนาการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนในเนื้อหาอื่น ๆ เช่น การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

2.4 ควรมีการทบทวนในลักษณะการเรียนรู้หรือเปรียบเทียบการฝึกอบรมแบบปกติกับการฝึกอบรมบนเครือข่าย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่เมื่อมีอินเทอร์เน็ต และสามารถทบทวนบทเรียนได้ตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2553). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางอาชีพและเทคโนโลยี พุทธศักราช 2551.**

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

เจนวิทย์ เหลืองอร่าม. (2541). **อินเทอร์เน็ตและเวิลด์ ไวด์ เว็บ.** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- เฉลิมชัย วิโรจน์วรรณ. (2550). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการบำรุงรักษาและการแก้ปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ สำหรับหัวหน้าคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัย มหาวชิราลงกรณ เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ชิษณุพงศ์ ธีรบุญลักษณ์. (2554). **คอมพิวเตอร์เพื่องานอาชีพ.** กรุงเทพฯ: ชัดเชดมีเดีย.
- นันทวัฒน์ สุขผล. (2547). **เทคนิคการฝึกอบรมมืออาชีพ.** กรุงเทพฯ: เลิร์นนิ่งเซ็นเตอร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 6). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ปราโมทย์ จันทรเรือง. (2545). **การพัฒนาหลักสูตรและเทคนิคการฝึกอบรม.** เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร. ลพบุรี: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). **จิตวิทยาการบริหารบุคคล.** กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2551). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือราชภัฏพระนคร.
- ยงยุทธ สิมพา. (2542). **ความพึงพอใจของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วศิน เพิ่มทรัพย์. (2548). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ.** กรุงเทพฯ: โปรวิชั่น.
- วันเพ็ญ วรรณชนะ. (2554). **ผลการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านหนองอิงพิง อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สมคิด บางโม. (2544). **เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- สารภี วินิจสิริ. (2549). **การพัฒนาเว็บไซต์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545.** กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2550). **รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท พลัส.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). **สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2552.** กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.

สำนักงานการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). **แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.

Porter, L.W. (1981). A student active need satisfactions in bottom and middle management job. *Journal of Applied Psychology*, 45, 1-10.

**สภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน
ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ
PROBLEMS IN INTERNAL AUDIT PROCESS
AT INTERNAL AUDIT UNITS OF RAJABHAT UNIVERSITIES**

อังกนา เนื่องกันทา / OANGKHANA NEAUNGKUNTA¹

ชมนาด มั่นสัมฤทธิ์ / CHOMMANARD MANSUMRITH²

ธนิดา ภูแดง / THANIDA POODANG³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน และ 2) เปรียบเทียบสภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่งงาน สถานภาพการดำรงตำแหน่งงาน จำนวนคณะและหน่วยงานเทียบเท่าคณะ จำนวนบุคลากรสายผู้สอนและสายสนับสนุน จำนวนผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี จำนวนผู้ตรวจสอบภายใน และผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยงานตรวจสอบภายใน ตัวอย่าง จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.940 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของฟิชเชอร์

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย
2. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน จำแนกตามจำนวน ผู้ตรวจสอบภายใน และผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยงานตรวจสอบภายใน ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสถานภาพอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: สภาพปัญหา กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน หน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ตำแหน่งนักตรวจสอบภายใน สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมนาด มั่นสัมฤทธิ์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธนิดา ภูแดง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study problems in the internal audit process, 2) compare problems in the internal audit process when classified by age, education level, work experience, work position, work status, faculty and centers under supervision of university, employees in academic units and academic support units, amounts of financial and accounting officers in financial division department, amount of internal audits, and the director of internal audit units. The research samples consisted of 100 people. The research instrument was a set of questionnaire with the reliability of 0.940. Descriptive statistics used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, pair-wise comparisons by Fisher's Least Significant Difference (LSD).

The research findings were as follows.

1. The problems in the internal audit process was in low level.
2. According to the comparison of problems in the internal audit process.

There was statistically significant difference at the level of .05 when classified by amount of internal audits, and the director of internal audit units. Other status is not difference.

Keywords: problems, internal audit process, internal audit units, Rajabhat Universities

บทนำ

เนื่องมาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดำรงมีหน่วยงานภายในจำนวนมาก จึงต้องมีการควบคุมการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ประหยัดและคุ้มค่า ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานตรวจสอบภายในตามโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือหรือผู้ช่วยฝ่ายบริหาร ตลอดจนส่งเสริมการปฏิบัติงานของส่วนงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการบริการให้หลักประกันความเชื่อมั่น (assurance services) จากการตรวจสอบหลักฐานต่าง ๆ อย่างเที่ยงธรรมเพื่อนำมาประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าของกระบวนการปฏิบัติงาน กระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุมและการกำกับดูแลของส่วนงานต่าง ๆ และการบริการให้คำปรึกษา (consulting services) และการนำเสนอรายงาน เพื่อก่อให้เกิดกิจกรรม การเพิ่มมูลค่าและความสำเร็จแก่องค์กร (มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2553: 2)

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏต้องมีระบบการตรวจสอบภายในที่ดี และมีวิธีการปฏิบัติงานในการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ เพื่อมีทิศทางในอนาคตต่อไปอย่างเหมาะสม ซึ่งการตรวจสอบภายในให้ประสบความสำเร็จ จะต้องมีการปฏิบัติงานในการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจถึงความหมายและความสำคัญของการมีระบบการตรวจสอบภายในองค์กร และเป็นที่ยอมรับกันว่าหน่วยงานต่าง ๆ จะประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น นอกจากวิธีการดำเนินงานที่ถูกต้องบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และฝ่ายบริหารที่มีประสิทธิภาพแล้วการมีระบบการตรวจสอบภายในที่ดีจะช่วยให้การปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น (ธนิฐาพร จันทรินทร์, 2546: 1-2) แต่การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในนั้นยังคงมีปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบหลายประการ ซึ่งมีการสัมภาษณ์ผู้ตรวจสอบภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏ 7 แห่ง (ไพโรจน์ ทัพพหน้า, นพพร กุลเลิศพิทยา, ประไพพรรณ ไสภา, ปัทมา ศรีธรรมจันทร์, เพียงใจ เรืองชัย, วิญญารักษ์ ทิพพิชัย และศรัญญา สังกะสินธุ์, 2555: สัมภาษณ์) สรุปประเด็นปัญหาได้ดังนี้

- 1) ปัญหาด้านการวางแผนการตรวจสอบภายใน มีปัญหาเนื่องจากการวางแผนการตรวจสอบโดยขาดการประเมินความเสี่ยงกิจกรรมที่จะตรวจสอบ การขาดข้อมูลที่ใช้ประกอบการวางแผน ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการวางแผน การวางแผนการตรวจสอบโดยบุคคลเดียวในการตรวจสอบทำให้เกิดความล่าช้าและขาดการประสานงานกับหน่วยรับตรวจ การวางแผนการตรวจสอบโดยขาดการกำหนดช่วงระยะเวลาดำเนินการตามแผนไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสม
- 2) ปัญหาด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน มีปัญหาเนื่องจากการจัดเตรียมเอกสารจากหน่วยรับตรวจ เพราะหน่วยรับตรวจไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน เพราะคิดว่ามาจับผิดการทำงาน และส่งเอกสารมาให้ตรวจสอบไม่ครบถ้วน ทำให้ข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริง มีการปกปิดข้อมูล ทำให้การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในเป็นไปด้วยความยากลำบากและเกิดความล่าช้าไม่ตรงตามแผนการตรวจสอบที่กำหนดไว้ รวมถึงผู้ตรวจสอบมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในส่งผลให้การปฏิบัติงานตรวจสอบไม่ครอบคลุมกิจกรรม ภารกิจขององค์กร
- 3) ปัญหาด้านการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายใน มีปัญหาเนื่องจากการเขียนรายงานไม่เป็นหรือรายงานขาดสาระสำคัญ ไม่เป็นที่น่าสนใจ หรือใช้เวลาในการจัดทำรายงานนานเกินควรจนทำให้รายงานนั้นด้อยคุณค่า เนื่องจากไม่ทันเหตุการณ์หรือไม่เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้และมีความล่าช้า และ
- 4) ปัญหาด้านการติดตามผลการตรวจสอบภายใน มีปัญหาเนื่องจากถ้าไม่มีการสั่งการจากหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ปฏิบัติไม่ได้นำข้อเสนอแนะหรือวิธีการปรับปรุงไปใช้อย่างถูกต้อง หรือไม่ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะทำให้การเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานย่อมไม่มีผล อาจยังเกิดความเสี่ยงต่อองค์กรอยู่ การติดตามให้ผู้ปฏิบัติตามระเบียบหรือวิธีการปฏิบัติงานที่แนะนำให้ถูกต้องนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏ จึงต้องการศึกษาสภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ ว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในได้อย่างครบถ้วน สมบูรณ์ ดังนั้นเพื่อให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบภายในได้อย่างมั่นใจและได้ผลงานที่มีคุณภาพ และได้รับการยอมรับจากผู้บริหารและหน่วยรับตรวจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนางานตรวจสอบ และหาแนวทางการแก้ไขปรับปรุงการทำงานภายในหน่วยงานตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพนำความสำเร็จมาสู่องค์กร โดยปราศจากปัญหาในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่งงาน สถานภาพการดำรงตำแหน่งงาน จำนวนคณะและหน่วยงานเทียบเท่าคณะ จำนวนบุคลากรสายผู้สอนและสายสนับสนุน จำนวนผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี จำนวนผู้ตรวจสอบภายใน และผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยตรวจสอบภายใน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการ/หัวหน้า และผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 40 แห่ง จำนวน 104 คน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555: 7-10)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite population) จึงใช้สูตรในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2553: 45) ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (cluster sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และสถานภาพมหาวิทยาลัยราชภัฏ

2.1.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- 1) อายุ
- 2) ระดับการศึกษา
 - 2.1) ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า
 - 2.2) สูงกว่าปริญญาตรี
- 3) ประสบการณ์ทำงาน
- 4) ตำแหน่งงาน
 - 4.1) ผู้อำนวยการ/หัวหน้า
 - 4.2) ผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน
- 5) สถานภาพการดำรงตำแหน่งงาน
 - 5.1) ข้าราชการ
 - 5.2) พนักงานราชการ
 - 5.3) พนักงานมหาวิทยาลัย
 - 5.4) ลูกจ้างประจำ
 - 5.5) ลูกจ้างชั่วคราว

2.1.2 สถานภาพมหาวิทยาลัยราชภัฏ

- 1) จำนวนคณะและหน่วยงานเทียบเท่าคณะภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏ
- 2) จำนวนบุคลากรสายผู้สอนและสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
- 3) จำนวนผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชีของกองคลังและคณะ/หน่วยงานเทียบเท่าคณะ
- 4) จำนวนผู้ตรวจสอบภายในของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
- 5) ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยตรวจสอบภายในของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
 - 5.1) อธิการบดี
 - 5.2) ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่ กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

2.1 ด้านการวางแผนการตรวจสอบภายใน

2.2 ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

2.3 ด้านการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายใน

2.4 ด้านการติดตามผลการตรวจสอบภายใน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) เพื่อใช้สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2553: 74-75) เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

4. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

4.1 การหาความเที่ยงตรง (validity) นำแบบสอบถามที่สร้าง เสนอต่อคณะกรรมการและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไข และให้ความเห็นชอบ เพื่อเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item objective congruence: IOC) โดยให้คะแนนเป็น 3 ระดับ คือ +1 หมายถึง สอดคล้อง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ -1 หมายถึง ไม่สอดคล้อง โดยค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2551: 421-422) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ (content validity) และให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้

4.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (tryout) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากการทดลองใช้ทุกฉบับมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้การหาสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach) (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2551: 248) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.940 แล้วจึงนำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือแล้วให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาให้ความเห็นชอบและนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามส่งไปยังมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 40 แห่ง และดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยติดต่อประสานงานกับหน่วยงานตรวจสอบภายในของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง ให้ครบตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย

สภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางพร้อมคำบรรยายประกอบตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการ

วิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 5 ตอน โดยจำแนกตามลักษณะของข้อมูล หรือตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษา และการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ด้านภาพรวม

(n = 100)

ภาพรวม	ระดับสภาพปัญหา		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการวางแผนการตรวจสอบภายใน	2.30	0.78	น้อย
2. ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน	2.84	0.83	ปานกลาง
3. ด้านการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายใน	2.26	0.77	น้อย
4. ด้านการติดตามผลการตรวจสอบภายใน	2.52	0.97	ปานกลาง
ภาพรวม	2.48	0.75	น้อย

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.48$, S.D. = 0.75) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ($\bar{x} = 2.84$, S.D. = 0.83) ด้านการติดตามผลการตรวจสอบภายใน ($\bar{x} = 2.52$, S.D. = 0.97) ด้านการวางแผนการตรวจสอบภายใน ($\bar{x} = 2.30$, S.D. = 0.78) ด้านการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายใน ($\bar{x} = 2.26$, S.D. = 0.77)

2. เปรียบเทียบสภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ เมื่อจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่งงาน สถานภาพการดำรงตำแหน่งงาน จำนวนคณะและหน่วยงานเทียบเท่าคณะ จำนวนบุคลากรสายผู้สอนและสายสนับสนุน จำนวนผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี จำนวนผู้ตรวจสอบภายใน และผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยตรวจสอบภายใน

2.1 การทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปร ได้แก่ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยตรวจสอบภายใน โดยใช้ค่าสถิติทดสอบที (t-test)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบระดับสภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยตรวจสอบภายใน

(n = 100)

1. ระดับการศึกษา	ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	2.49	0.72	2.47	0.80	0.15	.879
2. ตำแหน่งงาน	ผู้อำนวยการ/หัวหน้า		ผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	2.31	0.87	2.54	0.69	1.28	.209
3. ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของ หน่วยตรวจสอบภายใน	อธิการบดี		ผู้ที่ได้รับมอบหมาย		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	2.41	0.74	2.94	0.63	2.52	.013*

$P^* \leq .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา และตำแหน่งงานไม่แตกต่างกันจึงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยตรวจสอบภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปร ได้แก่ อายุ ประสบการณ์การทำงาน สถานภาพการดำรงตำแหน่งงาน จำนวนคณะและหน่วยงานเทียบเท่าคณะ จำนวนบุคลากรสายผู้สอนและสายสนับสนุน จำนวนผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี และจำนวนผู้ตรวจสอบภายใน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบระดับสภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ เมื่อจำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน สถานภาพการดำรงตำแหน่งงาน จำนวนคณะและหน่วยงานเทียบเท่าคณะ จำนวนบุคลากรสายผู้สอนและสายสนับสนุน จำนวนผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชีและจำนวนผู้ตรวจสอบภายใน

(n = 100)

สถานภาพ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. อายุ	ระหว่างกลุ่ม	1.03	2	0.52	0.64	.532
	ภายในกลุ่ม	54.53	97	0.56		
	รวม	55.56	99			
2. ประสบการณ์ทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	0.05	2	0.03	0.04	.957
	ภายในกลุ่ม	55.51	97	0.57		
	รวม	55.56	99			
3. สถานภาพการดำรงตำแหน่งงาน	ระหว่างกลุ่ม	0.60	4	0.15	0.26	.905
	ภายในกลุ่ม	54.96	95	0.58		
	รวม	55.56	99			.
4. จำนวนคณะและหน่วยงานเทียบเท่าคณะ	ระหว่างกลุ่ม	1.75	2	0.87	1.57	.212
	ภายในกลุ่ม	53.81	97	0.55		
	รวม	55.56	99			
5. จำนวนบุคลากรสายผู้สอนและสายสนับสนุน	ระหว่างกลุ่ม	1.16	2	0.58	1.04	.359
	ภายในกลุ่ม	54.40	97	0.56		
	รวม	55.56	99			
6. จำนวนผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	1.93	2	0.96	1.74	.181
	ภายในกลุ่ม	53.63	97	0.55		
	รวม	55.56	99			
7. จำนวนผู้ตรวจสอบภายใน	ระหว่างกลุ่ม	3.65	2	1.83	3.42	.037*
	ภายในกลุ่ม	51.90	97	0.54		
	รวม	55.56	99			

P* ≤ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ เมื่อจำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน สถานภาพการดำรงตำแหน่งงาน จำนวนคณะและหน่วยงานเทียบเท่าคณะ จำนวนบุคลากรสายผู้สอนและสายสนับสนุน จำนวนผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชีไม่แตกต่างกันจึงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนจำนวนผู้ตรวจสอบภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่องสภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. สภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ

1.1 ด้านการวางแผนการตรวจสอบภายใน พบว่า สภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา พูลทวี (2542: 76) ที่ได้ศึกษาปัญหาการตรวจสอบภายในของกลุ่มธุรกิจผู้ค้าส่งน้ำมัน ซึ่งพบว่า ปัญหาที่เกิดจากการตรวจสอบภายในของกลุ่มธุรกิจผู้ค้าส่งน้ำมันในด้านการวางแผน การตรวจสอบภายใน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า กลุ่มธุรกิจผู้ค้าส่งน้ำมันเป็นองค์กรทางธุรกิจจึงอาจมีแนวทางการวางแผนการตรวจสอบภายในที่แตกต่างกับมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นองค์กรทางด้านการศึกษา ส่งผลให้มีระดับสภาพปัญหาแตกต่างกัน

1.2 ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน พบว่า สภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา พูลทวี (2542: 76) ได้ศึกษาปัญหาการตรวจสอบภายในของกลุ่มธุรกิจผู้ค้าน้ำมัน ซึ่งพบว่า มีปัญหาด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา อินทร์เจียม (2549: ข) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในในมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งพบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของทุกองค์กร คือ ผู้ตรวจสอบภายใน จึงอาจพบปัญหาใกล้เคียงกัน

1.3 ด้านการรายงานผลการตรวจสอบภายใน พบว่า สภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา พูลทวี (2542: 76) ที่ได้ศึกษาปัญหาการตรวจสอบภายในของกลุ่มธุรกิจผู้ค้าส่งน้ำมัน ซึ่งพบว่า ปัญหาที่เกิดจากการตรวจสอบภายใน

ของกลุ่มธุรกิจผู้ค้าส่งน้ำมันในด้านการรายงานผลการตรวจสอบภายในมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มธุรกิจผู้ค้าส่งน้ำมันเป็นองค์กรธุรกิจที่มีการรายงานผลที่คำนวณผลกำไรขาดทุน การรายงานอาจบิดเบือนจากความเป็นจริง ซึ่งไม่เหมือนกับมหาวิทยาลัยที่เป็นองค์กรทางการศึกษา สามารถรายงานผลได้ตามสภาพความเป็นจริง ส่งผลให้สภาพระดับปัญหาแตกต่างกัน

1.4 ด้านการติดตามผลการตรวจสอบภายใน พบว่า สภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา พูลทวี (2542: 76) ได้ศึกษาปัญหาการตรวจสอบภายในของกลุ่มธุรกิจผู้ค้าน้ำมัน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มธุรกิจผู้ค้าส่งน้ำมันมีปัญหาการติดตามผลการตรวจสอบภายในอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา อินทร์เจียม (2549: ข) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในในมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งพบว่า ปัญหาในการติดตามผลการตรวจสอบภายในอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบสภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2.1 จำแนกตามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่งงาน และสถานภาพการดำรงตำแหน่งงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการตรวจสอบภายในเป็นการตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ซึ่งไม่เกี่ยวกับตัวผู้ตรวจสอบภายใน

2.2 จำแนกตามสถานภาพมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่

2.2.1 จำนวนคณะและหน่วยงานเทียบเท่าคณะ พบว่า สภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ ภาพรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนใหญ่มีจำนวนคณะใกล้เคียงกัน จึงทำให้ปริมาณงาน ไม่แตกต่างกัน

2.2.2 จำแนกตามจำนวนบุคลากรสายผู้สอนและสายสนับสนุน พบว่า สภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ ภาพรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจากบริบทของมหาวิทยาลัยไม่เหมือนกัน จึงทำให้ลักษณะการทำงานแตกต่างกัน

2.2.3 จำแนกตามจำนวนผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี พบว่า สภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ ภาพรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจากจำนวนผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี แต่ละมหาวิทยาลัยมีไม่เท่ากัน ทำให้ขั้นตอนการทำงาน มีจำนวนน้อยแตกต่างกัน เช่น จำนวนผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชีมีมาก ปัญหาอาจจะน้อยกว่า มหาวิทยาลัยที่มีผู้ปฏิบัติงานการเงินและบัญชีน้อย

2.2.4 จำแนกตามจำนวนผู้ตรวจสอบภายใน พบว่า สภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายในมีการจัดสายการตรวจสอบ หรือคัดเลือกทีมในการตรวจสอบให้เพียงพอ และตรงตามความรู้ความสามารถในเรื่องหรือกิจกรรมที่ตรวจสอบ จำนวนผู้ตรวจสอบภายในเพียงพอสามารถทำให้การดำเนินงานปฏิบัติงานตรวจสอบมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ถ้าจำนวนผู้ตรวจสอบภายในมีไม่เพียงพอต่อกิจกรรมที่ตรวจสอบ ทำให้การตรวจสอบครอบคลุมทุกกิจกรรม ทำให้ขาดประสิทธิภาพ

2.2.5 จำแนกตามผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยตรวจสอบภายใน พบว่า สภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตามมาตรฐานด้านคุณสมบัติความเป็นอิสระ และความเที่ยงธรรม การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในควรมีความเป็นอิสระ เช่น ในการกำหนดขอบเขตการตรวจสอบ การปฏิบัติงาน การรายงาน และสื่อสารผลการตรวจสอบ โดยหัวหน้างานตรวจสอบควรขึ้นตรงต่อผู้บริหารระดับสูงขององค์กร

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านการวางแผนการตรวจสอบภายใน ในข้อที่มีสภาพปัญหามากที่สุด ได้แก่ ได้รับจัดสรรงบประมาณของหน่วยตรวจสอบภายในไม่เพียงพอ ดังนั้น หน่วยตรวจสอบภายในต้องมีกระบวนการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การยุบรวมกิจกรรมที่คล้ายคลึงกัน การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และให้ความคุ้มค่ามากที่สุด

1.2 ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ในข้อที่มีสภาพปัญหามากที่สุด ได้แก่ จำนวนผู้ตรวจสอบภายในมีไม่เพียงพอเมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยงานและกิจการที่ทำการตรวจสอบ ดังนั้น ควรเพิ่มจำนวนผู้ตรวจสอบภายในให้เหมาะสมกับหน่วยงานและกิจการที่ทำการตรวจสอบ

1.3 ด้านการรายงานผลการตรวจสอบภายใน ในข้อที่มีสภาพปัญหามากที่สุด ได้แก่ ระยะเวลาในการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบมีจำกัด เนื่องจากมีการขยายระยะเวลาในการตรวจสอบ แต่ไม่ขยายระยะเวลาในการจัดทำรายงาน มีการขยายระยะเวลาในการปฏิบัติงานตรวจสอบ จึงมีผลทำให้ระยะเวลาในการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายในจำเป็นต้องเลื่อนออกไปด้วย ดังนั้น ผู้ตรวจสอบภายในควรพิจารณาปรับหรือขยายระยะเวลาให้เหมาะสม

1.4 ด้านการติดตามผลการตรวจสอบภายใน ในข้อที่มีสภาพปัญหามากที่สุด ได้แก่ หน่วยรับตรวจไม่ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจสอบภายใน ดังนั้น ผู้บริหาร ควรมีมาตรการในการบังคับ ควบคุม หน่วยรับตรวจให้ปฏิบัติงานตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจสอบ ภายในอย่างชัดเจน และควรมีการตรวจสอบซ้ำในเรื่องที่มีการเสนอแนะจากผู้ตรวจสอบภายใน

1.5 จากการศึกษา พบว่า ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยตรวจสอบภายในของ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้ที่ได้รับมอบหมายมีสภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน มากกว่าอธิการบดี ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏ ควรให้อธิการบดีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของ หน่วยงานตรวจสอบ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรหาความสัมพันธ์ ระหว่างสภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบ ภายใน ของหน่วยงานตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ กับปัจจัยอื่นที่นอกเหนือจากสภาพ ทัวไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และสถานภาพมหาวิทยาลัยราชภัฏ เช่น ผลการประเมินคะแนนจาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา ระบบราชการ

สรุป

จากการศึกษาสภาพปัญหาในกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของหน่วยงาน ตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า 1) ปัญหาที่เกิดจากกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบ ภายใน ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการตรวจสอบภายใน ด้านการปฏิบัติงาน ตรวจสอบภายใน ด้านการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายใน และด้านการติดตามผลการ ตรวจสอบภายใน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และระดับปานกลาง 2) เมื่อจำแนกตามอายุ ระดับ การศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่งงาน สถานภาพการดำรงตำแหน่งงาน จำนวนคณะและ หน่วยงานเทียบเท่าคณะ จำนวนบุคลากรสายผู้สอนและสายสนับสนุน จำนวนผู้ปฏิบัติงานการเงิน และบัญชี พบว่า ไม่แตกต่างกัน แต่การจำแนกตามจำนวนผู้ตรวจสอบภายใน และผู้บังคับบัญชา สูงสุดของหน่วยตรวจสอบภายใน พบว่า มีความแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). **ข้อมูลจำนวนผู้ตรวจสอบภายใน**. กรุงเทพฯ: กลุ่มตรวจสอบภายในระดับกระทรวง.
- กาญจนา พูลทวี. (2542). **ปัญหาการตรวจสอบภายในของกลุ่มธุรกิจผู้ค้าส่งน้ำมัน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ธัญญาพร จันทรินทร์. (2546). **ปัญหาและอุปสรรคในการตรวจสอบภายในของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ธานินทร์ ศิลปจารุ. (2553). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS** (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์.
- นพพร กุลเลิศพิทยา, หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. (2555). **สัมภาษณ์**. 20 มิถุนายน.
- ประไพพรรณ ไสกา, เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. (2555). **สัมภาษณ์**. 13 มิถุนายน.
- ปัทมา ศรีสรจันทร, นักวิชาการตรวจสอบภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. (2555). **สัมภาษณ์**. 18 มิถุนายน.
- พิชิต ฤทธิ์บุญ. (2551). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เฮิร์ฟเตอร์มีส์.
- เพียงใจ เรืองชัย, นักตรวจสอบภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. (2555). **สัมภาษณ์**. 14 มิถุนายน.
- ไพโรจน์ ทัพพนา, หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. (2555). **สัมภาษณ์**. 13 มิถุนายน.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. (2553). **คู่มือการปฏิบัติงานหน่วยตรวจสอบภายใน**. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- วาสนา อินทร์เจียม. (2549). **ศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ตรวจสอบภายใน: มหาวิทยาลัยของรัฐ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วิญญารักษ์ ทิพย์ชัย, เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. (2555). **สัมภาษณ์**. 13 มิถุนายน.
- ศรัญญา สังกะสินธุ์, เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. (2555). **สัมภาษณ์**. 17 มิถุนายน.

การพัฒนาหลักสูตร เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

DEVELOPMENT OF CURRICULUM ENTITLED "PROCESSED COCONUT
PRODUCT", IN THE CAREER AND TECHNOLOGY LEARNING
SUBSTANCE FOR GRADE 5 STUDENTS

ชญาน์พิมพ์ หงษ์เวียงจันทร์ / CHAYAPIM HONGVIENGJUN¹

วิไล ทองแผ่ / WILAI THONGPAE²

วรรณวิไล นันทมานพ / WANWILAI NUNTHAMANOP³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตร เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) พัฒนาหลักสูตร 3) ทดลองใช้ หลักสูตร และ 4) ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนวัดศรีรัตนาราม อำเภออุทุมพร จังหัด สุพรรณบุรี จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบสอบถาม 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบประเมินทักษะปฏิบัติ และ 5) แบบประเมิน ความพึงพอใจต่อหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า หน่วยงานต่าง ๆ ต้องการให้ สถานศึกษาจัดทำหลักสูตร ที่มีสาระเกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม โดยจัดการเรียน การสอนให้ผู้เรียนรู้จักเลือกแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อแสวงหาความรู้ด้านทักษะปฏิบัติ และสามารถ พัฒนาสู่อาชีพได้ สำหรับนักเรียนและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความต้องการให้พัฒนาหลักสูตร ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) หลักสูตรผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม มีความเหมาะสม

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์พิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

ตามโครงสร้าง ประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คำอธิบายรายวิชา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยเนื้อหาแบ่งเป็นภาคทฤษฎี และ ภาคปฏิบัติ 3) การทดลองใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้น สนุกสนาน ขณะร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างดี และ 4) การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ความพึงพอใจต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : หลักสูตรท้องถิ่น การพัฒนาหลักสูตร สาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี
ประถมศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop a curriculum Entitled “Processed Coconut Product”, for grade 5 students. The specific purposes were to 1) study basic information in developing a curriculum, 2) develop a draft curriculum, 3) trail a developed curriculum and 4) evaluate and improve a curriculum. The sample drawn using a simple purposive sampling was 30 grade 5 students from Wat Khirirattanaram School, U-thong district, Suphan Buri province under Suphan Buri Educational Service Area Office 2, during the second semester of academic year 2011. The instruments used in this research were 1) a questionnaire, 2) an interview, 3) a learning achievement test, 4) a practical skill test, and 5) a satisfaction evaluation. Data were analyzed in terms of content analysis, descriptive statistics, and dependent samples t – test.

The findings of this research were; 1) the developed of curriculum was suitable and comprised of course description, scope of content, learning time, learning activities, instructional media and sources, and measurement and evaluation. 2) The implementation of the curriculum show that most students paid attention to study and enjoyably participate in the learning activities. They also were able to do the activities well. 3) Students' learning achievement was higher than prior teaching at a significance level of .05. Their skills and satisfaction were at a great level, and 4) form evaluation and improvement, students learning achievement was higher after they were taught with the developed curriculum at a significance level of .05. Their skills and satisfaction were at a great level.

Keywords: local curriculum, curriculum development, career and technology learning substance, primary education

บทนำ

สภาพสังคมไทยจากอดีตถึงปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบถึงการดำรงชีพของมนุษย์ การศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งบทบาทสำคัญนี้เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ชุมชน สังคม โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสภาพแวดล้อม และแหล่งความรู้อื่น ๆ มาใช้ในการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา, 2545: 5) ความมุ่งหมายการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ เพื่อแก้ปัญหาในชุมชนและสังคม โดยสถานศึกษาร่วมกับชุมชน องค์กรต่าง ๆ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิทยาการต่าง ๆ ในชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 11-13)

ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประชากรไทย คือ การศึกษา และในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สามารถจัดการศึกษาให้เป็นไปตามแนวทางที่ถูกต้อง และให้ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ จำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ หลายด้าน องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดและเป็นหัวใจของการศึกษา คือ หลักสูตร เพราะเป็นตัวกำหนด หรือกรอบของแนวปฏิบัติที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุความมุ่งหมายที่วางไว้ (จิตพิพัย เต็อรตันพงษ์, 2539: 11) และหลักสูตร เป็นเครื่องมือมีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลงประสพการณัแก่ผู้เรียน อันเปรียบเสมือนแผนที่หรือเข็มทิศที่จะ นำทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุผล ดังนั้นการกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา และแนวทางปฏิบัติ จึงเป็นรากฐานทางด้านสติปัญญาให้แก่ผู้เรียนอย่างชัดเจน จึงสามารถใช้หลักสูตรเป็นแนวทาง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546: 21)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้และ เทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว และสาระที่ 4 การอาชีพ เน้นให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากผู้รู้ในท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 19) ซึ่งแนวทางการจัดทำหลักสูตรเพื่อนำมาใช้ฝึกนักเรียนในระดับประถมศึกษาเพื่อเป็นการเปิดโอกาส ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะปฏิบัติจากประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทำให้นักเรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ หวงแหนรักษาทรัพยากร และใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นให้เกิด ประโยชน์มากที่สุด (บุปผา คุ้มมานนท์, 2528: 10) การทำผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม เป็นอาชีพที่ประชาชนในท้องถิ่น สามารถใช้เวลาว่างจากการประกอบอาชีพหลักมาทำ เพื่อหารายได้

เสริมมาเลี้ยงครอบครัวได้เป็นอย่างดี ผลลัพธ์แปรูปจากมะพร้าว น้ำหอมที่รู้จักกันแพร่หลาย ได้แก่ วุ้นมะพร้าว น้ำตาลมะพร้าว และมะพร้าวแก้ว ซึ่งสามารถผลิตได้ง่าย ต้นทุนในการผลิตต่ำ มีผู้นิยมบริโภคเป็นจำนวนมากทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ดังนั้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการทำผลิตภัณฑ์แปรูปจากมะพร้าว น้ำหอม อันเป็นการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาการต่าง ๆ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชนกับผู้เรียน รวมทั้ง การสัมภาษณ์และสอบถามบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องการให้พัฒนาหลักสูตร เรื่อง ผลิตภัณฑ์แปรูปจากมะพร้าว น้ำหอม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น โดยใช้ทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เป็นสื่อสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร เรื่อง ผลิตภัณฑ์แปรูปจากมะพร้าว น้ำหอม
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตร เรื่อง ผลิตภัณฑ์แปรูปจากมะพร้าว น้ำหอม
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตร เรื่อง ผลิตภัณฑ์แปรูปจากมะพร้าว น้ำหอม
4. เพื่อประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร เรื่อง ผลิตภัณฑ์แปรูปจากมะพร้าว น้ำหอม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการวิจัย

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์นโยบายการจัดการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

1.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.3 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและขอบข่ายเนื้อหา การจัดกิจกรรม ที่จะนำมาจัดทำหลักสูตร เรื่องผลิตภัณฑ์แปรูปจากมะพร้าว น้ำหอม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.4 ศึกษาสภาพทั่วไป ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสภาพปัจจุบัน แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชนบ้านศรีรัตนาราม อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

1.5 สัมภาษณ์ และสอบถาม ความต้องการพัฒนาหลักสูตรเรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม จากผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 2 คน ผู้ปกครองนักเรียนซึ่งเป็นผู้รู้ในท้องถิ่น จำนวน 3 คน กรรมการสถานศึกษาผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศิริรัตนาราม จำนวน 30 คน

1.6 เก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล การพัฒนาหลักสูตร เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม

1.7 สร้างหลักสูตรเรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยโครงสร้างของหลักสูตรประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดหมาย 3) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 4) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 5) คำอธิบายรายวิชา 6) หน่วยการเรียนรู้ 7) แผนจัดการเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผล

1.8 ประเมินหลักสูตร เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม โดยทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเมินทักษะปฏิบัติการแปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม และประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรหลังการเรียนรู้เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ตอนที่ 2 ข้อมูลความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และ ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาในการพัฒนาหลักสูตร ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 2 คน ผู้ปกครองนักเรียนซึ่งเป็นผู้รู้ในท้องถิ่น จำนวน 3 คน และกรรมการสถานศึกษาผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน

2.2 แบบสอบถามความต้องการจัดการเรียนรู้เรื่องผลิตภัณฑ์การแปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับเพศ อายุ และอาชีพผู้ปกครอง ตอนที่ 2 ความต้องการ ในการเรียนรู้ และรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศิริรัตนาราม จำนวน 30 คน

2.3 หลักสูตร เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โครงสร้างของหลักสูตรประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดหมาย 3) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 4) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 5) คำอธิบายรายวิชา 6) หน่วยการเรียนรู้ 7) แผนจัดการเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผล

2.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.810

2.5 แบบประเมินทักษะปฏิบัติ ใช้ประเมินนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียนรู้ เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม ประเด็นการประเมินประกอบด้วย การเตรียมอุปกรณ์สำหรับเก็บลูกมะพร้าว การขูดมะพร้าวให้เป็นเส้นในการทำมะพร้าวแก้ว การเคี้ยวมะพร้าวสีต่าง ๆ และการจับให้เป็นก้อน การเกลาลูกมะพร้าวสำหรับใส่ถุงที่ต้มสุกแล้ว การเตรียมส่วนผสมผงวุ้น การต้มวุ้นและการเทวุ้นลงในลูกมะพร้าว และการบรรจุผลิตภัณฑ์โดยการห่อหุ้มด้วยพลาสติก เกณฑ์การประเมินมี 4 ระดับคุณภาพ คือ 1) คะแนนเฉลี่ย 3.5 – 4 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับดีมาก 2) คะแนนเฉลี่ย 2.5 – 3.4 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับดี 3) คะแนนเฉลี่ย 1.6 – 2.4 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ และ 4) คะแนนเฉลี่ย 0 - 1.5 หมายถึง คุณภาพอยู่ในระดับปรับปรุง

2.6 แบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม โดยประเมินหลังการเรียนรู้ เกณฑ์การประเมินมี 5 ระดับ คือ คะแนน 4.50– 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คะแนน 3.50–4.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คะแนน 2.50–3.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง คะแนน 1.50–2.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย และคะแนน 1.00–1.49 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบประเมินทักษะปฏิบัติ และแบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติทดสอบที (t-test dependent) และวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) นำผลจากการประเมินมาปรับปรุงเป็นหลักสูตร

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า

1.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพคน ทั้งร่างกายและจิตใจ ความรู้ ทักษะ และความสามารถเพื่อให้เพียงพอทั้งด้านคุณธรรมและความรู้ ซึ่งนำไปสู่การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลอย่างรอบคอบ มีจิตสำนึกที่ดีรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคต โดยบริหารจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบรวมทั้งการพัฒนา หรือสร้างองค์ความรู้เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมในชนบท

1.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดี ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.3 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ ตัวชี้วัด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เวลาเรียน สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล เอกสารประกอบหลักสูตร

1.4 เอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต นำความรู้มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพได้ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียง และ มีความสุข

1.5 การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 5 คน ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาในท้องถิ่น 8 คน ครูกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี 6 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศิริรัตนาราม จำนวน 30 คน มีความต้องการให้พัฒนาหลักสูตรเรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมาจัดการเรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติจริง

สรุปได้ว่า การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน จากนโยบายการจัดการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ การสัมภาษณ์สอบถามบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต้องการให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรที่มีสาระเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในชุมชนและสังคม โดยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักเลือกแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อแสวงหาความรู้ นำมาพัฒนาทักษะสู่อาชีพ เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง พบว่า

2.1 ด้านหลักการ ได้กำหนดจุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย และกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก โดยการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตร

2.2 ด้านจุดหมาย

2.2.1 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม

2.2.2 เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม

2.2.3 เพื่อให้ผู้เรียน เห็นคุณค่าการทำงาน มีนิสัยรักการทำงาน เห็นความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม

2.3 ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

2.3.1 เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำความรู้และประสบการณ์ มาพัฒนาตนเองและสังคม

2.3.2 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ให้กับตนเอง

2.3.3 มีความสามารถในการแก้ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของเหตุผล

2.3.4 มีความสามารถด้านทักษะปฏิบัติการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว
น้ำหอม

2.4 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของ
หลักสูตรประกอบด้วย 1) มีความซื่อสัตย์สุจริต 2) มีวินัย และใฝ่เรียนรู้ 3) อยู่อย่างพอเพียง 4) มุ่งมั่น
ในการทำงาน และ 5) รักและหวงแหนศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตน

2.5 ด้านโครงสร้างของหลักสูตร มีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 คำอธิบายรายวิชา คือ มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถในการทำ
ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม และนำไปสู่การค้าขาย เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวได้

2.5.2 หน่วยการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ หลักสูตรภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ
ใช้เวลาเรียนสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จำนวน 7 สัปดาห์ รวมเวลาทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เนื้อหาเวลาเรียนตามโครงสร้างของหลักสูตร

(n = 30)

เนื้อหา	เวลาเรียน (ชั่วโมง)		
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1			
ความรู้เรื่องตำบลดอนคาและหลักปรัชญา			
เศรษฐกิจพอเพียง	1	-	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2			
เรื่อง ความรู้เรื่องน้ำตาลมะพร้าว	1	-	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3			
เรื่อง การทำมะพร้าวแก้ว	1	1	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4			
เรื่อง การทำวุ้นมะพร้าว	1	7	8
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5			
แนวทางการจัดจำหน่ายและการบรรจุผลิตภัณฑ์	1	1	2
แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม			
รวม	5	9	14

2.5.3 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 1) จัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นตามสภาพความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 3) จัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การศึกษาจากสื่อใบงาน ใบความรู้ การสาธิตจากผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น กระบวนการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริง
- 4) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีการนำเสนอผลงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน
- 5) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมที่พึงาม สร้างความตระหนักเห็นคุณค่าของผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม
- 6) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการสาธิต เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม และ
- 7) จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเรียนรู้ของนักเรียน

2.5.4 ด้านสื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) เอกสาร ตำราผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม 2) ใบความรู้ 3) ใบงาน 4) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้แต่ละบุคคล และแบบกลุ่ม 5) แบบประเมินผลงานแต่ละบุคคล และแต่ละกลุ่ม 6) การฝึกปฏิบัติจริง 7) รูปภาพผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม และ 8) ผู้รู้ในท้องถิ่น

2.5.5 ด้านการวัดและการประเมินผล วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ประเมินทักษะปฏิบัติ ด้วยแบบประเมินทักษะปฏิบัติ แบบมิตติคุณภาพ 4 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง และประเมินความพึงพอใจ โดยใช้เกณฑ์การวัดความพึงพอใจของลิเคิร์ต (Likert's Scale) 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรฉบับร่างเรื่อง ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม เนื้อหาประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย สมรรถนะผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งมีคำอธิบายรายวิชา เนื้อหา เวลาเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยเนื้อหาแบ่งเป็นภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ มีการตรวจสอบหลักสูตร โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฉบับร่าง พบว่า

การทดลองใช้หลักสูตรเรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม โดยทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนวัดศิริรัตนาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 30 คน โดยผู้วิจัยดำเนินจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 5 แผนการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ตำบลดอนคา ได้แก่ ความรู้เรื่อง ตำบลดอนคา ประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านดอนคา และลักษณะที่ตั้งของชุมชนบ้านดอนคา โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากใบความรู้ เรื่อง ประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านดอนคา เพื่อนำไปศึกษา โดยให้นักเรียนออกไปแสวงหาความรู้นอกห้องเรียน 30 นาที ทุกกลุ่มจะต้องกลับมาที่ห้องเรียนเพื่อนำเสนอความรู้ที่หน้าชั้นเรียน พบว่านักเรียนให้ความสนใจสนุกสนานกับการศึกษานอกสถานที่ และสามารถรวบรวมความรู้ที่ได้มานำเสนอให้เป็นอย่างดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง น้ำตาลมะพร้าว ได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนเรียนรู้จากวิทยากรภายนอก สาธิตประกอบการบรรยาย หัวข้อ วิธีการคัดเลือกวัตถุดิบและวิธีใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำน้ำตาลมะพร้าว พบว่า นักเรียนชอบและมีความสุขในการเรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้ดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง มะพร้าวแก้ว ได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำมะพร้าวแก้ว และปฏิบัติการในการทำมะพร้าวแก้ว โดยครูพานักเรียนไปบ้านของวิทยากร (ผู้รู้ในท้องถิ่น) เพื่อดูวัสดุและส่วนผสมในการทำมะพร้าวแก้ว เช่น ที่ซูดมะพร้าว มะพร้าวที่นึ่งก้น้ำลอยดอกมะลิ สีสผสมอาหาร และร่วมฝึกปฏิบัติการทำมะพร้าวแก้วไปพร้อมกับวิทยากร พบว่า นักเรียนสนใจและตั้งใจปฏิบัติจนได้มะพร้าวแก้วที่น่ารับประทาน มีรสชาติอร่อย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง วุ้นมะพร้าว ได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนโดยครูพานักเรียนไปบ้านของวิทยากร (ผู้รู้ในท้องถิ่น) เพื่อดูวัสดุและส่วนผสมในการทำวุ้นมะพร้าว เช่น น้ำมะพร้าว น้ำตาลทราย กรดอะซิติก (น้ำส้มสายชู) ยูเรีย (หรือใช้แอมโมเนียมซัลเฟต) ethanol หรือเหล้าขาวหัวเชื้อวุ้นน้ำมะพร้าว และร่วมฝึกปฏิบัติการทำวุ้นมะพร้าวไปพร้อมกับวิทยากร พบว่า นักเรียนสนใจและตั้งใจปฏิบัติจนได้วุ้นมะพร้าวที่มีรสชาติอร่อย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง แนวทางการจัดจำหน่ายและการบรรจุผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม การจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม ควบคู่ให้นักเรียนดูผลิตภัณฑ์ในชุมชน ที่มีบรรจุภัณฑ์ที่สวยงามและปลอดภัย แล้วร่วมกันอภิปรายถึงประโยชน์ของบรรจุภัณฑ์ในชุมชน และ ฝึกปฏิบัติการจัดรูปแบบผลิตภัณฑ์โดยนักเรียนตั้งใจฝึกเป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า จากการทดลองใช้หลักสูตรเรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม โดยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยเป็นผู้สอนในภาคทฤษฎี และเชิญวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้ภาคปฏิบัติ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ มีความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น และนักเรียนมีความตั้งใจ สนใจ มีความกระตือรือร้นกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสนุกสนานกับการเรียน สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างดี

4. ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร จากการนำไปใช้ในสภาพการเรียนการสอนจริงพบว่า

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 30 คน รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

(n = 30)

ผลสัมฤทธิ์	คะแนน	ส่วนเบี่ยงเบน	t-test	p-value
	เฉลี่ย ($\bar{X}$)	มาตรฐาน (S.D.)		
ก่อนการใช้หลักสูตร	10.97	2.34	18.410*	.000
หลังการใช้หลักสูตร	14.30	2.12		

* p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

4.2 ทักษะปฏิบัติ คือการประเมินผลหลังการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 – 5 โดยใช้ประเมินจากการปฏิบัติงาน แบ่งเกณฑ์การประเมิน เป็น 4 ระดับคุณภาพ แสดงผลรวมของการประเมินทักษะปฏิบัติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปราบกฏผล ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติเรื่องผลิตภัณฑ์การแปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

(n = 30)

รายการประเมินทักษะการปฏิบัติ	คะแนนทักษะการปฏิบัติ		
	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
1. ทักษะการเตรียมอุปกรณ์สำหรับเก็บลูกมะพร้าว	3.80	0.40	ดีมาก
2. ทักษะการขูดมะพร้าวให้เป็นเส้นในการทำมะพร้าวแก้ว	3.76	0.43	ดีมาก
3. ทักษะการเคี้ยวมะพร้าวสีต่าง ๆ และการจับให้เป็นก้อน	3.73	0.44	ดีมาก
4. ทักษะการเกลาลูกมะพร้าวสำหรับใส่วุ้นที่ต้มสุกแล้ว	3.70	0.46	ดีมาก
5. ทักษะการเตรียมส่วนผสมวุ้น การต้มวุ้น และการเทวุ้นลงในลูกมะพร้าว	3.84	0.39	ดีมาก
6. ทักษะการบรรจุผลิตภัณฑ์โดยการห่อหุ้มด้วยพลาสติก	3.73	0.44	ดีมาก
รวมเฉลี่ย	3.76	0.43	ดีมาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ทักษะการปฏิบัติโดยรวมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 3.76$, S.D. = 0.43)

4.3 ความพึงพอใจต่อหลักสูตร คือการประเมินผลหลังการใช้หลักสูตรจากการเรียนเรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อหลักสูตรเรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม

(n = 30)

รายการประเมิน	คะแนนความพึงพอใจ		
	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
1. สนใจเนื้อหา เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม	4.73	0.44	มากที่สุด
2. ได้รับความรู้เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม	4.93	0.47	มากที่สุด
3. เนื้อหาสาระที่เรียนเป็นเรื่องมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน	4.50	0.50	มากที่สุด
4. วิธีการเรียนรู้สนุกสนานสนใจ	4.90	0.30	มากที่สุด
5. นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติแปรรูปมะพร้าว น้ำหอม	4.66	0.47	มากที่สุด
6. หลักสูตรเรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม เป็นเรื่องที่เรียนรู้ได้ง่ายเหมาะสมกับนักเรียน	4.56	0.50	มากที่สุด
7. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพได้	4.86	0.34	มากที่สุด
8. มีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง	4.73	0.44	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.73	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนมีระดับความพึงพอใจต่อความรู้เรื่อง ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.43)

สรุป ผลการประเมินและการปรับปรุงหลักสูตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะปฏิบัติการแปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม อยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจต่อหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด และการปรับปรุงหลักสูตร ปรับเวลาสอนเรื่อง การทำมะพร้าวแก้ว ในภาคปฏิบัติจาก 1 ชั่วโมง เป็น 2 ชั่วโมง

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน พบว่า นโยบายการจัดการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ การสัมภาษณ์สอบถามบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต้องการให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรที่มีสาระเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในชุมชนและสังคม โดยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อแสวงหาความรู้นำมาพัฒนาทักษะสู่อาชีพ เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งนโยบายการจัดการศึกษาต้องการให้สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยร่วมกับชุมชน องค์กรต่าง ๆ ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนการสอนในการแสวงหาความรู้ ข้อมูล และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ ในชุมชนมาร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 11-13) สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริรัตน์ เกิดศิริ (2552: 123-125) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรงานจักสานของเล่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ได้ศึกษานโยบายของหน่วยงานต่าง ๆ โดยการสัมภาษณ์ การสอบถาม การสนทนากลุ่ม ต้องการให้สถานศึกษา องค์กรต่าง ๆ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และควรจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมในท้องถิ่น

2. ผลการพัฒนาหลักสูตร พบว่า หลักสูตรฉบับร่างเรื่อง ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม เนื้อหาประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย สมรรถนะผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งมีคำอธิบายรายวิชา เนื้อหา เวลาเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยเนื้อหาแบ่งเป็นภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ มีการตรวจสอบหลักสูตรโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่าง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 9) ระบุว่าองค์ประกอบของหลักสูตร มีหลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับปราโมทย์ จันทรเรือง (2552: 30) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญคือ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา ขอบข่ายเนื้อหาเวลาเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของนาวา ศรีชนะเนตร (2553: 128) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตร เรื่อง การทำน้ำปลา

จากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “คุรุราษฎร์บำรุงวิทย” โดยมีกระบวนการในการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า หลักสูตรประกอบด้วย ความสำคัญ หลักการ วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย สาระการเรียนรู้ คุณภาพผู้เรียน ขอบข่ายเนื้อหา และโครงสร้างหลักสูตร มีความสอดคล้อง เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเรียนรู้

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตร เรื่อง ผลลัพธ์ที่แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยเป็นผู้สอนในภาคทฤษฎี และเชิญวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้ภาคปฏิบัติ นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น และมีความตั้งใจ สนใจ กระตือรือร้นกับการการเรียนรู้ สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของสูนีย์ ฎุพันธ์ (2546: 21) ได้กล่าวว่า “หลักสูตรมีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์แก่ผู้เรียน อันเปรียบเสมือนแผนที่หรือเข็มทิศที่จะนำทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุผล” ซึ่งชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้ความมุ่งหมายในการจัดการศึกษابรรลุผลและมีส่วนช่วยในการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ

4. ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะปฏิบัติการแปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม อยู่ในระดับดีมาก ความพึงพอใจต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด และการปรับปรุงหลักสูตร ปรับเวลาสอนเรื่อง การทำมะพร้าวแก้ว ในภาคปฏิบัติ จาก 1 ชั่วโมง เพิ่มเป็น 2 ชั่วโมง ซึ่งมีผลงานวิจัยที่สอดคล้องดังนี้

งานวิจัยของจิราณัฐวัฒน์ พึ่งอ่อน (2550: 116-117) ได้วิจัยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดดอนสมอ อำเภوتا่ช้าง จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลังทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีทักษะการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจต่อหลักสูตร ในระดับมากที่สุด

งานวิจัยของกมลวรรณ มั่นสติ (2550: 56) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง ผลลัพธ์ที่แปรรูปจากมะพร้าว พบว่า ผู้ศึกษาค้นคว้าพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 92.89/92.40 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน มีค่าเท่ากับ 0.73 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง ผลลัพธ์ที่แปรรูปจากมะพร้าว โดยรวม และรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

1.1 การนำหลักสูตรไปใช้ ครูผู้สอนประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ควรศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้เข้าใจ และดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ขณะเรียนรู้ภาคปฏิบัติ

1.2 เนื้อหาในหลักสูตรภาคปฏิบัติควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ตามขั้นตอนในแผนจัดการเรียนรู้ เพื่อสามารถประเมินผลได้หลังจบการเรียนรู้

1.3 ควรนำข้อเสนอแนะ หรือวิธีปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียนมาปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยการพัฒนาหลักสูตรผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ควรวิจัยการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมอาชีพที่ได้จากผลผลิตการแปรรูปมะพร้าว น้ำหอม

2.3 ควรวิจัยเปรียบเทียบคุณภาพมะพร้าว น้ำหอม ในแต่ละภาคของประเทศไทย

สรุป

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า สถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความต้องการให้นักเรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ และห่วงใยในภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงในท้องถิ่นของตนเอง โดยมีผู้มีความรู้ความสามารถร่วมถ่ายทอด และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนเนื้อหาที่สอดคล้อง มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน พร้อมทั้งเน้นฝึกทักษะปฏิบัติจริง จากนั้นผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรฉบับร่างโดยนำข้อมูลพื้นฐานมาเป็นแนวทางพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คำอธิบายรายวิชา เนื้อหา เวลาเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยเนื้อหาแบ่งเป็นภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ รวมเวลา 14 ชั่วโมง มีการตรวจสอบหลักสูตรโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แสดงว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมเพื่อทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศิริรัตนาราม อำเภออุ้มผาง จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 30 คน พบว่า นักเรียนมีความตั้งใจใฝ่เรียนรู้ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ที่หลากหลายด้วยความสนุกสนาน สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างดี หลังจบการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยได้ประเมินและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนตามหลักสูตรเรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม หลังเรียน

สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านทักษะปฏิบัติในระดับดีมาก ด้านความพึงพอใจต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด และหลักสูตรควรมีการปรับปรุงด้านทักษะปฏิบัติในส่วนของเนื้อหา เรื่องการทำมะพร้าวแก้ว จากเดิมปฏิบัติ 1 ชั่วโมง เพิ่มเป็น 2 ชั่วโมง หลักสูตรผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าวน้ำหอม เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมพัฒนาทักษะกระบวนการคิดและการปฏิบัติ จึงเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในสถานศึกษาทั่วไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กมลวรรณ มั่นสติ. (2550). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- จิราวุฒน์ พึ่งอ่อน. (2550). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดดอนสมอ อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: อลีนเพลส.
- ทารินี เนคมานุรักษ์. (2553). การพัฒนาหลักสูตรเรื่องเตาเศรษฐกิจเพื่อชีวิตที่พอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- นาวา ศรีษะเนตร. (2553). พัฒนาหลักสูตร เรื่องการทำน้ำปลาจากปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด “คุรุราษฎร์บำรุงวิทย์”. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุปผา คุ้มมานนท์. (2528). หลักการมัคคุเทศก์. กรุงเทพฯ: กรมการฝึกหัดครู.

- ปราโมทย์ จันทรเรือง. (2552). **การพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ศิริรัตน์ เกิดศิริ. (2552). **การพัฒนาหลักสูตรงานจักสานของเล่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สละราญ วิเศษสมบัติ. (2552). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง หนองหญ้าแสนอร้อย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). **แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร**. เชียงใหม่: เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.

ลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4
THE DECISION CHARACTERISTICS IN SCHOOL ADMINISTRATION
OF THE ADMINISTRATORS AND TEACHERS UNDER THE OFFICE
OF SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 4

อนงค์ อารีรักษ์ / ANONG AREERAK¹
เฉลิมชัย หาญกล้า / CHALERMCHAI HANKLA²
วสัน ปูนผล / WASON PUNPHOL³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา กับ เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน รายได้ อัตราส่วนครูต่อนักเรียน ที่ตั้งของสถานศึกษา ขนาดโรงเรียนและโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดในจังหวัด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 100 คน และครูผู้สอน 246 คน รวมจำนวน 346 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผ่านการหาค่าความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.975 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ และใช้สถิติทดสอบไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ใช้รูปแบบการตัดสินใจแบบนักคิดมากที่สุดในด้านงานวิชาการ และด้านการบริหารงานทั่วไป และใช้รูปแบบการตัดสินใจแบบพฤติกรรมมากที่สุดในด้านบุคลากร และด้านงบประมาณ

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

²ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

³ดร.วสัน ปูนผล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2. ลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน รายได้ อัตราส่วนครูต่อนักเรียน ที่ตั้งของสถานศึกษา ขนาดโรงเรียนและโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดในจังหวัด

คำสำคัญ: ลักษณะการตัดสินใจ สถานศึกษา ผู้บริหาร ครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the decision characteristics of the administrators, and 2) study the relationship between the decision characteristics of the administrators and sex, age, position, educational qualification, experience, income, the ratio of teachers to students, school location, school size and the affiliated secondary school in the province. The sampling included 100 school administrators and 246 teachers, with totality 346 people. The instrument was the questionnaire designed by the researcher, with validity by 5 experts and reliability value of 0.975. The statistics employed were frequency, percentages and chi-square.

The results showed as follows:

1. The decision of the administrators was as a thinker on academics and general administration, and used behavior decision on budget and personnel.
2. There were the relationships among the form of decision characteristics of the administrators and sex, age, position, educational qualification, experience, income, the ratio of teachers to students, school location, school size and the affiliated secondary school in the province.

Keywords: decision characteristics, school, administrator, teacher, Office of Educational Service Area

บทนำ

การศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพคน โดยเป็นรากฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนและเตรียมคนให้เข้าไปสู่สังคมยุคใหม่อย่างมั่นคงและรู้ทันโลกในภาวะที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็วตลอดเวลา และเป็นโลกแห่งการเรียนรู้ที่ไม่มีที่สิ้นสุด การศึกษาจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคนให้มีความเข้มแข็งทางปัญญา มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ตลอดชีวิตและสร้างความรู้ใหม่ได้ เพื่อที่จะสามารถดำเนินชีวิตและก้าวไปในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่าง
ผาสุกมั่นคง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2, 2552: 1)

การตัดสินใจเป็นเรื่องที่ผู้บริหารจะต้องกระทำในทุกขั้นตอนของการบริหาร เริ่มตั้งแต่
ขั้นการวางแผน (planning) การจัดองค์การ (organizing) การสั่งการ (directing) และการควบคุม
(controlling) (สมยศ นาวิการ, 2544: 24-25) ผู้บริหารจะต้องตัดสินใจเลือกทางเลือกที่คาดว่าจะ
ดีที่สุดจากทางเลือกหลาย ๆ ทางเลือก เนื่องจากการตัดสินใจของผู้บริหารนั้นมีผลกระทบต่อ
บุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในการบริหารเช่นเดียวกับผู้บริหาร
หรือผู้จัดการองค์กรทั่วไป เป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินงานของสถานศึกษา (สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541: 172)

การตัดสินใจของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จนั้น ต้องอาศัย
องค์ประกอบต่าง ๆ หลายด้านประกอบในการตัดสินใจ มีหลักการและกระบวนการตัดสินใจ
ที่มีเหตุผล มีข้อมูลข่าวสารประกอบการพิจารณาที่ถูกต้องเป็นปัจจุบันจึงจะทำให้การตัดสินใจ
ของผู้บริหารสถานศึกษามีคุณภาพ ส่งผลให้งานบริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จและแสดงถึง
ประสิทธิภาพความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะเห็นได้จากงานวิจัยของรัชนี เจริญมาก
(2548: ก) ได้ศึกษารูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้รูปแบบพฤติกรรมที่ 4
มากที่สุดคือ ให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมพิจารณาปัญหาเป็นกลุ่มแล้วให้ผู้บริหารตัดสินใจ
การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเปรียบเหมือนกับหัวใจของการบริหารงานสถานศึกษา
นั่นเอง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการและกระบวนการตัดสินใจจึงเป็น
เรื่องที่สำคัญและจำเป็นมาก ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการศึกษา ลักษณะการตัดสินใจใน
การบริหารงานสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (ปทุมธานี-สระบุรี) โดยยึดรูปแบบการตัดสินใจของกรีนเบิร์ก
และบาร์อน (Greenberg & Baron, 2003: 366) เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะการตัดสินใจใน
การบริหารงานสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในการบริหารงาน โดยจะเป็น
ประโยชน์ในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบในการบริหารงานโดยรวมของผู้บริหารสถานศึกษา
โดยมุ่งเน้นไปที่ลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครู ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง และพัฒนารูปแบบการตัดสินใจ อันจะช่วยให้
ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเป็นไปอย่างคล่องตัว เรียบร้อย รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ
ยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา กับ เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน รายได้ อัตราส่วนครูต่อนักเรียน ที่ตั้งของสถานศึกษา ขนาดโรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดในจังหวัด ของกลุ่มตัวอย่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 42 โรงเรียน โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 124 คน และครูผู้สอน 2,438 คน รวมทั้งหมด 2,562 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตร ยามาเน่ (Yamane, 1967: 886-887) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีมีความคลาดเคลื่อนได้ .05 (สุรวิทย์ ศิริโคคาภิรมย์, 2546: 445) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา 100 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

1.2.2 ครูผู้สอน 246 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบประกอบด้วย

- 1) เพศ
- 2) ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน
- 3) วุฒิการศึกษา
- 4) อายุ
- 5) ประสบการณ์การทำงาน
- 6) รายได้
- 7) อัตราส่วนครูต่อนักเรียน
- 8) ที่ตั้งของสถานศึกษา
- 9) ขนาดโรงเรียน
- 10) โรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัด

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables)

2.2.1 ตัวแปรตามกลุ่มที่ 1 ได้แก่ ลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงาน 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยยึดหลักของกรีนเบิร์ก และบาร์อน (Greenberg & Baron, 2003: 366) ต่อการบริหารสถานศึกษา มี 4 รูปแบบ คือ

- 1) การตัดสินใจแบบสั่งการ
- 2) การตัดสินใจแบบการวิเคราะห์
- 3) การตัดสินใจแบบนักคิด
- 4) การตัดสินใจแบบพฤติกรรม

2.2.2 ตัวแปรตามกลุ่มที่ 2 ได้แก่ การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 งาน คือ

- 1) งานวิชาการ
- 2) งานงบประมาณ
- 3) งานบุคลากร
- 4) งานบริหารทั่วไป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.975

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้ มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาแสดงไว้ใน ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะรูปแบบการตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษาในภาพรวม

(n = 346)

การบริหารงาน	รูปแบบลักษณะการตัดสินใจ (n, %)			
	รูปแบบที่ 1	รูปแบบที่ 2	รูปแบบที่ 3	รูปแบบที่ 4
1. งานวิชาการ	36 (10.40)	77 (22.25)	118 (34.10)	115 (33.24)
2. งานงบประมาณ	61 (17.63)	95 (27.46)	94 (27.17)	96 (27.75)
3. งานบุคลากร	43 (12.43)	92 (26.59)	105 (30.35)	106 (30.64)
4. งานทั่วไป	37 (10.69)	83 (23.99)	115 (33.24)	111 (32.08)

จากตารางที่ 1 ลักษณะรูปแบบการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้รูปแบบที่ 3 ในด้านงานวิชาการและด้านการบริหารงานทั่วไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.10 และ 33.24 ตามลำดับ และใช้รูปแบบที่ 4 ในด้านงานบุคลากรและด้านงานงบประมาณมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 30.64 และ 27.75 ตามลำดับ

2. ลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับเพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน รายได้ อัตราส่วนครูต่อนักเรียน ที่ตั้งของสถานศึกษา ขนาดโรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัด ในจังหวัด แสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงาน
สถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษากับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

(n = 346)

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	รูปแบบลักษณะการตัดสินใจ				χ^2 (p)
	รูปแบบที่ 1	รูปแบบที่ 2	รูปแบบที่ 3	รูปแบบที่ 4	
1. เพศ					
1.1 ด้านงานวิชาการ					
ชาย	4.34	11.27	9.83	17.05	.002***
หญิง	7.23	13.29	22.83	14.16	
1.2 ด้านงานงบประมาณ					
ชาย	4.91	12.72	9.25	15.61	.341
หญิง	7.80	18.79	15.03	15.90	
1.3 ด้านงานบุคลากร					
ชาย	4.05	11.85	12.43	14.16	.282
หญิง	8.96	15.32	17.92	15.32	
1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป					
ชาย	6.36	7.23	6.49	21.97	.001***
หญิง	5.20	13.29	23.12	15.90	
2. อายุ					
2.1 ด้านงานวิชาการ					
น้อยกว่า 30 ปี	2.60	6.36	4.34	4.91	.042*
30-40 ปี	2.31	3.76	9.25	4.62	
41-50 ปี	3.18	8.38	8.96	8.38	
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	3.47	6.07	10.12	13.29	
2.2 ด้านงานงบประมาณ					
น้อยกว่า 30 ปี	2.02	9.25	3.47	3.47	.093
30-40 ปี	2.31	5.78	4.62	7.23	
41-50 ปี	4.34	7.80	7.23	9.54	
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	4.05	8.67	8.96	11.27	

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงาน
สถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษากับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

(n = 346)

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	รูปแบบลักษณะการตัดสินใจ				χ^2 (p)
	รูปแบบที่ 1	รูปแบบที่ 2	รูปแบบที่ 3	รูปแบบที่ 4	
2.3 ด้านงานบุคลากร					
น้อยกว่า 30 ปี	2.31	7.51	5.49	2.89	.018*
30-40 ปี	2.02	5.20	4.62	8.09	
41-50 ปี	4.05	8.67	7.80	8.38	
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	4.62	5.78	12.43	10.12	
2.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป					
น้อยกว่า 30 ปี	2.60	6.36	3.47	5.78	.000***
30-40 ปี	0.29	4.91	5.78	8.96	
41-50 ปี	3.18	6.36	7.23	12.14	
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	5.49	2.89	13.58	10.98	
3. ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน					
3.1 ด้านงานวิชาการ					
ผู้บริหารสถานศึกษา	4.19	5.49	3.47	15.03	.000***
ครู	6.65	19.08	29.19	16.18	
3.2 ด้านงานงบประมาณ					
ผู้บริหารสถานศึกษา	3.47	8.96	6.36	10.12	.822
ครู	9.25	22.54	17.92	21.39	
3.3 ด้านงานบุคลากร					
ผู้บริหารสถานศึกษา	4.05	7.23	6.36	11.27	.048*
ครู	8.96	19.94	23.99	18.21	
3.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป					
ผู้บริหารสถานศึกษา	4.34	5.78	6.36	12.43	.140
ครู	7.23	14.74	23.70	25.43	
4. วุฒิการศึกษา					
4.1 ด้านงานวิชาการ					
ระดับปริญญาตรี	4.05	15.61	22.54	14.45	.000***
สูงกว่าปริญญาตรี	7.51	8.96	10.12	16.76	

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงาน
สถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษากับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

(n = 346)

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	รูปแบบลักษณะการตัดสินใจ				χ^2 (p)
	รูปแบบที่ 1	รูปแบบที่ 2	รูปแบบที่ 3	รูปแบบที่ 4	
4.2 ด้านงานงบประมาณ					
ระดับปริญญาตรี	4.91	20.52	15.03	16.18	.011*
สูงกว่าปริญญาตรี	7.80	10.98	9.25	15.32	
4.3 ด้านงานบุคลากร					
ระดับปริญญาตรี	6.36	18.21	17.63	14.45	.052*
สูงกว่าปริญญาตรี	6.65	8.96	12.72	15.03	
4.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป					
ระดับปริญญาตรี	4.91	13.58	18.50	19.65	.044*
สูงกว่าปริญญาตรี	6.65	6.94	11.56	18.21	
5. ประสบการณ์การทำงาน					
5.1 ด้านงานวิชาการ					
น้อยกว่า 10 ปี	4.05	7.80	9.25	6.36	.243
10-20 ปี	2.89	7.23	7.80	7.23	
มากกว่า 20 ปี	4.62	9.54	15.61	17.63	
5.2 ด้านงานงบประมาณ					
น้อยกว่า 10 ปี	2.89	13.29	6.07	5.20	.001***
10-20 ปี	3.47	6.94	4.62	10.12	
มากกว่า 20 ปี	6.36	11.27	13.58	16.18	
5.3 ด้านงานบุคลากร					
น้อยกว่า 10 ปี	3.76	10.12	7.23	6.36	.025*
10-20 ปี	2.89	8.09	5.78	8.38	
มากกว่า 20 ปี	6.36	8.96	17.34	14.74	
5.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป					
น้อยกว่า 10 ปี	3.18	8.09	7.23	8.96	.016*
10-20 ปี	2.60	5.78	5.20	11.56	
มากกว่า 20 ปี	5.78	6.65	17.63	17.34	

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงาน
สถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษากับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)
(n = 346)

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	รูปแบบลักษณะการตัดสินใจ				χ^2 (p)
	รูปแบบที่ 1	รูปแบบที่ 2	รูปแบบที่ 3	รูปแบบที่ 4	
6. รายได้					
6.1 ด้านงานวิชาการ					
น้อยกว่า 25,000 บาท	4.34	8.96	10.98	6.65	.300
25,000-35,000 บาท	2.31	5.20	6.94	7.51	
มากกว่า 35,000 บาท	4.91	10.40	14.74	17.05	
6.2 ด้านงานงบประมาณ					
น้อยกว่า 25,000 บาท	3.76	13.29	6.65	7.23	.039*
25,000-35,000 บาท	1.73	6.07	5.49	8.67	
มากกว่า 35,000 บาท	7.23	12.14	12.14	15.61	
6.3 ด้านงานบุคลากร					
น้อยกว่า 25,000 บาท	3.76	11.27	8.67	7.23	.005**
25,000-35,000 บาท	3.18	6.07	3.76	8.96	
มากกว่า 35,000 บาท	6.07	9.83	17.92	13.29	
6.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป					
น้อยกว่า 25,000 บาท	2.31	8.67	8.09	11.85	.016*
25,000-35,000 บาท	2.89	4.91	4.34	9.83	
มากกว่า 35,000 บาท	6.36	6.94	17.63	16.18	
7. อัตราส่วนครูต่อนักเรียน					
7.1 ด้านงานวิชาการ					
น้อยกว่า 1:18	0.87	1.45	0.87	0.58	.305
1:18-1:22	1.73	4.05	5.78	7.23	
1:23-1:28	3.76	9.54	8.67	8.67	
มากกว่า 1:28	5.20	9.54	17.34	14.74	
7.2 ด้านงานงบประมาณ					
น้อยกว่า 1:18	0.87	0.87	2.02	0.00	.010**
1:18-1:22	3.18	4.62	2.89	8.09	
1:23-1:28	4.05	11.85	6.36	8.38	
มากกว่า 1:28	4.62	14.16	13.01	15.03	

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงาน
สถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษากับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

(n = 346)

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	รูปแบบลักษณะการตัดสินใจ				χ^2 (p)
	รูปแบบที่ 1	รูปแบบที่ 2	รูปแบบที่ 3	รูปแบบที่ 4	
7.3 ด้านงานบุคลากร					
น้อยกว่า 1:18	0.29	1.45	1.45	0.58	.063
1:18-1:22	1.73	3.76	7.23	6.07	
1:23-1:28	3.18	11.56	8.67	7.23	
มากกว่า 1:28	7.80	10.40	13.01	15.61	
7.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป					
น้อยกว่า 1:18	0.87	1.16	1.16	0.58	.001***
1:18-1:22	3.18	3.18	3.47	8.96	
1:23-1:28	2.02	8.38	12.72	7.51	
มากกว่า 1:28	5.49	7.80	12.72	20.81	
8. ที่ตั้งของสถานศึกษา					
8.1 ด้านงานวิชาการ					
ในเขตเทศบาล	4.05	15.61	22.54	14.45	.000***
นอกเขตเทศบาล	7.51	8.96	10.12	16.76	
8.2 ด้านงานงบประมาณ					
ในเขตเทศบาล	8.09	13.29	13.58	20.23	.006**
นอกเขตเทศบาล	4.62	18.21	10.69	11.27	
8.3 ด้านงานบุคลากร					
ในเขตเทศบาล	6.36	13.29	17.05	18.50	.203
นอกเขตเทศบาล	6.65	13.87	13.29	10.98	
8.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป					
ในเขตเทศบาล	4.91	9.25	18.50	22.54	.041*
นอกเขตเทศบาล	6.65	11.27	11.56	15.32	

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงาน
สถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษากับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

(n = 346)

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	รูปแบบลักษณะการตัดสินใจ				χ^2 (p)
	รูปแบบที่ 1	รูปแบบที่ 2	รูปแบบที่ 3	รูปแบบที่ 4	
9. ขนาดโรงเรียน					
9.1 ด้านงานวิชาการ					
น้อยกว่า 500 คน	1.16	2.02	2.60	2.31	.269
500 – 1,500 คน	4.05	7.80	6.65	5.78	
1,501 – 2,500 คน	3.47	8.09	10.12	10.40	
มากกว่า 2,500 คน	2.89	6.65	13.29	12.72	
9.2 ด้านงานงบประมาณ					
น้อยกว่า 500 คน	1.73	1.16	2.31	2.89	.000***
500 – 1,500 คน	0.58	11.56	7.23	4.91	
1,501 – 2,500 คน	5.49	11.56	6.65	8.38	
มากกว่า 2,500 คน	4.91	7.23	8.09	15.32	
9.3 ด้านงานบุคลากร					
น้อยกว่า 500 คน	1.45	1.45	4.34	0.87	.014**
500 – 1,500 คน	1.73	8.67	8.09	24.28	
1,501 – 2,500 คน	4.91	8.09	9.54	9.54	
มากกว่า 2,500 คน	4.91	8.96	8.38	13.29	
9.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป					
น้อยกว่า 500 คน	2.02	1.45	2.31	2.31	.001***
500 – 1,500 คน	1.16	7.80	8.96	6.36	
1,501 – 2,500 คน	4.91	6.65	7.23	13.29	
มากกว่า 2,500 คน	3.47	4.62	11.56	15.90	
10. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัด					
ในจังหวัด					
10.1 ด้านงานวิชาการ					
ปทุมธานี	7.80	14.16	22.54	12.43	.000***
สระบุรี	3.76	10.40	10.12	18.79	

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงาน
สถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษากับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

(n = 346)

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	รูปแบบลักษณะการตัดสินใจ				χ^2 (p)
	รูปแบบที่ 1	รูปแบบที่ 2	รูปแบบที่ 3	รูปแบบที่ 4	
10.2 ด้านงานงบประมาณ					
ปทุมธานี	7.23	18.50	14.74	16.47	.662
สระบุรี	5.49	13.01	9.54	15.03	
10.3 ด้านงานบุคลากร					
ปทุมธานี	6.94	13.58	20.52	15.90	.062
สระบุรี	6.07	13.58	9.83	13.58	
10.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป					
ปทุมธานี	5.49	10.69	17.05	23.70	.279
สระบุรี	6.07	9.83	13.01	14.16	

*p>.05

**p>.01

***p>.001

จากตารางที่ 2 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่มีต่อรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

1. เพศ มีความสัมพันธ์ต่อรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านงานวิชาการ และด้านการบริหารงานทั่วไป มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2. อายุ มีความสัมพันธ์ต่อรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านงานวิชาการ ด้านงานบุคลากร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการบริหารงานทั่วไป มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์ต่อรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านงานวิชาการ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ด้านงานบุคลากร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. วุฒิการศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านงานวิชาการ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ด้านงานงบประมาณ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านงานบุคลากร และด้านการบริหารงานทั่วไป มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ประสบการณ์การทำงาน มีความสัมพันธ์ต่อรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านงานงบประมาณ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ด้านงานบุคลากร และด้านการบริหารงานทั่วไป มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. รายได้ มีความสัมพันธ์ต่อรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านงานงบประมาณ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านงานบุคลากร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการบริหารงานทั่วไปมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. อัตราส่วนครูต่อนักเรียน รายได้ มีความสัมพันธ์ต่อรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไปมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8. ที่ตั้งของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการบริหารงานทั่วไป มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9. ขนาดโรงเรียน มีความสัมพันธ์ต่อรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และด้านงานบุคลากร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

10. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดในจังหวัด มีความสัมพันธ์ต่อรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านงานวิชาการ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผู้วิจัยมีหัวข้อในการอภิปรายผล ดังนี้

1. ลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีความคิดเห็นว่ารูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาด้านงานวิชาการและด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาใช้รูปแบบที่ 3 คือการตัดสินใจแบบนักคิดมากที่สุด ด้านงานบุคลากรและด้านงานงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้รูปแบบที่ 4 คือการตัดสินใจแบบพฤติกรรม มากที่สุด จึงกล่าวได้ว่า รูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาทั้ง 4 งาน มีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกัน โดยมีการจัดประชุมเพื่อตัดสินใจเพื่อให้ทุกคนยอมรับและขจัดความขัดแย้งมากที่สุด รองลงมาเป็นรูปแบบที่ 2 การตัดสินใจแบบการวิเคราะห์ซึ่งเป็นลักษณะของการบริหารโดยจะทำการวิเคราะห์การตัดสินใจอย่างรอบคอบแสดงให้เห็นว่า การบริหารงานสถานศึกษาทั้ง 4 งาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีกระบวนการตัดสินใจที่เป็นระบบ ให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา โดยใช้ข้อมูลวิเคราะห์แก้ปัญหาเพื่อความสำเร็จ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการดำเนินงานประโยชน์สูงสุดได้ ดังที่ ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ (2541: 7) กล่าวว่า การบริหารโดยให้ทุกคนในหน่วยงานหรือทีมงานได้มีส่วนร่วมในการบริหาร คือ ร่วมคิด ร่วมทำและร่วมแก้ปัญหาโดยรวมดำเนินการทุกกระบวนการบริหาร นับตั้งแต่การวางแผน การแบ่งงาน การมอบหมายงาน การติดตามผลงาน และการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับงาน จะนำมาซึ่งความสำเร็จสมบูรณ์ของงานได้และสอดคล้องกับแนวคิดของสมคิด บางโม (2542: 181) ได้กล่าวว่ากระบวนการตัดสินใจที่จะให้เกิดประโยชน์สูงสุดและไม่ผิดพลาดจะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนโดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อมหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหามาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจแก้ปัญหา โดยเลือกแนวทางที่จะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงาน

เมื่อพิจารณาจำแนกความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาเป็นรายด้าน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานสถานศึกษา สอดคล้องไปในทางเดียวกัน จึงกล่าวได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีกระบวนการบริหารจัดการที่ดีมีกลไกของการพัฒนาที่สอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะส่งผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีศักยภาพในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญของผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียนมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเพื่อมุ่งไปสู่การปฏิบัติที่มีลักษณะเป็นระบบขั้นตอน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังที่ ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2543: 187) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นสิ่งสำคัญที่แสดงออกถึงความสามารถของการเป็นผู้บริหาร เพราะการตัดสินใจถือเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินการใด ๆ และ

ความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์การขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจนั้นเอง และสอดคล้องกับแนวคิดของ วิฑูรย์ ตันศิริมงคล (2542: 8) ที่กล่าวไว้ว่า การตัดสินใจนั้นไม่เพียงแต่จะกระทบต่อตนเองเท่านั้น แต่ยังกระทบไปถึงการดำเนินงานด้วย ดังนั้นการตัดสินใจที่ดีมีเหตุผลจึงเป็นปัจจัยชี้ชะตาต่อ ความสำเร็จของงานได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของผ่องพรรณ ลิ้มเล็งเลิศ (2544: 13) ที่กล่าวถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ถึงแม้ผู้บริหารสามารถที่จะตัดสินใจได้เองก็ตาม แต่การปฏิบัติงานต่าง ๆ นั้น ต้องอาศัยผู้ร่วมงาน ในการปฏิบัติงาน การให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกรับผิดชอบ ร่วมกันจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของจำนงค์ ชินวรักษ์ (2541: ก) ที่วิจัยพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้การตัดสินใจ โดยให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมพิจารณาปัญหาและตัดสินใจ ผู้บริหารยอมรับการตัดสินใจและ นำไปปฏิบัติ โดยให้กลุ่มรับผิดชอบและสนับสนุนเต็มที่ในสถานการณ์ที่ยืดกฏแห่งการยอมรับ ผู้บริหารใช้การตัดสินใจโดยให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมพิจารณาปัญหาเป็นกลุ่ม แล้วผู้บริหาร ตัดสินใจในสถานการณ์ที่ยืดกฏแห่งการขัดแย้ง และงานวิจัยของรัชณี เจริญมาก (2548: ก) ที่ได้ศึกษารูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้รูปแบบพฤติกรรมที่ 4 มากที่สุด คือ ให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมพิจารณาปัญหาเป็นกลุ่มแล้วให้ผู้บริหารตัดสินใจ

2. ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่มีต่อลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงาน สถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 งาน เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน รายได้ อัตราส่วนครูต่อนักเรียน ที่ตั้งของสถานศึกษา ขนาดโรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดในจังหวัดผลการวิจัย พบว่า

สถานภาพที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงาน วิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา ที่ตั้ง ของสถานศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดในจังหวัด นั่นคือ ตัวแปรที่ส่งผลต่อรูปแบบลักษณะ การตัดสินใจในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา คือ เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา ที่ตั้งของสถานศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดในจังหวัด สอดคล้องกับแนวคิด ของกรองแก้ว อยู่สุข (2542: 147) ที่กล่าวว่าการตัดสินใจของการบริหารงานวิชาการ นับเป็นหน้าที่ สำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งของผู้ดำรงตำแหน่งด้านบริหารเพื่อไปสู่เป้าหมาย เริ่มต้นด้วยการวางแผน การจัดโครงสร้างและสายงาน การสั่งการและการควบคุมงานในทุกขั้นตอน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ งานวิจัยของรัชณี เจริญมาก (2548: ก) ได้ศึกษารูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจในการบริหารงานของ

ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ตำแหน่งหน้าที่และวุฒิการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการ

สถานภาพที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานงบประมาณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน รายได้ อัตราส่วนครูต่อนักเรียน ที่ตั้งของสถานศึกษา และขนาดโรงเรียน นั่นคือ ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหาร งานงบประมาณของสถานศึกษา คือ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน รายได้ อัตราส่วนครูต่อนักเรียน ที่ตั้งของสถานศึกษา และขนาดโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2546: 42-52) ที่กล่าวว่า การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา มุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา การจัดการทรัพยากรมีวาระระบบการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้บุคลากร และสถานศึกษาร่วมมือกันใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงอัตราส่วนครูต่อนักเรียน ที่ตั้งของสถานศึกษา และขนาดโรงเรียน และให้ยึดแนวทางการปฏิบัติ ด้วยการศึกษา วิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน แล้วเสนอแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อดำเนินการเก็บรักษาเงินและเบิกจ่ายไปใช้ตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่ต้องใช้วงเงิน ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยเงินนอกงบประมาณ ทั้งตามวัตถุประสงค์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนี เจริญมาก (2548: ก) ได้ศึกษารูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจในการบริหารงานงบประมาณ

สถานภาพที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานบุคลากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน รายได้ และขนาดโรงเรียน นั่นคือ ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานบุคลากรของสถานศึกษา คือ อายุ ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน รายได้ และขนาดโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของรุจิรี ภู่อาระ และจันทราณี สงวนนาม (2545: 59) ที่กล่าวไว้ว่า เพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษามุ่งบรรลุเป้าหมาย ผู้ดำรงตำแหน่งบริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจขอบข่ายของงานบริหารอย่างลึกซึ้งและการดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้อง รวดเร็วเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และสอดคล้องกับสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 84) กล่าวว่า การบริหารงานสถานศึกษา เป็นกระบวนการหนึ่งที่บุคคลหลายฝ่ายร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เจริญงอกงามในทุกด้าน เมื่อเติบโตขึ้นจะได้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนควรจะได้รับผิดชอบเป็นผู้นำครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรกเพราะหน้าที่ของสถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่ง

คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครู ให้คำแนะนำครูและประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน ตลอดจนส่งเสริมบุคลากรในการเลื่อนขั้นเงินเดือน ได้พัฒนาความรู้ความสามารถ กรณีไปศึกษาต่อ ผูกอบรมดูงานหรือปฏิบัติ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนี เจริญมาก (2548: ก) ได้ศึกษารูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ขนาดของโรงเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจในการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษา

สถานภาพที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน รายได้ อัตราส่วนครูต่อนักเรียน ที่ตั้งของสถานศึกษา และขนาดโรงเรียน นั่นคือ ตัวแปรที่ส่งผลต่อรูปแบบลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา คือ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน รายได้ อัตราส่วนครูต่อนักเรียน ที่ตั้งของสถานศึกษา และขนาดโรงเรียน ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 66) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบบริหารองค์กร เพื่อให้บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการทางการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ขึ้นนวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก เน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ จึงต้องได้รับความร่วมมือของครู บุคคลในชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ใช้รูปแบบที่ 3 ในการตัดสินใจคือการตัดสินใจแบบนักคิดมากที่สุด ซึ่งเป็นลักษณะของการบริหารโดยการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อค้นหาแนวความคิดใหม่ นำมาใช้แก้ปัญหา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งต้องติดตามข่าว ความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทันโลกทันเหตุการณ์ ซึ่งจะเป็นข้อมูลและเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษา

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ใช้รูปแบบที่ 4 ในการตัดสินใจคือการตัดสินใจแบบพฤติกรรม ซึ่งเป็นลักษณะของการบริหารโดยมีการจัดประชุมเพื่อตัดสินใจและให้ทุกคนยอมรับ

แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะใช้ลักษณะการตัดสินใจแบบผสมผสานไม่ใช้การตัดสินใจแบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ อีกทั้งยังเป็นการลดความขัดแย้งในสถานศึกษา ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ได้บังคับบัญชามีความรู้ในงานทั้ง 4 ด้านของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อลักษณะการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้กรอบแนวคิดอื่น ๆ

2.3 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อลักษณะการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานสถานศึกษา

สรุป

การศึกษาลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า 1) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ใช้รูปแบบการตัดสินใจแบบนักคิดมากที่สุด ในด้านงานวิชาการและด้านการบริหารงานทั่วไป และใช้รูปแบบการตัดสินใจแบบพฤติกรรมมากที่สุดในด้านบุคลากรและด้านงบประมาณ และ 2) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีต่อลักษณะการตัดสินใจในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับสถานภาพของสถานภาพกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน รายได้ อัตราส่วนครูต่อนักเรียน ที่ตั้งของสถานศึกษา ขนาดโรงเรียนและโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดในจังหวัด

เอกสารอ้างอิง

กรองแก้ว อยู่สุข. (2542). **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

จำนง ชินารักษ์. (2541). **พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ผ่องพรรณ ลิ้มเล็งเลิศ. (2544). **การมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านวิชาการของครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการพัฒนา คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- รัชนี้ เจริญมาก. (2548). **รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- รุจิร ภูสาระ และจันทราณี สงวนนาม. (2545). **การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์. (2541). **เส้นทางความก้าวหน้าของข้าราชการครู**. กรุงเทพฯ: ประดิพัทธ์ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. (2543). **องค์การและการจัดการ** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วิฑูรย์ ตันศิริมงคล. (2542). **กระบวนการตัดสินใจ**. กรุงเทพฯ: กราฟฟิค แอน ปริ้นติง.
- สมคิด บางโม. (2542). **องค์การและการจัดองค์การ** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จูนพับลิชชิง.
- สมยศ นาวิการ. (2544). **การบริหาร** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2. (2552). **ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาปีการศึกษา 2552**. สระบุรี: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). **ชุดการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง**. กรุงเทพฯ: คัมปายิมเมจจิง.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). **ปัญหาปฏิรูปการศึกษา แนวทางสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์ดี.
- สุวรีย์ ศิริโกคาภิรมย์. (2546). **การวิจัยทางการศึกษา**. ลพบุรี: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- Greenberg, Jerald, & Baron, Robert A. (2003). **Behavior in organizations understanding and managing the human side of work**. New Jersey: Prentice Hall.
- Yamane, Taro. (1967). **Statistics: An introductory analysis**. New York: Harper & Row.

การบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

CHANGE MANAGEMENT AFFECTING EDUCATIONAL INSTITUTION'S EFFECTIVENESS UNDER THE JURISDICTION OF SUPHAN BURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

ปัญญา น้ำใจสุข / PANYA NAMJAISUK¹
พิชญาภา ยืนยาว / PITCHAYAPA YUENYAW²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา 2) ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา และ 3) การบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 270 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การเตรียมการ การดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง และการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน ตามลำดับ

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ความสามารถในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ตามลำดับ

¹นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

²อาจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3. การบริหารการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ การเตรียมการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง และการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 75

คำสำคัญ: การบริหารการเปลี่ยนแปลง สถานศึกษา ประสิทธิภาพ

ABSTRACT

This research aimed to study: 1) the level of educational institution's change management; 2) the level of educational institution's effectiveness; and 3) change management affecting educational institution's effectiveness. The research samples were 270 administrators and teachers of educational institution under the Jurisdiction of Suphan Buri Primary Educational Service Area 2 derived by proportional stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire constructed by the researcher. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis.

The findings of this research were as follows:

1) Overall and in specific aspects, educational institution's change management was at the high level. The aspects were ranked from the highest to the lowest as follow; change preparation; change management implementation; and contribution for sustainable change.

2) Overall and in specific aspects, educational institution's effectiveness was at the high level. The aspects were ranked from the highest to the lowest as follow; the ability for developing students with positive attitudes, the ability for solving school problem, the ability for producing students with high academic achievement, and the ability for school modification and development.

3) Change management affected institution's effectiveness with statistical significance at .01 level in 3 aspects: change preparation; change management implementation; and contribution for sustainable change, accounting for 75% of variance explained.

Keywords: change management, educational institution, effectiveness

บทนำ

สภาพการศึกษาของไทยในปัจจุบันอยู่ภายใต้สภาพการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ในยุคของการบริหารจัดการศึกษาท่ามกลางกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการปรับเปลี่ยน การแข่งขัน เพื่อสร้างข้อได้เปรียบและความมุ่งมั่นของสังคม ที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว และมีความหลากหลายนั้น ด้วยสภาวะของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อทุกวงการวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านการศึกษา ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนบริบท และโครงสร้างของการบริหารจัดการศึกษาภายใต้สาระแห่งบทบัญญัติของกฎหมายการศึกษา ที่เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษา โดยยึดหลักของการมีเอกภาพเชิงนโยบาย หลากหลายในการปฏิบัติ โดยเน้นระบบการกระจายอำนาจ และการยึดหลักการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเป็นสำคัญ ผู้บริหารหรือผู้นำหรือผู้จัดองค์การ หรือหัวหน้างาน ไม่ว่าหน่วยงานเล็กหรือหน่วยงานใหญ่ หน่วยงานราชการหรือเอกชนก็ตาม ย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อการสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ มัลลิกา ต้นสอน (2546: 161) ได้กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงเป็นเหตุการณ์หรือกระบวนการที่เกิดขึ้นแล้วทำให้ระบบที่ได้รับผลกระทบจะปรับตัวแตกต่างไปจากเดิม การเปลี่ยนแปลงไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่เป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา เพียงแต่ในอดีตการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นในอัตราที่ช้า เรียบง่าย และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่ซับซ้อนและรุนแรงต่อการดำรงชีวิต ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว หลายรูปแบบ และก่อให้เกิดผลกระทบที่เกี่ยวข้องซับซ้อน สร้างความสับสน หลายครั้งทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีความรุนแรงเกินกว่าจะควบคุมได้ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาทั้งในเชิงโครงสร้างและจิตใจทั้งต่อการดำรงชีวิตและการทำงาน

สำหรับสถานศึกษาในประเทศไทยนั้น การเปลี่ยนแปลงในองค์การจะมีผลกระทบเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์และพัฒนาการที่รวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีผลกระทบและมีบทบาทต่อสังคมไทยอย่างมากจนเกิดภาวะวิกฤติทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง รวมถึงด้านการศึกษา โดยเฉพาะปัญหาในการบริหารและจัดการศึกษาที่ยังไม่สามารถพัฒนาคนไทยให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป รวมทั้งไม่สามารถพัฒนาและสร้างสรรค์สังคมประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าในสังคมโลกได้ ดังนั้น รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแก้ไขปัญหาที่กระทบต่อคุณภาพการศึกษาไทยในภาพรวม จากนโยบายและมาตรการดังกล่าว ส่งผลให้โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องดำเนินการบริหารและจัดการศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจและโรงเรียนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และจากแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในองค์การ จากที่กล่าวมาเห็นได้ว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงมีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์การทุกองค์การ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นแนวคิดที่น่าสนใจ น่าศึกษาค้นคว้า เพื่อการเสริมสร้างและขยายองค์ความรู้ ตลอดจนการนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนา

สถานศึกษา และส่งผลให้สถานศึกษาสามารถเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานตามแนวทางดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

จากสภาพความจำเป็นและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของการบริหารการเปลี่ยนแปลงและประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา จึงมุ่งประเด็นที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

การบริหารการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

คำจำกัดความเชิงปฏิบัติการ

1. **การบริหารการเปลี่ยนแปลง** หมายถึง กระบวนการเตรียมการปรับปรุง พัฒนา ดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลงและสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน ในการนำเทคโนโลยีใหม่ ระบบงานใหม่ และกระบวนการดำเนินงานใหม่ มาปรับปรุงศักยภาพให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ตามกรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

1.1 **การเตรียมการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง** หมายถึง กิจกรรมที่ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 มีการเตรียมก่อนนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่องค์กร เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงนั้นดำเนินไปในทิศทาง วัตถุประสงค์ และเป้าหมายเดียวกัน เพื่อมุ่งสร้างเอกภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร ประกอบด้วย 1) การจัดตั้งคณะทำงาน 2) กำหนดบทบาทหน้าที่ ตลอดจนขั้นตอน และวิธีการทำงานร่วมกัน 3) กำหนดแผนกิจกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลงพร้อมระยะเวลาดำเนินการรายกิจกรรมตามความคืบหน้าของกิจกรรมการปรับเปลี่ยน

1.2 การดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง หมายถึง การกำหนดกิจกรรมที่ทำให้ผู้บริหาร และครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ได้ดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลงตามแผนกิจกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่กำหนดไว้ในขั้นการเตรียมการ โดยเน้นการสร้างควมยอมรับในองค์กรตามลำดับขั้นตอน ประกอบด้วย การสร้างการรับรู้ การสร้างศรัทธาต่อการเปลี่ยนแปลง การศึกษาวิธีการเปลี่ยนแปลง และความสามารถในการปฏิบัติงานจริงได้

1.3 การสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน หมายถึง ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ร่วมกันนำผลจากการเปลี่ยนแปลง เข้าสู่กระบวนการให้ควมดีควมชอบทั้งในระดับหน่วยงานและบุคคล และบูรณาการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารจัดการทั่วไปขององค์กร อีกทั้งเป็นส่วนหนึ่งของเนืองานอันเป็นกิจวัตรของผู้ปฏิบัติงาน

2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ที่มุ่งให้สถานศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ให้เกิดความก้าวหน้า มีการปฏิบัติงานตรงตามหน้าที่ ที่กำหนดไว้ สามารถบรรลุเป้าหมายได้ ประกอบด้วย

2.1 ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ในการควบคุมคุณภาพนักเรียนทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา พิจารณาจากปริมาณนักเรียนเหมาะสมและคุณภาพการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์สูง ความพร้อมทั้งด้านปัจจัยในการบริหารสถานศึกษา

2.2 ความสามารถในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวก หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 การพัฒนาให้นักเรียนมีความคิดเห็น ท่าทีความรู้สึกร หรือพฤติกรรมที่แสดงออกในทางที่ดีงามสมเหตุสมผลและสอดคล้องดับความต้องการของสังคมในการสร้างเสริมความเจริญให้นักเรียนทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และด้านสังคม

2.3 ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม การกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษาจะต้องสอดคล้องและทันสมัย ทันกับควมเจริญก้าวหน้า การเปลี่ยนแปลงนโยบายของสถานศึกษาสามารถปรับตัวให้ทันสมัยทันควมเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รูปแบบการบริหารงาน และการดำเนินงานต่าง ๆ ให้มีความคล่องตัวต่อการปฏิบัติงาน

2.4 ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 สถานศึกษาสามารถบริหารงาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ การกำหนดรูปแบบการบริหารงานภายในสถานศึกษาเหมาะสมกับขนาดและภารกิจของสถานศึกษา ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายสถานศึกษาการบริหารและการจัดการ ดำเนินการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมด้านองค์การ ด้านภาระงาน และด้านสังคมที่กระทบทั้งภายในและภายนอก สามารถแก้ไขปัญหาและสร้างความพึงพอใจแก่ครูอาจารย์ได้

วิธีดำเนินการ

การวิจัยเรื่อง การบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยผู้วิจัยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis)

ประชากร

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ในปีการศึกษา 2555 จำแนกตามขนาด 3 ขนาด โดยใช้เกณฑ์การแบ่งขนาดสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แบ่งเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก 61 แห่ง ขนาดกลาง 72 แห่ง ขนาดใหญ่ 3 แห่ง รวม 136 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 136 แห่ง โดยใช้ตารางกำหนดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน พงษ์รัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 303) ได้จำนวน 103 แห่ง การสุ่มตัวอย่างสถานศึกษาได้ขนาดตัวอย่างตามที่กำหนดตามสัดส่วนจำแนกได้ดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็ก 46 แห่ง ขนาดกลาง 55 แห่ง ขนาดใหญ่ 2 แห่ง รวม 103 แห่ง

ผู้ให้ข้อมูล

ในแต่ละสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน และครูผู้สอน 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 309 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จากสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของครูที่จะให้ข้อมูลซึ่งต้องมีคุณสมบัติข้อหนึ่งข้อใดต่อไปนี้

1. ครูที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายวิชาการ หรือ รับผิดชอบดูแลงานวิชาการ
2. ครูที่มีวิทยฐานะระดับชำนาญการขึ้นไป
3. ครูที่เป็นตัวแทนกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

ขนาด สถานศึกษา	ประชากร	ตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูล	
			ผู้อำนวยการ	ครู
เล็ก	61	46	46	92
กลาง	72	55	55	110
ใหญ่	3	2	2	4
รวม	136	103	103	206

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา เพื่อนำมากำหนดนิยามตัวแปร สร้างแบบสอบถามโดยระบุพฤติกรรมบ่งชี้ตามนิยามตัวแปรที่กำหนด ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและตรวจสอบค่าของความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 นำมาแก้ไขปรับปรุงข้อกระทงคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปจัดทำเป็นแบบสอบถาม ได้ข้อคำถามทั้งหมด 69 ข้อ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (tryout) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 หรือ เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (reliability) โดยใช้ค่าสัมฤทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970: 161) ได้ค่าสัมฤทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.982 ปรับปรุงข้อกระทงคำถามในด้านการใช้ภาษาให้มีความเหมาะสมถูกต้อง โดยผ่านการแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มี 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามวัดระดับการบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale)

ตอนที่ 3 สอบถามระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale)

ตอนที่ 4 สอบถามเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 309 ฉบับ ไปยังผู้บริหารและครูผู้สอนเพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม โดยให้ส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมา 270 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.37

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

2. การวิเคราะห์ระดับเกี่ยวกับของการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient: r_{xy})

4. การวิเคราะห์การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

ตอนที่ 1 ระดับการบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

การบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวมมีระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ทุกด้านมีระดับปฏิบัติมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ การเตรียมการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.49) รองลงมา คือ การดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.51) และการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับการบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

(n = 90)

การบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
			ปฏิบัติ	ลำดับ
การเตรียมการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง	4.16	.49	มาก	1
การดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง	4.12	.51	มาก	3
การสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน	4.06	.50	มาก	2
รวม	4.12	.47	มาก	

ตอนที่ 2 ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวมมีระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{x} = 4.21$, S.D.=0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีระดับปฏิบัติมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือความสามารถในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวก ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.52) รองลงมา คือความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.49) และความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{x} = 4.19$, S.D.=0.47) สำหรับการปฏิบัติในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.57) ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

(n = 90)

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา	ระดับ			
	$\bar{X}$	S.D.	ปฏิบัติ	ลำดับ
ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์				
ทางการเรียนสูง	4.19	.47	มาก	3
ความสามารถในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวก	4.25	.52	มาก	1
ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน	4.18	.57	มาก	4
ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน	4.21	.49	มาก	2
รวม	4.21	.45	มาก	

ตอนที่ 3 การบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

การบริหารการเปลี่ยนแปลง ซึ่งได้แก่ การเตรียมการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (X_1) การดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง (X_2) และการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน (X_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางถึงระดับสูงกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

(n = 90)

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา การบริหารการเปลี่ยนแปลง	ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Y_1)	ความสามารถในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวก (Y_2)	ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน (Y_3)	ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน (Y_4)	ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา (Y_5)
การเตรียมการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (X_1)	.683**	.575**	.735**	.739**	.761**
การดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง (X_2)	.719**	.611**	.816**	.816**	.815**
การสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน (X_3)	.784**	.657**	.815**	.815**	.848**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลง ซึ่งได้แก่ การเตรียมการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง และการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน เป็นตัวแปรซึ่งได้รับการคัดเลือกเข้าสมการและสามารถอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.75 ซึ่งแสดงว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลง ซึ่งได้แก่ การเตรียมการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง และการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา และสามารถทำนายประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ได้ร้อยละ 75

โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการการวิเคราะห์การถดถอย ในรูปของคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_{\text{tot}} = 0.83 + 0.51 (X_2) + 0.18 (X_3) + 0.13 (X_1)$$

สมการการวิเคราะห์การถดถอย ในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_{\text{tot}} = 0.54 (Z_2) + 0.21 (Z_3) + 0.16 (Z_1)$$

ดังปรากฏในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

(n = 90)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
Regression	3	12.73	4.24	88.08**	.00
Residual	86	4.14	0.05		
Total	89	16.87			
ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ	b	beta	SE.b	t	Sig.
ค่าคงที่	0.83		0.21	3.94**	.00
การดำเนินการบริหาร					
การเปลี่ยนแปลง (X ₂)	0.51	0.54	0.09	5.18**	.00
การสนับสนุนให้เกิด					
การเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน (X ₃)	0.18	0.21	0.08	1.66**	.00
การเตรียมการให้เกิด					
การเปลี่ยนแปลง (X ₁)	0.13	0.16	0.08	1.48**	.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

R = 0.87 R² = 0.75 SEE. = 0.22

อภิปรายผล

การอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีดังนี้

1. การบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา การบริหารด้านการเตรียมการอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง และด้านสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างยั่งยืน ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษามีกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่ได้รับการยอมรับ และความไว้วางใจมาเป็นคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาอย่างเหมาะสม มีการกำหนดวิธีการทำงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีการกำหนดแนวทางในการประสานงานของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกำหนดแผนการสร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารการเปลี่ยนแปลงให้บุคลากรได้รับทราบอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับประทีน วิเศษสุวรรณ (2545: 105) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยการบริหารการศึกษาที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาเขตการศึกษา 1 พบว่า 1) ปัจจัยการบริหารการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาเขตการศึกษา 1 ด้านพฤติกรรมทางการบริหาร ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมผู้นำทางการบริหาร พฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการ พฤติกรรมผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง และปัจจัยด้านวัฒนธรรมโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความสามารถในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากประสิทธิผลขององค์กรในสภาพจริงนั่นก็คือ สถานศึกษาเป็นองค์กร ๆ หนึ่ง ซึ่ง ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม (2548: 6) กล่าวว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา ในความหมายเดียวกับประสิทธิผลขององค์กร ประสิทธิภาพขององค์กรมีความสำคัญในการบริหารและการจัดการ องค์กรเป็นการประเมินขั้นสุดท้าย การบริหารองค์กรนั้น ๆ จะประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด องค์กรจะอยู่รอดและมีความมั่นคงจะขึ้นอยู่กับองค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และดำรงอยู่ต่อไป แต่ถ้าไม่บรรลุวัตถุประสงค์ องค์กรนั้นอาจล้มสลายไปในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับชุมพล เปี่ยมศรี (2545: 79) ได้ศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทราโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

รองลงมาได้แก่ ด้านความสามารถในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. การบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 เรียงลำดับตามอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ซึ่งได้แก่ ด้านการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง ด้านการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน และด้านการเตรียมการ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยจะสามารถทำนายประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาได้ร้อยละ 75 โดยอภิปรายผลเป็นรายด้านดังนี้

3.1 ด้านการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง มีอิทธิพลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีหน้าที่ในการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาให้มีการพัฒนาขึ้น เพราะฉะนั้นการบริหารการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการที่จะส่งเสริมให้ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดกระบวนการในการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับอุทัยวรรณ โชชี้น (2546: 97) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการสอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับมานะชัย วงษ์ธนสุภรณ์ (2546: 112-117) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บริหาร กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

3.2 ด้านการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน มีอิทธิพลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีการเสริมแรงทางบวก สร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษาให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสม และบุคลากรในสถานศึกษาดำเนินการเชื่อมโยงระบบการดำเนินงานในโครงสร้างใหม่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตการทำงานปกติ ผู้บริหารมีการสนับสนุนเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรอย่างเหมาะสม ผู้บริหารมีการทบทวนและการติดตามผลเป็นการประเมินความคืบหน้า เพื่อปรับปรุงระบบบริหารจัดการทั่วไปของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และบุคลากรในสถานศึกษานำผลการเปลี่ยนแปลงมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับอัมพวัน ภัทรวลีชิต (2547: 209) ได้ศึกษาวิสัยทัศน์และพฤติกรรม

การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอเมืองลำพูน ในภาพรวมเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้บริหารได้มีความคิดริเริ่มในการวางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาและการติดตามข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษา แต่ไม่ได้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่คณะครูถึงผลดีผลเสียที่ได้รับ เมื่อคณะครูนำวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการสอนและการดำเนินการ และสอดคล้องกับกัญญา โพธิ์วัฒน์ (2548: 149) ได้ศึกษาที่มื่อนำการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนประถมศึกษา: การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก พบว่าทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมีลักษณะสำคัญคือ เป็นการร่วมกันทำงานที่ได้รับมอบหมายเป็นงานบุกเบิกที่พยายามให้ได้ผลงานที่ดีที่สุด เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่บุคคล การก่อตัวขึ้นของทีมมีพื้นฐานมาจากการรักษาเกียรติประวัติของโรงเรียน และการตอบสนองตามสายการบังคับบัญชา ทีมในโรงเรียนแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนโรงเรียน ส่วนหัวหน้างาน และส่วนปฏิบัติการ ทั้งนี้สมาชิกคนหนึ่งอาจเข้าไปเป็นสมาชิกของทีมได้หลายทีม เป้าหมายของทีมคือการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นแหล่งเรียนรู้ของบุคคลอื่น สำหรับพฤติกรรมของทีมที่สำคัญคือ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม การร่วมคิดร่วมทำ การพึ่งพาและช่วยเหลือกัน การแก้ปัญหาและจัดการความขัดแย้ง การตัดสินใจร่วม และความไวต่อการเปลี่ยนแปลง

3.3 ด้านการเตรียมการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 สถานศึกษามีกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่ได้รับการยอมรับและความไว้วางใจมาเป็นคณะกรรมการ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่ได้รับการยอมรับและความไว้วางใจมาเป็นคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาอย่างเหมาะสม มีการกำหนดวิธีการทำงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีการกำหนดแนวทางในการประสานงานของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกำหนดแผนการสร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารการเปลี่ยนแปลงให้บุคลากรได้รับทราบอย่างทั่วถึง มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ประสงค์จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีการสำรวจระดับความพร้อมของบุคลากรในสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ มีการประเมินแนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างได้มีประสิทธิภาพ และมีการประเมินแนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างได้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับณรงค์ จันทรา (2549: 123) ได้ศึกษาผลกระทบของประสิทธิภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดอุดรธานี พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นด้วยมากเกี่ยวกับการมีประสิทธิภาพการเปลี่ยนแปลงโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านข้อมูลย้อนกลับจากการสำรวจ ด้านการสร้างทีม ด้านการพัฒนาระหว่างกลุ่ม ด้านการปรับรื้อระบบ ด้านองค์การนวัตกรรม ด้านองค์การแห่งการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาองค์การ อีกทั้งยังมีความคิดเห็นด้วยมากเกี่ยวกับการมีประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมและเป็น

รายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านผลการปฏิบัติงานด้านต้นทุน และด้านเวลา นอกจากนี้ยังพบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารการเปลี่ยนแปลงโดยรวม ด้านการสร้างทีม ด้านการพัฒนาระหว่างกลุ่ม ด้านการปรับรื้อระบบ ด้านองค์การนวัตกรรม ด้านองค์การแห่งการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาองค์การแตกต่างกัน บุคลากรที่มีระดับการศึกษาและตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารการเปลี่ยนแปลงโดยรวม และเป็นรายด้านแตกต่างกัน บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารการเปลี่ยนแปลงโดยรวม ด้านข้อมูลย้อนกลับจากการสำรวจ ด้านการสร้างทีม ด้านการพัฒนาระหว่างกลุ่ม ด้านการปรับรื้อระบบ ด้านองค์การนวัตกรรม ด้านองค์การแห่งการเรียนรู้แตกต่างกัน บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานโดยรวม ด้านผลการปฏิบัติงานและด้านต้นทุนแตกต่างกัน บุคลากรที่มีระดับการศึกษาและตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน ในส่วนของประสิทธิผลการบริหารการเปลี่ยนแปลง ด้านข้อมูลย้อนกลับจากการสำรวจ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกประสิทธิภาพการทำงานโดยรวม ด้านผลการปฏิบัติงาน ด้านต้นทุนและด้านเวลา ประสิทธิผลการบริหารการเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างทีม มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกประสิทธิภาพการทำงานโดยรวม ด้านผลการปฏิบัติงาน ด้านต้นทุน ประสิทธิผลการบริหารการเปลี่ยนแปลง ด้านการปรับรื้อระบบ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกประสิทธิภาพการทำงานโดยรวม ด้านผลการปฏิบัติงาน ด้านต้นทุนและด้านเวลา ประสิทธิผลการบริหารการเปลี่ยนแปลงด้านองค์การแห่งการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพเฉพาะสิ่งที่จำเป็น การวิเคราะห์รายบุคคล และองค์ประกอบที่ 8 ปัจจัยสนับสนุนให้การเปลี่ยนแปลงการทำงานโดยรวม ด้านผลการปฏิบัติงาน ด้านต้นทุน และการบริหารการเปลี่ยนแปลง ด้านการพัฒนาระบบ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานโดยรวม ด้านต้นทุนและด้านเวลา กล่าวโดยสรุปพบว่า ประสิทธิผลการบริหารการเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างทีม มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารการเปลี่ยนแปลงให้เกิดประสิทธิผล เพื่อเป็นการสะท้อนถึงประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร อันจะก่อให้เกิดประโยชน์และคุณค่าต่อบุคลากรซึ่งจะส่งผลสำเร็จต่อองค์การในที่สุด และยังสอดคล้องกับเสริม กัลยารัตน์ (2550: 89) ได้ศึกษาการบริหารการเปลี่ยนแปลง กรณีศึกษาการเตรียมออกนอกระบบราชการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีความเป็นไปได้ต่อการเปลี่ยนแปลงองค์การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ อย่างไรก็ตามมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต้องมีการวางแผนและดำเนินการต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบขั้นตอนเพื่อเพิ่มแรงผลักดันและลดแรงต้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ ได้แก่ 1) กำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน 2) หาแนวร่วมการเปลี่ยนแปลง 3) เตรียมการ

ด้านกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการออกนอกระบบราชการ 4) กำหนดระบบการตรวจสอบติดตามผลกิจกรรมทุกครั้งเพื่อเป็นการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ มีอุปสรรคอย่างไร และมีการนำข้อมูลตอบกลับ (feedback) จากการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมแผนการเปลี่ยนแปลงต่อไป และ 5) ปลุกฝังให้เป็นวัฒนธรรมองค์การที่เข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดอบรมให้ผู้บริหารมีความรู้และความเข้าใจ ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และนำมาพัฒนาระบบการปฏิบัติงาน

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณในการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ทันสมัย

1.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการตรวจสอบความต้องการของสถานศึกษาว่ามีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในด้านการใช้เทคโนโลยีต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

1.4 สถานศึกษาควรสนับสนุนครูให้ได้รับการอบรมในการใช้เทคโนโลยีสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.5 สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานในสถานศึกษา

1.6 สถานศึกษาควรนำผลการปฏิบัติงานมาปรับปรุงและวางแผนในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาแนวปฏิบัติเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุป

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ประสิทธิภาพของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน การบริหารการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ การเตรียมการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง และการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 75 ปัญหาอุปสรรคการบริหารการเปลี่ยนแปลงและประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาขาดงบประมาณในด้านการสนับสนุนเทคโนโลยี ครูไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีและขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ และจัดหาอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการปฏิบัติงานเพื่อให้ครูพัฒนาตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- กัญญา โพธิ์วัฒน. (2548). **ทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนประถมศึกษา: การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชุมพล เปี่ยมศรี. (2545). **ประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณรงค์ จันทรา. (2549). **ผลกระทบของประสิทธิผลการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประทีน วิเศษสุวรรณ. (2545). **ปัจจัยการบริหารการศึกษาที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม. (2548). **การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของศึกษาธิการจังหวัดที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลขององค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). **วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มานะชัย วงษ์ธนสุภรณ์. (2546). **ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บริหารกับ ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- มัลลิกา ต้นสอน. (2546). **พฤติกรรมองค์การ** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เนท.
- วิรัตน์ มาตัญญู. (2552). **การบริหารการเปลี่ยนแปลง ด้านโครงสร้างองค์การของโรงเรียน จอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- เสริม กัลยารัตน์. (2550). **การบริหารการเปลี่ยนแปลง กรณีศึกษา การเตรียมออกนอกระบบ ราชการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ภาคนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2550). **คู่มือการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อ เสริมสร้างความเป็นเลิศในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.**
- อัมพวัน ภัทรลิขิต. (2547). **วิสัยทัศน์และพฤติกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษา ในอำเภอเมืองลำพูน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- อุทัยวรรณ โชชี้น. (2546). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา ภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขา วิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.**

การบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากร ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

CHANGE MANAGEMENT AFFECTING PERSONNEL'S TEAM WORK OF EDUCATIONAL INSTITUTION UNDER THE JURISDICTION OF SAMUT SAKHON PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA

ลักขณา กำแพงแก้ว /LUKHANA KAMPANGKAEW¹

พิชญญา ยืนยาว /PITCHAYAPA YUENYAW²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา 2) ระดับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา 3) การบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา และ 4) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงและการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครู จำนวน 310 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน และผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา อยู่ระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน
- 2) การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา อยู่ระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน
- 3) การบริหารการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน และด้านการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 72

¹นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

²อาจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4) ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการเปลี่ยนแปลงและการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาขาดการสำรวจการเตรียมพร้อมในการเปลี่ยนแปลง บุคลากรมีภาระงานมาก ทำให้การปฏิบัติงานไม่ตรงเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญแก่บุคลากรอย่างเท่าเทียมกันในการมอบหมายภาระงานให้ตรงตามความสามารถของบุคลากร

คำสำคัญ: การบริหารการเปลี่ยนแปลง การทำงานเป็นทีม สถานศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to study: 1) the level of educational institution's change management; 2) the level of personnel's team work of educational institutions; 3) change management affecting personnel's team work of educational institutions; and 4) problems and suggestions on change management and personnel's team work of educational institution. The research samples were teachers and administrators of educational institution under the Jurisdiction of Samut Sakhon Primary Educational Service Area, consisted of questionnaire respondents amounting 310 teachers derived by proportional stratified random sampling and interviewers amounting 9 administrators derived by purposive sampling. The research instruments were the questionnaire and the interview from constructed by the researcher. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, stepwise multiple regression analysis and content analysis.

The findings of this research were as follows:

1) Overall and in specific aspects, educational institution's change management was at the high level.

2) Overall and in specific aspects, personnel's team work of educational institution was at the high level.

3) Change management affected personnel's team work of educational institution with statistical significance at .01 level in 2 aspects: contribution for sustainable change and change management implementation accounting for 72% of variance explained.

4) Regarding problems on change management and personnel's team work, it was found that institutions lacked of surveying for change preparation and personnel had too much workload. Consequently, it caused unattainable goals. As a result, administrators should support personnel equally and assign suitable task in consistent with their capacity.

Keywords: change management, team work, educational institution

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการสมัยใหม่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว และมีการแข่งขันสูง สภาพการศึกษาของไทยในปัจจุบันอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขการปรับเปลี่ยน เพื่อสร้างข้อได้เปรียบและความมุ่งมั่นของสังคม จึงเป็น สิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และสิ่งที่ท้าทายผู้บริหารในยุคใหม่ คือ การแสวงหากลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้สถานศึกษา มีการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเกิดความเจริญก้าวหน้า โดยมีพฤติกรรมของบุคคล เป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะทำให้องค์กรดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ดังที่ ทวีศักดิ์ สุธกาวาทิน (2548: 4) ได้กล่าวว่า ท่ามกลางกระแสโลกองค์กรต่าง ๆ ทั้งโลกทั้งภาครัฐ และเอกชนต่างเร่งปรับตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทั้งการปรับขนาดองค์กรให้เหมาะสมกับ ภารกิจ การปรับหรือโครงสร้างองค์กรให้มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของ ปัจจัยแวดล้อมได้อย่างคล่องแคล่วและรวดเร็ว ตลอดจนการเรียนรู้ที่จะแสวงหาโอกาสสร้าง ความสำเร็จให้กับองค์กรในกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและขณะที่สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551: 5) ได้สรุปไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่แท้จริง คือ ความร่วมมือร่วมใจกันของบุคลากรในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการนำเอานโยบายการจัดการศึกษา ของชาติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับปรับปรุงแก้ไข พุทธศักราช 2545 ไปสู่การปฏิบัติ โดยแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงองค์กรใด ๆ ไม่ใช่สิ่งที่จะ สามารถทำให้เกิดขึ้นได้โดยง่าย เพราะการเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาสำหรับ การปรับเปลี่ยน โดยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงในด้านใด ก็ตามจะส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ของสถานศึกษาด้วยเสมอ ดังนั้น ในการเปลี่ยนแปลง องค์กรไม่ว่าจะเป็นจุดใดจุดหนึ่งก็ตามจะต้องคำนึงถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อส่วนอื่น ๆ ด้วย

ปัจจุบันองค์กรของรัฐและเอกชนได้ให้การยอมรับและนำแนวทางการทำงานเป็นทีม มาใช้ โดยเน้นให้มีการสร้างทีมงานให้แข็งแกร่ง ให้บุคลากรทุกคนเห็นความสำคัญของกระบวนการ ทำงานร่วมกันเป็นทีม สถานศึกษาจึงควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพ การร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเป็นเทคนิคการบริหารงานอันสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งที่ทั้งผู้บริหารและผู้ร่วมงานต้องมีความเข้าใจให้ลึกซึ้งถึงประสิทธิภาพของ การทำงานเป็นทีม จากเหตุผลดังกล่าว ผู้บริหารและครูควรให้ความสนใจและให้ความสำคัญ ต่อการศึกษาการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ อันเป็นแนวทางหลักที่จะส่งเสริมการทำงานร่วมกัน ให้เกิดประสิทธิผลของการทำงานสูงสุด ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2550: 8-10) กล่าวถึง การบริหารเปลี่ยนแปลงในองค์กรว่าเป็นการดำเนินการขององค์กรไปใน ทิศทางวัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกัน เพื่อมุ่งสร้างเอกภาพประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ต่อองค์กร ขั้นตอนนี้ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้ 1) การจัดตั้งคณะทำงานบริหารการเปลี่ยนแปลง

ควรเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ได้รับการยอมรับและความไว้วางใจจากบุคลากรส่วนใหญ่ภายในองค์กร เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลงมีความรู้ความเข้าใจกับการเปลี่ยนแปลงนั้น เป็นอย่างดี 2) กำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนขั้นตอนและวิธีการทำงานร่วมกัน เพื่อให้คณะทำงาน มีแนวทางมาตรฐานในการประสานงานและบรรลุผลร่วมกัน ลดการสูญเสียประสิทธิภาพอันเนื่องมาจากข้อขัดแย้งความเข้าใจผิด 3) กำหนดแผนกิจกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลงพร้อมระยะเวลา ดำเนินรายการกิจกรรมตามความคืบหน้าของกิจกรรมการปรับเปลี่ยนองค์กร 4) สำรวจความพร้อม ของคนในองค์กรต่อการปรับเปลี่ยนองค์กรในเรื่องนั้น 5) กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ประสงค์จะให้เกิด การเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์กรและกลุ่มบุคคลที่ภารกิจการบริหารการเปลี่ยนแปลงจำเป็นต้องได้รับการ สนับสนุน 6) ประเมินกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเปลี่ยนแปลง และแนวทางการบริหารการ เปลี่ยนแปลงเป็นรายกลุ่ม และ 7) กำหนดแผนการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ครอบคลุมกลุ่มผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียทุกกลุ่ม ผลที่ได้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่ แผนกิจกรรมการปรับเปลี่ยนองค์กรและแผนกิจกรรม การบริหารการเปลี่ยนแปลง ดังจะเห็นว่า ขั้นตอนการเตรียมการในการบริหารการเปลี่ยนแปลง ทั้ง 7 ขั้นตอนนี้ จะทำให้นักบุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการทำงานและมีเป้าหมายเดียวกัน เพื่อให้เกิดการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากสภาพความจำเป็นและปัญหาดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของการบริหารการเปลี่ยนแปลงและการทำงานเป็นทีมของบุคลากรว่ามีความสำคัญในการบริหารงาน ภายในสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง จึงมุ่งประเด็นที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผล ต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
4. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงและการทำงาน เป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

สมมติฐานของการวิจัย

การบริหารการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การบริหารการเปลี่ยนแปลง** หมายถึง ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในการจัดการบริหารการวางแผน การดำเนินการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีระบบตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อสนับสนุนให้สถานศึกษาและบุคลากรสามารถปรับตัวพร้อมทั้งสร้างศักยภาพใหม่ ๆ และตอบรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในที่นี้ประเมินจาก 1) การเตรียมการในการบริหารการเปลี่ยนแปลง 2) การดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง และ 3) การสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

2. **การทำงานเป็นทีม** หมายถึง การที่บุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ร่วมกันทำงาน มีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเดียวกัน โดยบุคลากรในทีมมีความผูกพันกัน ให้ความร่วมมือร่วมใจอย่างมีประสิทธิภาพที่ดี ประสานงาน มีการติดต่อสื่อสารคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้งานที่ตนรับผิดชอบนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในที่นี้ประเมินจาก 1) ความไว้วางใจ 2) การมีส่วนร่วมในการทำงาน 3) การมีเป้าหมายเดียวกัน 4) การมีมนุษยสัมพันธ์ 5) การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน และ 6) การติดต่อสื่อสาร

วิธีดำเนินการ

การวิจัยเรื่อง การบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยมีวิธีการดำเนินการตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในปีการศึกษา 2556 ประกอบด้วย ครู จำนวน 1,568 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในปีการศึกษา 2556 ในเขตอำเภอเมือง อำเภอบ้านแพ้ว อำเภอกะพุมแบน ได้มาโดยวิธีดังนี้

2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรทั้งหมด โดยเทียบกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน สุวิมล ติรภานันท์, 2551: 179) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 310 คน

2.2 ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียน คือ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในปีการศึกษา 2556 ในเขตอำเภอเมือง อำเภอบ้านแพ้ว อำเภอกระทุ่มแบน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (proportional stratified random sampling) กระจายตามอำเภอ รวมทั้งสิ้น 310 ดังแสดงในตารางที่ 1

2.3 ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 9 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
	ครู	ครู	ผู้บริหาร
อำเภอเมือง	821	162	3
อำเภอบ้านแพ้ว	332	66	3
อำเภอกระทุ่มแบน	415	82	3
รวมทั้งหมด	1,568	310	9

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

ตัวแปรต้น ได้แก่ การบริหารการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 1) การเตรียมการในการบริหารการเปลี่ยนแปลง 2) การดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง และ 3) การสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

ตัวแปรตาม ได้แก่ การทำงานเป็นทีมประกอบด้วย 1) ความไว้วางใจ 2) การมีส่วนร่วมในการทำงาน 3) การมีเป้าหมายเดียวกัน 4) การมีมนุษยสัมพันธ์ 5) การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน และ 6) การติดต่อสื่อสาร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 4 สอบถามเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงและการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

2. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบริหารการเปลี่ยนแปลง และการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้
ขั้นที่ 1 ศึกษา แนวคิด หลักการ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง และการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อนำมากำหนดนิยามตัวแปร

ขั้นที่ 2 กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ให้ครอบคลุมนิยาม ตัวแปร และนำมาจัดทำเป็นข้อกระทงคำถามสำหรับการวิจัย โดยผ่านคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นที่ 3 นำกระทงคำถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (content validity) ของข้อกระทงคำถาม แล้วหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีตั้งแต่ 0.67-1.00 ขึ้นไปได้ข้อคำถามทั้งหมด 63 ข้อ

ขั้นที่ 4 แก้ไขข้อกระทงคำถาม แล้วจัดแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นที่ 5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (tryout) กับครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

ขั้นที่ 6 นำแบบสอบถามที่รับกลับคืนมาตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1978 อ้างถึงใน กาญจนา

สิริวงศาพรรณ, 2550: 87) คำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามการบริหารการเปลี่ยนแปลงและการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.98

ขั้นที่ 7 ปรับปรุงข้อกระทงคำถามในด้านการใช้ภาษาให้มีความเหมาะสมและถูกต้อง โดยผ่านการแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 310 ฉบับ ไปที่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยไปรับคืนเองได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมา 310 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน 9 คน ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ระดับเกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงและการทำงานเป็นทีมของบุคลากร ในสถานศึกษา ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการเปลี่ยนแปลงและการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient: r_{xy})

3. การวิเคราะห์การบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีอิทธิพลต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

4. ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบริหารการเปลี่ยนแปลงและการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยอันดับแรก คือ ด้านการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.63) รองลงมา คือ ด้านการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.59) และด้านการเตรียมการในการบริหารการเปลี่ยนแปลง ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.61) ตามลำดับ ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

(n = 310)

ข้อ	การบริหารการเปลี่ยนแปลง	$\bar{x}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ	ลำดับ
1.	ด้านการเตรียมการในการบริหารการเปลี่ยนแปลง	4.01	0.61	มาก	3
2.	ด้านการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง	4.02	0.59	มาก	2
3.	ด้านการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน	4.05	0.63	มาก	1
รวม		4.03	0.59	มาก	

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย อันดับแรก คือ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.65) รองลงมา คือ ด้านการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.59) รองลงมา คือ ด้านความไว้วางใจ ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.62)

รองลงมา คือ ด้านการมีเป้าหมายเดียวกัน ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.59) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงาน ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.63) และด้านการติดต่อสื่อสาร ($\bar{x} = 4.08$, S.D. = 0.65) ตามลำดับ ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร

(n = 310)

ข้อ	การทำงานเป็นทีม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติ	ลำดับ
1.	ด้านความไว้วางใจ	4.18	0.62	มาก	3
2.	ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงาน	4.15	0.63	มาก	5
3.	ด้านการมีเป้าหมายเดียวกัน	4.17	0.59	มาก	4
4.	ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	4.24	0.65	มาก	1
5.	ด้านการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน	4.23	0.59	มาก	2
6.	ด้านการติดต่อสื่อสาร	4.08	0.65	มาก	6
รวม		4.17	0.58	มาก	

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่ง ผลต่อการทำงาน เป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษากับ การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ระหว่าง 0.74-0.90 ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการเปลี่ยนแปลงและการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ทำงานเป็นทีม	ด้านการเตรียมการในการบริหารการเปลี่ยนแปลง (X_1)	ด้านการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง (X_2)	ด้านการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน (X_3)	การทำงานเป็นทีม (Y_{tot})
การบริหารการเปลี่ยนแปลง				
ด้านการเตรียมการในการบริหารการเปลี่ยนแปลง (X_1)	1.00			
ด้านการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง (X_2)	0.88**	1.00		
ด้านการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน (X_3)	0.86**	0.90**	1.00	
การทำงานเป็นทีม (Y_{tot})	0.74**	0.80**	0.84**	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา คือ ด้านการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน (X_3) และด้านการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง (X_2) เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการและสามารถอธิบายความผันแปรของการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.72 ซึ่งแสดงว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาด้านการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนและด้านการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษาและสามารถทำนายการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ได้ร้อยละ 72

โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปของคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_{tot} = 0.92 + 0.61 (X_3) + 0.18 (X_2)$$

สมการการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_{tot} = 0.67 (Z_3) + 0.19 (Z_2)$$

ดังปรากฏในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

(n = 310)

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
Regression	2	75.49	37.74	400.11**	0.00
Residual	307	28.96	0.09		
Total	309	104.45			
ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการตามลำดับ	b	SE.b	Beta	t	Sig
ค่าคงที่	0.92	0.11		7.77**	0.00
ด้านการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน (X ₁)	0.61	0.64	0.67	9.54**	0.00
ด้านการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง (X ₂)	0.18	0.68	0.19	2.78**	0.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

R = 0.85 R² = 0.72 SEE. = 0.30

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง และการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ผลการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ปัญหาและอุปสรรคเกิดจากสถานศึกษาขาดการสำรวจเพื่อเตรียมพร้อมในการเปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอ ร่องลงมา คือ 1) บุคลากรมีภาระงานมาก ทำให้การปฏิบัติงานได้ไม่ดี ไม่ตรงเป้าหมายที่วางไว้ ต้องเตรียมรับนโยบายต่าง ๆ จากหลายหน่วยงาน 2) ผู้บริหารบางท่านยังไม่เห็นถึงความสำคัญในเรื่อง การมอบหมายภาระงานให้บุคลากรรับผิดชอบตรงตามความเหมาะสมและความสามารถ 3) สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะงาน เนื่องจากบุคลากรบางท่านขอย้ายกลับภูมิลำเนา 4) ผู้บริหารและครูยังขาดการนำความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลงไปใช้ในการปฏิบัติงานให้พัฒนาขึ้นได้ 5) บุคลากรมีความเชื่อมั่นในตนเองค่อนข้างสูง ไม่ค่อยยอมรับและมีปัญหาในการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ ยังขาดความชำนาญในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ 6) บุคลากรเน้นการทำผลงานของตนเองมากกว่าเป้าหมายของการเป็นครูที่ต้องทำเพื่อนักเรียนและการทำงานเพื่อสถานศึกษา 7) ผู้บริหารบางท่านขาดความยุติธรรมขาดการเสริมแรงด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน ทำให้งานไม่มีประสิทธิภาพ 8) สถานศึกษายังขาดการสร้างร่วมมือจากครูผู้ปกครองและชุมชน ทำให้การพัฒนางานในสถานศึกษาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และ 9) บุคลากรบางส่วนมักมีความขัดแย้ง ไม่ค่อยเปิดใจรับฟังเหตุผลของผู้อื่น ส่งผลให้การทำงานไม่ราบรื่น งานไม่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะที่ควรนำมาดำเนินการมากที่สุด คือ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญแก่นักบุคลากรอย่างเท่าเทียมกันในการมอบหมายภาระงานให้ตรงตามความสามารถของบุคลากร เพื่อให้เกิดงานที่มีประสิทธิภาพรองลงมา คือ 1) ผู้บริหารและครูควรร่วมมือกัน เพื่อนำความรู้ในเรื่องการเปลี่ยนแปลง มาพัฒนาและปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ 2) สถานศึกษาควรมีการเตรียมการและการสำรวจความพร้อมของบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อจัดการพัฒนาอบรม และทำความเข้าใจในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาอยู่เสมอ 3) ผู้บริหารควรมีการจัดกิจกรรมให้บุคลากรได้ทำงานร่วมกัน ละลายพฤติกรรม ประสานสัมพันธ์อันดีต่อกัน หาวิธีลดและจัดลำดับภาระงานตามความเหมาะสม 4) สถานศึกษาควรมีการประชุม สำรวจบุคลากรที่มีความชำนาญในด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ คอยให้ความช่วยเหลือ การจัดอบรม สัมมนาให้ความรู้แก่นักบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยวิทยากรผู้มีความสามารถ 5) ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนบุคลากรได้เรียนรู้งานจากเพื่อนร่วมงานตามความเหมาะสมและความสามารถ ส่วนบุคลากรก็ควรเปิดใจยอมรับการเรียนรู้งานใหม่ ๆ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม 6) สถานศึกษาควรเน้นจรรยาบรรณวิชาชีพ และความเป็นครูให้เป็นที่ยอมรับเพื่อให้ครูยุคใหม่ตระหนักในอาชีพของตน 7) สถานศึกษาควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครองและชุมชน ให้มากขึ้น เพื่อให้เข้าใจในวัตถุประสงค์ของการสร้างงานให้มีประสิทธิภาพ 8) บุคลากรในสถานศึกษา ควรมีการพบปะพูดคุย สังสรรค์กันอยู่เสมอ ทำความเข้าใจหากเกิดข้อสงสัยในการทำงานร่วมกันอย่างเปิดเผย เพื่อลดความขัดแย้งในการทำงาน และ 9) ผู้บริหารควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจ ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาคกัน เพื่อให้ปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข

อภิปรายผล

การอภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีดังนี้

1. การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมมีระดับปฏิบัติมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน มีระดับปฏิบัติสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลงและด้านการเตรียมการในการบริหารการเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษามีบุคลากรที่ตระหนักในการปฏิบัติงานร่วมกัน มีการกำหนดแนวทางสร้างความเข้าใจในการทำงานอย่างชัดเจนและเป็นไปในทางที่เหมาะสมสนับสนุนให้ปฏิบัติร่วมงานอยู่เสมอพร้อมในการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลงตามที่กำหนดอย่างมีขั้นตอน วางแผนการปฏิบัติงานและปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างรอบคอบ เพื่อสร้างงานที่มีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายที่ร่วมกันกำหนดขึ้นให้เกิดในสถานศึกษา ดังที่ สุพานี สุษฎ์วานิช (2549: 553) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องเข้าใจในธรรมชาติ

ดังกล่าวและพยายามสร้างความเข้าใจและยอมรับ ตลอดจนสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้น ให้นักกลาง ได้มีส่วนร่วมให้มากที่สุด ได้รับรู้ข่าวสารข้อมูล ช่วยสนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกให้แก่คนที่ เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจูงใจให้เกิดความเข้าใจยอมรับและร่วมมือ รวมทั้งผู้บริหารจะต้องใช้ความเป็น ผู้นำแบบเชิงการเปลี่ยนแปลง เพื่อผลักดันการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นด้วยและสอดคล้องกับวัตรมี เจริญรัตน์ (2551: 304-308) ที่พบว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลง 5 ด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง ด้านคุณธรรมนำความรู้สู่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านกลยุทธ์การเปลี่ยนแปลง ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการบริหารการเปลี่ยนแปลง และด้านทักษะการบริหารการเปลี่ยนแปลง ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารโรงเรียนได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความสามารถ ในการทำงานที่เป็นกระบวนการ เป็นที่ยอมรับและไว้วางใจในความสามารถของผู้นำ มีวิสัยทัศน์ มีการกระจายอำนาจไปยังผู้ร่วมงาน กระตุ้นผู้ร่วมงานให้เห็นแนวทางใหม่ในการแก้ปัญหา สร้างแรงจูงใจ สร้างเจตคติที่ดีและความคิดสร้างสรรค์ ทำงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง และรายบุคคล สามารถสื่อสารให้นักกลางได้รับรู้ถึงความจำเป็น ในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมโรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนใช้แผนกลยุทธ์ ในการปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

2. การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาครโดยรวมมีระดับปฏิบัติมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา มีระดับปฏิบัติมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจาก ค่าเฉลี่ยมากไปน้อย อันดับแรก คือ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ด้านการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ด้านความไว้วางใจ เชื่อใจ ด้านการมีเป้าหมายเดียวกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงาน และ ด้านการติดต่อสื่อสาร ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากในการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดปฏิบัติงานและได้งานที่มีประสิทธิภาพ บุคลากรทุกฝ่ายควรมีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีส่วนร่วมและยอมรับในการทำงานร่วมกัน แสดงถึงความไว้วางใจต่อกัน รวมทั้งมีการติดต่อประสานงาน ที่ดี สามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และบริหารจัดการสถานศึกษาให้ทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและเป็นรูปแบบการทำงานที่ได้รับการพัฒนาส่งเสริมให้มี ประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ให้ก้าวสู่ความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์สอดคล้องกับธีระ ไชยสิทธิ์ (2555: 62) ได้ศึกษาสภาพการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า สภาพการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับจินดาพร นพนิยม (2555: 62-68) ได้ศึกษา การทำงานเป็นทีมของ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครู

และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การยอมรับนับถือ การมีเป้าหมายเดียวกัน การมีปฏิสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และการสื่อสารอย่างเปิดเผย ตามลำดับ

3. การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เรียงตามอิทธิพลจากมากไปน้อย คือ ด้านการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน และด้านการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถทำนายการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ได้ร้อยละ 72 โดยอธิบายผลเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

3.1 ด้านการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน มีอิทธิพลต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาโดยผู้บริหารให้ความสำคัญกับการบริหารงานและการทำงานของบุคลากรอยู่เสมอปฏิบัติต่อบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน ให้การสนับสนุนในเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรอย่างเหมาะสม บุคลากรสามารถดำเนินการบริหารและปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายอย่างชัดเจน มีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาพิจารณาปรับปรุงการบริหารงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎี โพธิ์วัฒน์ (2548: 149) ได้ศึกษา ทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนประถมศึกษา: การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก พบว่า ทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมีลักษณะสำคัญ คือ เป็นการร่วมกันทำงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นงานบุกเบิกที่พยายามให้ได้ผลงานที่ดีที่สุดเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่บุคคลอื่น การก่อตัวขึ้นของทีมมีพื้นฐานมาจากการรักษาเกียรติประวัติของโรงเรียน และการตอบสนองตามสายการบังคับบัญชา ทีมในโรงเรียนแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนโรงเรียน ส่วนหัวหน้างาน และส่วนปฏิบัติการ ทั้งนี้สมาชิกคนหนึ่งอาจเข้าไปเป็นสมาชิกของทีมได้หลายทีม เป้าหมายของทีมคือ การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นแหล่งเรียนรู้ของบุคคลอื่น สำหรับพฤติกรรมของทีมที่สำคัญ คือ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม การร่วมคิดร่วมทำ การพึ่งพาและช่วยเหลือกัน การแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้ง การตัดสินใจร่วม และความไวต่อการเปลี่ยนแปลง

3.2 ด้านการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง มีอิทธิพลต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาโดยผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันสร้างและกำหนดแนวทางในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ บุคลากรพร้อมดำเนินการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้การปฏิบัติงานร่วมกัน

เกิดประสิทธิภาพ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาและนำมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไข หรือเพิ่มเติมแผนการเปลี่ยนแปลงและแผนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ เสริม กัลยาธัตน์ (2550: 89) ได้ศึกษา การบริหารการเปลี่ยนแปลงกรณีศึกษาการเตรียมออกนอก ระบบราชการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีความเป็นไปได้ ต่อการเปลี่ยนแปลงองค์การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ อย่างไรก็ตามมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ต้องมีการวางแผนและดำเนินการต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบขั้นตอน เพื่อเพิ่ม แรงผลักดันและลดแรงต้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ ได้แก่ 1) กำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน 2) หาแนวร่วมการเปลี่ยนแปลง 3) เตรียมการด้านกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการออกนอกระบบราชการ 4) กำหนดระบบการตรวจสอบติดตามผลกิจกรรม ทุกครั้งเพื่อเป็น การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ มีอุปสรรคอย่างไรและมีการนำข้อมูลตอบกลับ จากการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมแผนการ เปลี่ยนแปลงต่อไป และ 5) ปลุกฝังให้เป็นวัฒนธรรมองค์การที่เข้มแข็ง

ทั้งนี้ การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา ด้านการเตรียมการในการบริหาร การเปลี่ยนแปลง ไม่มีอิทธิพลต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ทั้งนี้เนื่องจากการเตรียมการในการบริหารการเปลี่ยนแปลงนั้น บุคลากรในสถานศึกษามีการวางแผนกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน มีการสร้างและกำหนดทางเลือก ในการทำงานร่วมกัน และดำเนินการอย่างรอบคอบ เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงนั้นดำเนินไปในทิศทาง วัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกัน ซึ่งบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติงานที่ได้รับผิดชอบเป็น อย่างดี มีการศึกษาค้นหาข้อมูลในการทำงานอยู่เสมอ รวมทั้งการเข้าร่วมพัฒนาศักยภาพของตนเอง ตามหน่วยงานที่จัดขึ้นเป็นประจำ เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความพร้อมในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และงานเกิดประสิทธิผล ดังนั้น ในการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการเตรียมการใน การบริหารการเปลี่ยนแปลงร่วมกัน ดังที่ วิรัตน์ มาตัญญู (2552: 49-51) ได้ศึกษา การบริหาร การเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างองค์การของโรงเรียนจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ในการเตรียมการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้ดังนี้ ได้แต่งตั้งคณะทำงานบริหารการเปลี่ยนแปลง ด้านโครงสร้างของโรงเรียน จัดประชุมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะทำงาน และกำหนดวัตถุประสงค์ ของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของโรงเรียน ตลอดจนจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างของโรงเรียน

4. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารเปลี่ยนแปลงและการทำงานเป็นทีม ของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า

สถานศึกษาขาดการสำรวจเพื่อเตรียมพร้อมในการเปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอ บุคลากรมีภาระงานมาก ทำให้การปฏิบัติงานได้ไม่ดี ไม่ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีความมั่นใจในตนเองสูง ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารบางท่านขาดความยุติธรรมขาดการเสริมแรงด้านขวัญกำลังใจ บุคลากรมีความขัดแย้งกันไม่เปิดใจ ส่งผลให้การทำงานไม่ราบรื่น ทำให้งานไม่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2550: 24-25) กล่าวว่า การสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนเป็นขั้นตอนที่มุ่งดำเนินการในวิถีทางเหมาะสมที่เป็นไปได้ เพื่อเชื่อมโยงผลงานอันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่กระบวนการให้ความดีความชอบทั้งในระดับหน่วยงานและบุคคล และบูรณาการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารจัดการทั่วไปขององค์กร อีกทั้งเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาอันเป็นกิจวัตรของผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้การเปลี่ยนแปลงดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์แก่องค์กรอย่างยั่งยืนถาวร เป็นการป้องกันมิให้บุคลากรในองค์กรย้อนกลับไปดำเนินวิถีการทำงานแบบเดิม

ข้อเสนอแนะที่ควรนำมาดำเนินการมากที่สุด คือ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญแก่บุคลากรอย่างเท่าเทียมกันในการมอบหมายภาระงานให้ตรงตามความสามารถ ผู้บริหารและครูร่วมมือกันเพื่อนำความรู้ ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงมาพัฒนาและปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ มีการเตรียมการสำรวจความพร้อม จัดอบรมทำความเข้าใจเรื่องการเปลี่ยนแปลงให้เกิดการยอมรับกับสิ่งที่เกิดขึ้น ในสถานศึกษาเสมอ สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มศักยภาพในการทำงานให้มากขึ้น เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวิรัตน์ มาตันบุญ (2552: 49-51) ได้ศึกษาการบริหารการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างองค์การของโรงเรียนจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ในการเตรียมการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แต่งตั้งคณะทำงานบริหารการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างของโรงเรียน จัดประชุมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะทำงานและกำหนดวัตถุประสงค์ของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของโรงเรียน ตลอดจนจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของโรงเรียน ส่วนการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง ได้จัดทำแผนกิจกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างของโรงเรียนจัดวางระเนระนาดภารกิจ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของโรงเรียนให้บุคลากรในโรงเรียนได้ทราบ กำกับกับการดำเนินการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของโรงเรียนให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ชี้แจงให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นถึงประโยชน์ที่แต่ละบุคคลจะได้รับจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของโรงเรียน และจัดเตรียมช่องทางให้ความช่วยเหลือ/คำปรึกษาแก่บุคลากรในช่วงเริ่มใช้โครงสร้างใหม่ของโรงเรียนสำหรับการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน ได้ปรับปรุงระบบการดำเนินงานในโครงสร้างใหม่ของโรงเรียนให้สามารถอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น ดำเนินการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานในโครงสร้างใหม่ของโรงเรียนไปเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาผลงานของบุคลากร จัดกิจกรรมเสริมความรู้ให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโครงสร้างใหม่ของโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาและการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร เป็นการประมวผลจากปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ในการบริหารงานด้านการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาแต่ละแห่ง พบว่า สถานศึกษาจะมีแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับความสำเร็จจากการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องแสวงหากลยุทธ์ วิธีการที่หลากหลาย เพื่อนำมาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรตามปัจจัยแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการยอมรับและการเตรียมพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา ดังนั้น การสร้างทีมงานที่เข้มแข็ง มีบุคลากรที่แสดงบทบาทได้ทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดีในการสร้างสรรค์ผลงานร่วมกัน ก็ย่อมทำให้ผลการปฏิบัติงานนั้นบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดี บุคลากรเกิดความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในเป้าหมายของการทำงาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างลงตัว มีแรงบันดาลใจในการสร้างงานที่มีประสิทธิภาพ เป็นผลทำให้เกิดการพัฒนางานในสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการบริหารการเปลี่ยนแปลงในด้านการเตรียมการในการบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยให้บุคลากรในสถานศึกษาสร้างทางเลือกไว้หลาย ๆ ทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน และส่งเสริมให้มีการตรวจสอบการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาการทำงานเป็นทีมในด้านการติดต่อสื่อสาร โดยส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารในการทำงานอย่างถูกต้องและสามารถแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องให้เพื่อนร่วมงานทราบอย่างชัดเจน

1.3 สถานศึกษาควรตระหนักถึงการบริหารการเปลี่ยนแปลงในด้านการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ สามารถร่วมกันบริหารและพัฒนางานให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ควรศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา

สรุป

การบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน การบริหารการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากร ในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน และด้านการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 72 ปัญหาอุปสรรคการบริหารการเปลี่ยนแปลงและการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาขาดการสำรวจการเตรียมพร้อมในการเปลี่ยนแปลง บุคลากรมีภาระงานมากทำให้การปฏิบัติงานไม่ตรงเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญแก่บุคลากรอย่างเท่าเทียมกันในการมอบหมาย ภาระงานให้ตรงตามความสามารถของบุคลากร

เอกสารอ้างอิง

- กัญญา โพธิ์วัฒน์. (2548). **ทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนประถมศึกษา: การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กาญจนา สิริวงศาพรรณ. (2550). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จินดาพร นพนิยม. (2555). **การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทวีศักดิ์ สุททวาทิน. (2548). **การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์การเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน**. กรุงเทพฯ: ทีพีเอ็นเพรส.
- ธีระ ไชยสิทธิ์. (2555). **ศึกษาสภาพการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- รัศมี เจริญรัตน์. (2551). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนำร่องผู้นำการเปลี่ยนแปลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิรัตน์ มาตันบุญ. (2552). **การบริหารการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างองค์การของโรงเรียนจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **รายงานผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการโครงการภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงครั้งที่ 2**. นครสวรรค์: ริมปิงการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2550). **คู่มือการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างความเป็นเลิศในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.).
- สุพานี สฤษฏ์วานิช. (2549). **พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่: แนวคิดและทฤษฎี**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวิมล ตีรกันันท์. (2551). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสริม กัลยารัตน์. (2550). **การบริหารการเปลี่ยนแปลง กรณีศึกษา การเตรียมออกนอกระบบราชการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**. ภาคนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการสาธารณะสำหรับนักบริหาร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

**การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรสาคร**

**SCHOOL BOARD PARTICIPATION IN ACADEMIC ADMINISTRATION
IN EDUCATIONAL INSTITUTION UNDER THE JURISDICTION
OF SAMUT SAKHON PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE**

**ชมพูนุช จิมนณี / CHOMPUNUT CHIMMANEE¹
จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย / JITTIRAT SAENGLOETUTHAI²**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลและขนาดของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 430 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน และผู้ให้สัมภาษณ์ 10 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์สร้างโดยผู้วิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2) คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีเพศ อายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ไม่แตกต่างกัน ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และสังกัดขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ที่ปรีชาวิทยานิพนธ์

3) คณะกรรมการสถานศึกษาควรได้รับการอบรมด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ควรมีการจัดประชุมอย่างสม่ำเสมอ และสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ มีการติดตาม ประเมินผล และการรายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนแก่ชุมชน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม คณะกรรมการสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการ

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the school board level of participation in academic administration; 2) compare the school board participation in academic administration according to their personal status and school size; and 3) study guidelines to improve the school board participation in academic administration. The samples consisted of 430 school board members selected through a proportional stratified random sampling and 10 interviewees who were selected through a purposive sampling. The research instruments were the questionnaire and the interview developed by the researcher. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance and content analysis.

The research results revealed that:

1) The school board participation in academic administration was at a high level in both overall and each dimension.

2) The school board with gender and age differences did not have any different levels of participation in academic administration. However, those with different educational backgrounds, working experiences and school sizes had different levels of participation at a statistically significant level of .05.

3) The school board should be provided with training and understanding in academic administration. The school board meetings should be regularly held. The schools should allow the school board members to participate in planning and implementing activities. The schools' performance should be monitored, evaluated and reported to the communities.

Keywords: participation, school board, academic administration

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดหลักการที่สำคัญ และมีแนวคิดใหม่หลายประการ เช่น การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย กำหนดให้สังคม มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และให้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การระดมทรัพยากรต่าง ๆ การมีส่วนร่วมทั้งมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้รับสิทธิประโยชน์จากรัฐและการสนับสนุนจากรัฐ บุคคล และองค์กรต่าง ๆ และมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และผู้เรียนอยู่หลายหมวดหลายมาตรา เช่น หมวด 1 มาตรา 8 (2) การจัดการศึกษาให้ยึดหลักว่า สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมวด 2 มาตรา 12 ให้บุคคล สถาบันสังคม สถาบันศาสนา องค์กรเอกชน และสถานประกอบการมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมวด 4 มาตรา 27 และมาตรา 28 การพัฒนาหลักสูตรในแต่ละระดับให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลาง และให้สถานศึกษาจัดทำสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ หมวด 5 มาตรา 39 และ 40 การบริหารและจัดการศึกษากำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปไปยังสถานศึกษาโดยตรง โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละแห่ง

ดังนั้น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานก็คือ ตัวแทนของประชาชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตชุมชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชน บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการกำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาอย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพงษ์ กิติทรัพย์กาญจนา (2551: 61) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านวิชาการ การจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม เพราะการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียนจะเป็น

ไปอย่างมีประสิทธิภาพย่อมจำเป็นต้องให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐและสภาพปัญหา และความต้องการของแต่ละท้องถิ่นด้วย

ปัจจุบันสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ได้มีคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อเข้ามามีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่บทบาทในการมีส่วนร่วมค่อนข้างที่จะมีน้อยหรือแทบจะไม่มีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนเลย โดยส่วนใหญ่ผู้ที่มาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาจะเป็นคนในชุมชนที่ได้รับการร้องขอจากสถานศึกษามากกว่าได้รับการคัดสรรจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง หรือเป็นผู้ที่มีฐานะทางการเงินดี และโรงเรียนมักจะขอความอนุเคราะห์สนับสนุนงบประมาณจากคณะกรรมการสถานศึกษาอยู่ประจำ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 14) กล่าวว่า สภาพการเป็นองค์คณะบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาจากอดีตจนถึงปัจจุบันที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการบริหารจัดการแบบองค์คณะบุคคลในระดับสถานศึกษา ต่อมาเมื่อมีการออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 กฎหมายฉบับนี้ มีการระบุบทบาทของคณะกรรมการและประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้อย่างชัดเจน จึงนับเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าในระยะเวลาที่ผ่านมาคณะกรรมการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร ได้เข้ามามีบทบาทในการบริหารงานร่วมกับทางโรงเรียนมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะในด้านการบริหารงานวิชาการ

จากความจำเป็นและสภาพปัญหาที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยผู้วิจัยศึกษาตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อนำมาซึ่งการปรับปรุงและพัฒนาในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

คณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีสถานภาพส่วนบุคคลและขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ ในการดำเนินการวิจัยได้เสนอตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก จำนวน 25 โรง ขนาดกลาง จำนวน 60 โรง และขนาดใหญ่ จำนวน 19 โรง รวมทั้งสิ้น จำนวน 104 โรง โรงเรียนละ 9 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 936 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา

1.2.1 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน สุวิมล ติรภานนท์, 2551: 179) โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้จำนวนทั้งสิ้น 430 คน จาก 86 โรงเรียน สุ่มมาโรงเรียนละ 5 คน จากตัวแทนของคณะกรรมการสถานศึกษา

1.2.2 ผู้ให้ข้อมูลที่ตอบแบบสัมภาษณ์ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนละ 1 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง รวมทั้งสิ้น 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล และขนาดของโรงเรียน จำนวน 5 ข้อ โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม จำแนกตามตัวแปรพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ

สถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา 5 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ 4) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และ 5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จำนวน 38 ข้อ โดยกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักของการมีส่วนร่วมเป็น 5 ระดับ ซึ่งตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

ตอนที่ 3 สอบถามปลายเปิด (open form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 5 ข้อ

2.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และด้านการพัฒนาส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ตามลำดับ ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ในภาพรวมและพิจารณาเป็นรายด้าน

(n = 430)

การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	3.80	0.70	มาก	4
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.82	0.78	มาก	3
ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้	3.92	0.62	มาก	1
ด้านการพัฒนาส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็ง				
ทางวิชาการ	3.74	0.68	มาก	5
ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.84	0.68	มาก	2
รวม	3.82	0.60	มาก	

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา พบว่า

2.1 คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีเพศ มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามเพศ

(n = 430)

การมีส่วนร่วมการบริหารงาน วิชาการ	ชาย (n = 295)		หญิง (n = 135)		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	3.78	0.69	3.84	0.71	0.87	.38
ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	3.81	0.78	3.85	0.77	0.41	.67
ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มี แหล่งการเรียนรู้	3.91	0.61	3.94	0.63	0.52	.60
ด้านการพัฒนาส่งเสริมชุมชนให้มี ความเข้มแข็งทางวิชาการ	3.73	0.66	3.76	0.72	0.49	.62
ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	3.88	0.68	3.75	0.69	1.78	.07
รวม	3.82	0.59	3.83	0.63	0.12	.90

2.2 คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีเพศ มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามอายุ

(n = 430)

การมีส่วนร่วมการบริหารงาน วิชาการ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	Ms	F	Sig
ด้านการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4	1.66	0.41	0.84	.50
	ภายในกลุ่ม	425	210.84	0.49		
	รวม	429	212.51			
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	4	1.45	0.36	0.59	.66
	ภายในกลุ่ม	425	259.57	0.61		
	รวม	429	261.03			
ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มี แหล่งการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	4	0.79	0.19	0.51	.72
	ภายในกลุ่ม	425	164.13	0.38		
	รวม	429	164.92			
ด้านการพัฒนาส่งเสริมชุมชนให้มี ความเข้มแข็งทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	4	0.84	0.21	0.45	.77
	ภายในกลุ่ม	425	198.13	0.46		
	รวม	429	198.97			
ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4	2.95	0.73	1.56	.18
	ภายในกลุ่ม	425	200.25	0.47		
	รวม	429	203.20			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	1.13	0.18	0.77	.54
	ภายในกลุ่ม	425	156.23	0.36		
	รวม	429	157.36			

2.3 คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สองด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่วนอีกสามด้าน คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ พบว่าไม่แตกต่างกัน ดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา

(n = 430)

การมีส่วนร่วมการบริหารงาน วิชาการ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	Ms	F	Sig
ด้านการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4	5.28	1.32	2.70*	.03
	ภายในกลุ่ม	425	207.23	0.48		
	รวม	429	212.51			
ด้านการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	4	5.40	1.35	2.24	.06
	ภายในกลุ่ม	425	255.62	0.60		
	รวม	429	261.03			
ด้านการพัฒนาและส่งเสริม ให้มีแหล่งการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	4	1.66	0.41	1.08	.36
	ภายในกลุ่ม	425	163.25	0.38		
	รวม	429	164.92			
ด้านการพัฒนาส่งเสริมชุมชน ให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	4	3.00	0.75	1.63	.16
	ภายในกลุ่ม	425	195.96	0.46		
	รวม	429	198.97			
ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4	6.02	1.50	3.24*	.01
	ภายในกลุ่ม	425	197.18	0.46		
	รวม	429	203.20			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	3.49	0.87	2.41*	.04
	ภายในกลุ่ม	425	153.87	0.36		
	รวม	429	157.36			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สามด้าน คือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และด้านการพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมเพื่อการศึกษา ส่วนอีกสองด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ดังปรากฏในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา

(n = 430)

การมีส่วนร่วมการบริหารงาน วิชาการ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	Ms	F	Sig
ด้านการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.65	0.82	1.67	.18
	ภายในกลุ่ม	427	210.86	0.49		
	รวม	429	212.51			
ด้านการพัฒนาระบบการ เรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	0.88	0.44	0.72	.48
	ภายในกลุ่ม	427	260.15	0.60		
	รวม	429	261.03			
ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มี แหล่งการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	2.77	1.38	3.65*	.02
	ภายในกลุ่ม	427	162.15	0.38		
	รวม	429	164.92			
ด้านการพัฒนาส่งเสริมชุมชน ให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	3.98	1.99	4.36*	.01
	ภายในกลุ่ม	427	194.99	0.45		
	รวม	429	198.97			
ด้านการพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมเพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	2.87	1.43	3.06*	.04
	ภายในกลุ่ม	427	200.33	0.46		
	รวม	429	203.20			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.05	1.02	2.82	.06
	ภายในกลุ่ม	427	155.31	0.36		
	รวม	429	157.36			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ดังปรากฏในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

(n = 430)

ขอบข่ายของงานวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	Ms	F	Sig
ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	20.88	10.44	23.26*	.00
	ภายในกลุ่ม	427	191.63	0.44		
	รวม	429	212.51			
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	24.84	12.42	22.45*	.00
	ภายในกลุ่ม	427	236.19	0.55		
	รวม	429	261.03			
ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	10.07	5.03	13.89*	.00
	ภายในกลุ่ม	427	154.85	0.36		
	รวม	429	164.92			
ด้านการพัฒนาส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	7.67	3.83	8.56*	.00
	ภายในกลุ่ม	427	191.30	0.44		
	รวม	429	198.97			
ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	10.92	5.46	12.13*	.00
	ภายในกลุ่ม	427	192.27	0.45		
	รวม	429	203.20			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	14.05	7.02	20.94*	.00
	ภายในกลุ่ม	427	143.31	0.33		
	รวม	429	157.36			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาควรเข้าไป ร่วมในการวางแผนและเตรียมการในการนำหลักสูตรไปใช้ ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการ สถานศึกษา ร่วมกับคณะครู ซึ่งจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ ที่จะช่วยให้การนำหลักสูตรไปใช้ ประสบความสำเร็จ ได้แก่ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เอกสารหลักสูตร ตลอดจนสถานที่ต่าง ๆ ที่จะเป็นแหล่งให้ความรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้จะต้องได้รับการจัดเตรียมไว้เป็นอย่างดี

3.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ควรมีการจัดประชุมสัมมนา หรืออบรมให้ความรู้ในเรื่องของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ให้กับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดระบบการบริหารงานวิชาการ มีการจัดกลุ่มผู้เรียน มีโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ และคุณธรรม และสนับสนุนให้มีระบบข้อมูล พื้นฐานที่จำเป็น เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู และบุคลากรทางการศึกษา นำเสนอหรือเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของคณะครู

3.3 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ สถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันวางแผน จัดทำแผน โครงการต่าง ๆ เพื่อตัดสินใจสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนดำเนินการจัดหาแหล่งการเรียนรู้ หรือสร้าง แหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นคน ในท้องถิ่น จะมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในท้องถิ่นดีอยู่แล้ว ตลอดจนมีความพร้อม ที่จะให้การสนับสนุนในเรื่องของงบประมาณ เพื่อนักเรียนในท้องถิ่นของตนเอง ส่งเสริมสนับสนุน ให้สถานศึกษาจัดทำคลังความรู้ของแหล่งการเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่นในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

3.4 ด้านการพัฒนาส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ คณะกรรมการ สถานศึกษา เป็นตัวแทนของสถานศึกษาประสานความสัมพันธ์กับชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ให้เห็นความสำคัญของสถานศึกษา และใช้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน เป็นแหล่งบริการชุมชน มีการบริการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ตลอดจนอนุญาตให้ประชาชน ในชุมชนได้เข้ามาใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และท้องถิ่น เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน สถานศึกษา เองควรจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกับประชาชน เพื่อสร้างความตระหนักให้เห็น ความสำคัญ ให้การสนับสนุนคำแนะนำกับชุมชน ให้โรงเรียนจัดทำแผนและให้หน่วยงานต้นสังกัด

กำกับนิเทศ ติดตามและมีการรายงานผลอย่างเป็นรูปธรรม เผยแพร่โดยการจัดนิทรรศการ ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนแก่ชุมชน

3.5 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการในการประเมินผลและติดตามผลการใช้ และพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างเป็นระบบ ในการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แต่สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน อย่างชัดเจน คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมได้แค่ให้การสนับสนุนในเรื่องของการระดมทุน และทรัพยากร เพื่อจัดหาหรือพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยากให้สถานศึกษา เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างชัดเจน และมีการประชุมปรึกษาหารือกัน

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษา ให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ปัจจุบันคณะกรรมการสถานศึกษาใช้วิธีการสมัครหรือคัดเลือก จึงได้บุคคลที่มีความรู้และความเข้าใจ ให้ความสนใจในสถานศึกษามากขึ้น ผู้ที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เลิศศักดิ์ นาวารัตน์ (2552: 67) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล ด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมากตามลำดับ สอดคล้องกับของมยุเรศ ชัยชนะ (2553: 76) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการดำเนินงานของโรงเรียนบ้านแม่สาว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีเพศและอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการสถานศึกษาทั้งเพศชาย เพศหญิง ที่มีอายุต่างกัน มีความสามารถเท่าเทียมกัน ในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของวราตรี พูลพัฒน์ (2553: 121) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานของโรงเรียน ที่มีเพศ และอายุ ต่างกันนั้น การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการไม่แตกต่างกัน

ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การเป็นคณะกรรมการ และขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร แตกต่างกันตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การเป็นคณะกรรมการ และขนาดของสถานศึกษา

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ควรได้รับการอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อเป็นการระดมความคิด เป็นการปรึกษาหารือ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และปลูกฝังให้เห็นความสำคัญของงานวิชาการ และควรมีการประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสถานศึกษาควรมีการคัดเลือกคณะกรรมการที่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหาร งานวิชาการของสถานศึกษาอย่างแท้จริง สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างชัดเจน และได้เสนอแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของสมบุรณ์ บัวคำปัน (2548: 45) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความต้องการให้มีผู้ประสานงาน

ระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับสถานศึกษา เพื่อความเข้าใจ ความคล่องตัวในการทำงาน ต้องการเงินงบประมาณจากทางราชการ เพื่อนำมาใช้สนับสนุนด้านการปฏิบัติงาน อาคาร สถานที่ ห้องสำนักงาน เอกสาร วัสดุ ครุภัณฑ์ เครื่องอำนวยความสะดวก เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตามบทบาทและหน้าที่ที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะการควบคุมและการประเมินผลการปฏิบัติงาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามาทำงานด้วยความสนใจต้องการช่วยเหลืออุดหนุนร่วมพัฒนาโรงเรียน มีส่วนร่วมในการบริหารการเงิน งบประมาณ การแสวงหาให้การสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์อุปกรณ์ต่าง ๆ วิทยากรท้องถิ่น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างการพัฒนา ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนกับองค์กร ในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของสังคม ชุมชน ท้องถิ่น เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา เป็นไปตามความเหมาะสมของชุมชน ตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

1.2 สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการติดตาม การพัฒนาครู เพื่อพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ และส่งเสริมความเข้มแข็งในด้านการพัฒนา กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3 สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น

1.4 สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดอบรม พัฒนาความรู้ให้กับ ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องตามสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน เพื่อส่งผลด้านการส่งเสริมให้ ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.5 สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูได้

เผยแพร่สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้เหมาะสมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

2.2 ควรมีการศึกษาความต้องการในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

2.3 ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

สรุป

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีสถานภาพส่วนบุคคลด้านเพศ และอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีสถานภาพส่วนบุคคลด้านวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การเป็นคณะกรรมการและด้านขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่วนแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ได้ข้อค้นพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ควรได้รับการอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพงษ์ กิติทรัพย์กาญจน. (2551). **การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- มยุเรศ ชัยชนะ. (2553). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการดำเนินงานของโรงเรียนบ้านแม่ลาว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาลัยวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.**
- ราตรี พูลพัฒน์. (2553). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.**
- เลิศศักดิ์ นาวารัตน์. (2552). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.**
- สุวิมล ตีรกันันท์. (2551). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์:แนวทางสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สมบุญ บัวคำปัน. (2548). **การจัดปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.**

บทวิจารณ์หนังสือ: ทฤษฎีสังคมวิทยา: เนื้อหาและแนวการใช้ประโยชน์เบื้องต้น BOOK REVIEW : SOCIOLOGY: CONTENT AND PRELIMINARY USE

ไชยณัฐ คำดี/ CHAIYANAT DUMDEE¹

บทคัดย่อ

หนังสือเล่มนี้ผู้แต่งคือ รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สัญญาวิวัฒน์ นักวิชาการที่มีผลงานโดดเด่นทางด้านสังคมวิทยา พิมพ์ครั้งที่ 12 พ.ศ. 2550 จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 297 หน้า มีเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม โดยการทำ ความเข้าใจถึงรายละเอียดของมนุษย์ในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม และสาระของทฤษฎีหลัก 5 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม ทฤษฎีการขัดแย้ง ทฤษฎีปฏิวัตินิยม ทฤษฎีการกระทำ ระหว่างกันด้วยสัญลักษณ์ และทฤษฎีปรากฏการณ์นิยม ที่มีอิทธิพลต่อมุมมองเกี่ยวกับปรากฏการณ์ ทางสังคม

คำสำคัญ: สังคมวิทยา ทฤษฎีสังคม

ABSTRACT

The book for this review is “Sociology: content and preliminary use”, which was written by Associate Professor Ph.D. Sanya Sanyaviwat in March 2007, published by Chulalongkorn University Press, 297 pages. This book presents the relationship between human and society by understanding about human as a member of society. Five social theories are described which are Structural - Functional Theory, Conflict Theory, Exchange Theory, Symbolic Interaction Theory and Phenomenology or Ethnomethodology Theory all that affect influence social phenomena perception.

Keywords: sociology, social theory

¹นักวิชาการอิสระ

บทสังเขปเนื้อหา

หนังสือเล่มนี้จะทำให้ผู้อ่านทุกท่านมีพื้นฐานในการเข้าใจสังคมวิทยาและเลือกใช้แนวคิดทางสังคมวิทยาไปใช้ให้เหมาะสม และเป็นประโยชน์ทั้งในเชิงวิชาการด้านการสร้างพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับสังคมวิทยาและในเชิงการนำไปปฏิบัติสำหรับการวิจัยและการทำงาน ซึ่งมีสาระสำคัญ 14 บท ดังนี้

บทที่ 1 ความคิดทางสังคมและทฤษฎีสังคม ในบทนี้อธิบายถึงความหมายของความคิดทางสังคม ประเภทของความคิดทางสังคมซึ่งในที่นี้ผู้เขียนได้สรุปไว้ว่า หมายถึง เรื่องราว ข้อมูล ความรู้ของมนุษย์ โดยมนุษย์และเพื่อนมนุษย์โดยมีลักษณะเป็นการบอกเล่า ทฤษฎีสังคม และทฤษฎีทางสังคมกับความคิดทางสังคม แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างคน รวมทั้งความสัมพันธ์ของคนกับสิ่งแวดล้อม

บทที่ 2 ทฤษฎีสังคมวิทยา: ข้อความเบื้องต้น เป็นเนื้อหาที่ต่อเนื่องมาจากบทที่ 1 และชี้ให้เห็นถึงทฤษฎีที่มีการยอมรับในหมู่นักสังคมวิทยา ได้แก่ ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม ทฤษฎีขัดแย้ง ทฤษฎีปริวรรต ทฤษฎีการกระทำระหว่างกันโดยใช้สัญลักษณ์ และทฤษฎีปรากฏการณ์นิยม

บทที่ 3 ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม ในบทนี้ชี้ให้เห็นถึงผู้นำทางความคิดของทฤษฎีนี้คือ August Comte และ Herbert Spencer ซึ่งก่อนทำความเข้าใจในทฤษฎีนี้จำเป็นต้องทำความเข้าใจสังคมในฐานะที่เป็นระบบ มีส่วนประกอบต่างๆ สัมพันธ์กันและระบบมีขอบเขตแน่นอน

บทที่ 4 ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม (สอง) เป็นส่วนที่สองต่อจากบทที่ 3 และเน้นไปที่คำสำคัญ คือ “หน้าที่” เมื่อเมืองการค้าทางสังคมเกิดขึ้น กลุ่มสังคม ครอบครัว ชุมชน ชนชั้น สหจกรเกิดขึ้น แต่ละกลุ่มจะมีกระบวนการจัดระเบียบทางสังคมและกำหนดบทบาทสถานภาพของแต่ละบุคคลตามตำแหน่ง

บทที่ 5 ทฤษฎีระบบ เป็นทฤษฎีในเครือข่ายของทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม ที่ช่วยให้ผู้อ่านทุกท่านเข้าถึงทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยมได้ดีขึ้น ในลักษณะของการอธิบายการทำงานของระบบแบบระบบเปิดและมีการติดต่อกับสภาพแวดล้อม มีการสื่อสาร การปรับตัว มีความเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง

บทที่ 6 ทฤษฎีการขัดแย้ง ในบทนี้แสดงให้เห็นถึงสังคมที่มีความขัดแย้ง ขัดแย้งเชิงอำนาจ ขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ ขัดแย้งทางความคิด และระดับของความขัดแย้ง ซึ่งในที่นี้ผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดของ Lockwood มาอธิบายว่า ความขัดแย้งเป็นผลมาจากกลไกบางอย่างที่ทำให้สังคมขัดแย้ง ได้แก่ การที่บุคคลมีอำนาจไม่เท่ากัน สังคมมักมีของที่หายากอยู่อย่างจำกัด และในสังคมมักมีกลุ่มต่าง ๆ ที่มีเป้าหมายไม่เหมือนกัน

บทที่ 7 ทฤษฎีการขัดแย้ง (สอง) ซึ่งเป็นการอธิบายเพิ่มเติมถึงความขัดแย้งในสังคมเกิดขึ้นจากสังคมมีการรวมกลุ่มและแต่ละกลุ่มต้องปฏิบัติหน้าที่ ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นจากทางกาย ทางวาจา ทางใจ การขัดแย้งในลักษณะตรงข้ามกับทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ โดยผู้เขียนได้จำแนกลักษณะของการขัดแย้งไว้ 3 ประการ ได้แก่ การเกิดขึ้นของสังคม สภาพสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

บทที่ 8 ทฤษฎีปฏิวัตินิยม แสดงถึงความสัมพันธ์ของสังคมในขนาดเล็ก โดยมองว่ามนุษย์เป็นผู้มีเหตุผล มีการแลกเปลี่ยนระหว่างกัน โดยพิจารณาถึงต้นทุนผลประโยชน์และทำให้เข้าใจถึงอำนาจของแต่ละคน การแลกเปลี่ยนนั้นอาจเป็นผลมาจากลำดับขั้นของการควบคุมข่าวสารทำให้เกิดวิวัฒนาการของการจำแนกความแตกต่าง การบูรณาการและการดำรงอยู่ของแต่ละระบบ และการต่อรองโดยการใช้ข่าวสารเป็นตัวแทนสัญลักษณ์

บทที่ 9 ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (สอง) การแลกเปลี่ยนมีทั้งในรูปแลกเปลี่ยนของ การเอาแรง การแลกเปลี่ยนเงิน ฯลฯ องค์ประกอบของการแลกเปลี่ยน ประกอบด้วย การกระทำระหว่างกันของสังคมและการแลกเปลี่ยนแปลงผลลัพธ์

บทที่ 10 ทฤษฎีการกระทำระหว่างกันด้วยสัญลักษณ์ ทฤษฎีนี้เริ่มด้วยความคิดเรื่องการกระทำระหว่างกันและสัญลักษณ์ ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ จิต อัตตา และสังคม การทำความเข้าใจถึงบทบาทและสถานภาพ สังคมและปัจเจกชน ทฤษฎีบทบาทและความคาดหวัง

บทที่ 11 ทฤษฎีการกระทำระหว่างกันด้วยสัญลักษณ์ (สอง) สัญลักษณ์ คือ สิ่งใดๆ ที่ใช้แทนสิ่งอื่นได้หลายอย่าง เช่น ภาษา ท่าทาง วัตถุ สัตว์ พืช ด้วยการให้ความหมาย การทำให้ผู้อื่นเข้าใจ และการใช้กระบวนการหล่อหลอมกล่อมเกลாதงสังคม

บทที่ 12 ทฤษฎีปรากฏการณ์นิยม บทนี้เป็นเนื้อหาที่อธิบายถึงธรรมชาติของมนุษย์ ธรรมชาติของสังคมมนุษย์และหน้าที่ของสังคมวิทยา โดยผู้เขียนได้อธิบายว่า มนุษย์ เป็นผู้สร้างสังคมและระเบียบสังคมซึ่งก่อนที่จะทำความเข้าใจถึงวิธีการสร้างสังคมและระเบียบสังคมได้นั้น จะต้องศึกษาถึงธรรมชาติของสังคมมนุษย์ ว่ามนุษย์นั้นมีการกระทำระหว่างกันในชีวิตประจำวัน สังคมมีการตีความ ให้ความหมาย และยอมรับและเข้าใจความหมายเหล่านี้ร่วมกันอย่างไร

บทที่ 13 Symbolic Interactionism Phenomenology ethnomethodology ในบทนี้อธิบายถึงสาระสำคัญขององค์ความรู้หัวใจอยู่ที่การเป็นสัญลักษณ์และการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมและการเลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อทำความเข้าใจทางสังคม

บทที่ 14 ทฤษฎีสังคมวิทยา: สังเขปเนื้อหาและแนวทางเบื้องต้นในการใช้ประโยชน์ในบททำยนี้ชี้ให้เห็นถึงสาระสำคัญของทฤษฎีทางสังคมวิทยาและการเลือกใช้ทฤษฎีให้เหมาะสมต่อการอธิบายบริบททางสังคม ซึ่งในแต่ละทฤษฎีมีเกณฑ์และสาระในการพิจารณาแตกต่างกัน

บทวิจารณ์

เมื่อผู้อ่าน อ่านครบ 14 บท จะพบว่า หนังสือเล่มนี้มีจุดเด่น 3 ประการ ดังนี้ 1) โครงสร้าง การเขียนและการนำเสนอ มีการเรียบเรียงเป็นขั้นตอน และอธิบายสาระสำคัญของความคิด ทางสังคมและทฤษฎีที่ใช้ในสังคมวิทยาอย่างชัดเจน ร้อยเรียงเรื่องราวเป็นอันเดียวกัน เน้นหนัก การพรรณนาความในประโยชน์ของการนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับปรากฏการณ์ ทางสังคม เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นว่า มีสาเหตุ สภาพการเปลี่ยนแปลง และผลที่เกิดขึ้นอย่างไร และสามารถเลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยให้เหมาะสม ซึ่งก่อนนำไปใช้จะต้อง เข้าใจทั้งในเชิงสัญลักษณ์ ธรรมชาติของสังคม และการกระทำทางสังคม 2) ภาษาที่ใช้ ความน่าเชื่อถือ และความเป็นเหตุเป็นผล ผู้เขียนได้พยายามอธิบายถึงแนวคิดทฤษฎีแต่ละทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง อย่างเป็นเหตุเป็นผลพร้อมกับการแสดงความเชื่อมโยงของทฤษฎีแต่ละทฤษฎี อาทิ ทฤษฎีการกระทำ ระหว่างกันด้วยสัญลักษณ์และการกระทำระหว่างกันทางสังคม ที่อธิบายให้เห็นว่าเป็นการกระทำ ของบุคคลที่มีผลอย่างใดอย่างหนึ่งต่อความคิดหรือการกระทำของบุคคลอีกคนหนึ่ง ซึ่งต้องเป็น การกระทำระหว่างสัญลักษณ์ด้วย ซึ่งสัญลักษณ์ในที่นี้คือการสื่อสารใช้ภาษา รูปภาพ การโฆษณา เป็นต้น 3) ประโยชน์และการนำไปใช้ มีการนำเสนอทฤษฎีควบคู่ไปกับการใช้ประโยชน์จากทฤษฎีใน การอธิบายและทำความเข้าใจปรากฏการณ์หรือสิ่งที่อยู่เบื้องหลังทฤษฎี จึงเป็นประโยชน์ อย่างมากต่อนักวิชาการด้านสังคมวิทยา นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอก ที่สนใจและศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสังคมวิทยาในการวิเคราะห์ วิจัยเรื่องที่ศึกษาแบบวิทยาศาสตร์ อาศัยหลักเหตุผลและหลักฐานทางวัตถุยืนยัน อย่างไรก็ตามหนังสือเล่มนี้มีจุดอ่อนในเรื่องของ ลักษณะการใช้ภาษาที่เข้าใจยาก และมีนักวิชาการที่เกี่ยวข้องในแต่ละทฤษฎีค่อนข้างมากซึ่งไม่ได้มี การจำแนกกลุ่มไว้อย่างชัดเจน ซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านสับสนได้ ดังนั้นผู้อ่านควรมีพื้นฐานด้านสังคมวิทยา จิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์พอสมควร

เอกสารอ้างอิง

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2550). **ทฤษฎีสังคมวิทยา: เนื้อหาและแนวทางการใช้ประโยชน์เบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

วารสารสังคมศาสตร์วิจัย (Journal for Social Science Research) เป็นวารสารบัณฑิตศึกษา ด้านสังคมศาสตร์เกิดจากความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏภูมิภาคตะวันตก 4 มหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี) โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ กำหนดตีพิมพ์วารสารราย 6 เดือน (จำนวน 2 ฉบับต่อปี) วารสารสังคมศาสตร์วิจัยเน้นการนำเสนอบทความวิจัย โดยอาจมีบทวิจารณ์หนังสือ (book review) หรือบทความปริทัศน์ (review article) ตีพิมพ์ร่วมด้วย บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารต้องผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 2 คน ชื่อผู้เขียนและผู้ทรงคุณวุฒิถือเป็นความลับ และการประสานงานระหว่างผู้เขียนและผู้ทรงคุณวุฒิต้องผ่านกองบรรณาธิการเท่านั้น

ผู้ประสงคจะส่งบทความ ให้กรอกรายละเอียดในหนังสือนำส่งบทความเพื่อรับรองว่าผลงานดังกล่าวเป็นของตนเองและเป็นผลงานใหม่ไม่เกิน 2 ปี ไม่เคยเผยแพร่ในที่ใด ไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาเพื่อเผยแพร่ในที่ใด และจะไม่ส่งเพื่อพิจารณาเผยแพร่ในที่ใดภายใน 90 วัน จากวันที่รับบทความ กรณีที่บทความเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาควรใส่ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้เขียนร่วมด้วย

การเรียงลำดับเนื้อหา จัดรูปแบบ และการพิมพ์ขนาดอักษร สำหรับบทความวิจัยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

การเรียงลำดับเนื้อหา

1. ชื่อเรื่อง (Title) ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อผู้เขียน (Author) ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อภาษาไทย ความยาว 15-20 บรรทัด (300-350 คำ) โดยให้สรุปเนื้อหาของบทความทั้งหมดให้เข้าใจที่มาของการทำวิจัย วิธีการโดยย่อ ผลที่ได้จากการวิจัย และนำไปใช้ประโยชน์อย่างไร และได้ผลลัพธ์อย่างไร
4. คำสำคัญภาษาไทย ไม่เกิน 5 คำ (ไม่ใช่วลี หรือ ประโยค)
5. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ แปลจากบทคัดย่อภาษาไทย มีขนาดและเนื้อหาเหมือนกับบทคัดย่อภาษาไทย
6. คำสำคัญภาษาอังกฤษ (Keywords) แปลจากคำสำคัญภาษาไทย
7. บทนำ (Introduction) ชี้ให้เห็นความสำคัญของเรื่องที่ทำ และขอบขอบเขตของปัญหาวิจัย

8. วัตถุประสงค์ (Objective) ระบุวัตถุประสงค์การวิจัย หรือวัตถุประสงค์เฉพาะที่นำเสนอในบทความวิจัยนี้

9. วิธีดำเนินการ (Material and Method) อธิบายวิธีการดำเนินการวิจัยในสาระสำคัญที่จำเป็น โดยกล่าวถึงวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ที่มาของกลุ่มตัวอย่าง แหล่งที่มาของข้อมูล การเก็บและรวบรวมข้อมูล การใช้เครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

10. ผลการวิจัย (Result/Finding) แสดงผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัยโดยตรง ซึ่งอาจมีภาพประกอบ แผนภูมิ ตารางหรือการสื่อในลักษณะอื่น ๆ ที่เข้าใจได้ง่าย

11. อภิปรายผล (Discussion) อภิปรายและอ้างอิงให้เห็นว่าผลการวิจัยดังกล่าวนั้น ได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ ในส่วนใด และอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดจากผลการดำเนินงานให้เห็นเป็นรูปธรรมได้อย่างไร เหมือนหรือแตกต่างจากผลการวิจัยอื่น ๆ

12. ข้อเสนอแนะ (Suggestion) แนะนำการนำไปใช้ และแนะนำเพื่อนำไปต่อยอดการวิจัย

13. สรุป (Conclusion) สรุปประเด็นข้างต้นทุกข้อให้ได้ความกะทัดรัด ประมาณ 1 ย่อหน้า

14. เอกสารอ้างอิง (Reference) ให้ดูการลงรายการเอกสารอ้างอิงท้ายบทความประกอบข้างต้น

การพิมพ์ ขนาดตัวอักษร และความห่างระหว่างบรรทัด

ให้พิมพ์ต้นฉบับด้วยโปรแกรม Microsoft Word 2007 มีความยาวรวมทุกรายการ (ชื่อเรื่อง-เอกสารอ้างอิง และตาราง) จำนวน 15-20 หน้า (4,500-6,000 คำ) ขนาดกระดาษ A4 ห่างจากขอบทุกด้าน 1 นิ้ว ใช้แบบอักษร AngsanaNew ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระยะห่างระหว่างบรรทัด 1 เคาะ (Single Space) โดยมีรายละเอียดแต่ละรายการ ดังต่อไปนี้

1. ชื่อเรื่อง (Title) ขนาดตัวอักษร 20 จุด/หนา จัดไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ
2. ชื่อผู้เขียน (Author) และหัวข้อ “บทคัดย่อ” หรือ “Abstract” ขนาดตัวอักษร 18 จุด/หนา จัดไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ

3. คำสำคัญ (Keywords) และ หัวข้อหลัก (Heading) ขนาดตัวอักษร 18 จุด/หนา เนื้อหาของคำสำคัญขนาดตัวอักษร 16 จุด จัดชิดขอบกระดาษด้านขวา

4. ชื่อข้อหัวข้อย่อย (Sub-heading) และชื่อตารางขนาด 16 จุด/หนา ข้อความในตารางขนาดตัวอักษร 14 จุด จัดไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ

5. ความห่างระหว่างข้อความ เมื่อสิ้นสุดเนื้อหาแล้วขึ้นหัวข้อหลักเคาะ 2 ครั้ง เนื้อหาบรรทัดใหม่ถัดจากหัวข้อให้เคาะ 1 ครั้ง ตามปกติ

การลงรายการเอกสารอ้างอิงในเนื้อเรื่องของบทความ (Citation)

การอ้างอิงในเนื้อหาของบทความ ใช้การอ้างแบบนาม-ปี (Author-year) ปรากฏแทรกอยู่ในเนื้อหาของบทความ (In-text Citation) มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. การอ้างอิงมี 2 แบบ คือ แบบที่ชื่อผู้แต่งอยู่ในวงเล็บ และที่ชื่อผู้แต่งอยู่นอกวงเล็บ

แบบที่ 1 ชื่อผู้แต่งอยู่ในวงเล็บ ให้เรียงตามลำดับ ข้อความที่อ้างถึง...(ชื่อ//นามสกุลผู้แต่ง,ปีที่พิมพ์:/หมายเลขหน้าที่อ้าง)/ ถ้าผู้แต่งเป็นชาวต่างชาติ ใช้เฉพาะนามสกุล เช่น

...ชาวเขามีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (ประไพ อุดมทัศน์ย์, 2530: 20)

...จึงค้นหาข้อมูลโดยใช้ห้องสมุดอื่น ๆ (Taylor, 1968: 181-182)

แบบที่ 2 ชื่อผู้แต่งอยู่นอกวงเล็บ ให้เรียงตามลำดับ ชื่อผู้แต่ง/(ปีที่พิมพ์:/หมายเลขหน้าที่อ้าง)/ข้อความที่อ้าง... ถ้าผู้แต่งเป็นชาวต่างชาติ เมื่อนามสกุลของผู้แต่งอยู่นอกวงเล็บ ต้องเขียนนามสกุลของผู้แต่งเป็นภาษาอังกฤษไว้ในวงเล็บด้วย เช่น

ประไพ อุดมทัศน์ย์ (2530: 20) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของการดำเนินงาน...

เทเลอร์ (Taylor, 1968: 181-182) ได้แสดงความเห็นไว้ว่า เมื่อบุคคลต้องการข้อเสนอเทศ...

2. การอ้างอิงที่ไม่ระบุหมายเลขหน้า ให้เรียงเลขตามข้อ 1 ต่างเพียงตัดหมายเลขหน้าออกเท่านั้น

3. การลงรายการอ้างอิง

3.1 ให้ตัดยศ ตำแหน่งทางวิชาการ วิชาชีพ ฐานการสมรสออก เช่น ศาสตราจารย์ ดร.เปลื้อง ณ นคร ให้เขียนว่า (เปลื้อง ณ นคร, 2536: 42)

3.2 กรณีผู้แต่งใช้นามแฝง ให้ใช้นามแฝงตามที่ปรากฏจริง เช่น (หยก บุรพา, 2525: 41-45)

3.3 กรณีผู้แต่งเป็นชาวต่างประเทศ ให้ใช้เฉพาะนามสกุลเท่านั้น เช่น Douglas Cockerell ให้เขียนว่า (Cockerell, 1985: 56-60) หากนามสกุลของผู้แต่งอยู่นอกวงเล็บ ต้องเขียนนามสกุลของผู้แต่งเป็นภาษาอังกฤษไว้ในวงเล็บด้วย เช่น ค็อกเกอร์เวลล์ (Cockerell, 1985: 56-60) อธิบายว่า...

3.4 กรณีผู้แต่งคนไทย เขียนเอกสารเป็นภาษาต่างประเทศ ให้ใส่ชื่อและนามสกุล เช่น เกษม สุวรรณกุล ให้เขียนว่า (Kasem Suwanagul, 1982: 60-75)

3.5 กรณีผู้แต่งมีฐานันดรศักดิ์ บรรดาศักดิ์ สมณศักดิ์ หรือเป็นองค์กร หน่วยงาน ให้คงไว้ตามเดิม เช่น (กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์, 2516: 16-25), (สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ [จวน อุฏฐายี], 2512: 95), (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2540: 27)

3.6 กรณีผู้แต่งหลายคน

ผู้แต่ง 2 คน ให้ระบุผู้แต่งทั้ง 2 คน โดยมีคำว่าและคั่นระหว่างกลาง เช่น (ชุดิมา สัจจามันท์ และนันทิพา มีแต้ม, 2530: 17-25), (Marks and Neilwson, 1991: 26-29)

ผู้แต่ง 3-6 คน ให้ระบุผู้แต่งทุกคน โดยใช้เครื่องหมายจุลภาค (,) คั่นผู้แต่งทุกคน ยกเว้นคนสุดท้ายให้คั่นด้วยคำว่า “และ” เช่น (เจือ สตะเวทิน, ฐะประนีญ์ นาครทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ, 2519: 98-100)

ผู้แต่งมากกว่า 6 คน ให้ระบุเฉพาะชื่อ 3 คนแรก และตามด้วยคำว่า “และคณะ” ถ้าเป็นภาษาต่างประเทศให้ตามด้วยคำว่า “and other” หรือ “et al” (กอบแก้ว โชติบุญชูร, สุกานดา ดีโพธิ์กลาง, กาญจนา ใจกว้าง และคณะ, 2540: 42), (Sarton, Saffdy, Gate et al., 1982: 67)

3.7 อ้างเอกสารของผู้แต่งคนเดียวกัน และมีหลายเรื่อง แต่มีปีที่พิมพ์เดียวกัน ให้ใส่ ก ข ค กำกับ หรือ a b c ถ้าเป็นภาษาต่างประเทศ เช่น (ธานินทร์ กรัยวิเชียร, 2520 ก: 64-75), (ธานินทร์ กรัยวิเชียร, 2520 ข: 52-55)

3.8 กรณีอ้างอิงเนื้อหาที่เหมือนกัน สอดคล้องกัน หรือ มีความหมายเดียวกัน ของผู้แต่งหลายคน ให้ระบุผู้แต่งและรายละเอียดทุกคนโดยใช้เครื่องหมายอัฒภาค (;) คั่น เช่น (ธงชัย สันติวงษ์, 2533: 45-47; นิพนธ์ จิตต์ภักดี และทิพาพันธ์ สังฆพงษ์, 2547: 15)

3.9 กรณีที่เอกสารไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ ให้ลงรายการว่า ม.ป.ป. หรือ n.d. ในกรณีภาษาต่างประเทศ เช่น (นิธิตรา ฐิตะธรรมานนท์ และคณะ, ม.ป.ป.: 12)

3.10 กรณีอ้างอิงเอกสารต่อจากเอกสารอื่น

1) หากให้ความสำคัญกับเอกสารต้นฉบับเดิมมากกว่า ให้ลงรายการของเอกสารต้นฉบับ ตามด้วยคำว่า “อ้างถึงใน” หรือ “quoted in” หรือ “cited by” ในกรณีเอกสารภาษาอังกฤษ แล้วจึงอ้างรายการเอกสารรอง เช่น (ม.ล.จ้อย นันทิวัชรินทร์, 2514: 110 อ้างถึงใน วัลลภ สวัสดิวัลลภ, 2534: 171), (Felix, 1993: 17 quoted in Rampel, 1994: 94)

2) หากให้ความสำคัญกับเอกสารรองมากกว่า ให้ลงรายการเอกสารรองตามด้วยคำว่า “อ้างจาก” หรือ “quoting” หรือ “citing” ในกรณีภาษาต่างประเทศ แล้วจึงอ้างรายการเอกสารต้นฉบับเดิม เช่น (วัลลภ สวัสดิวัลลภ, 2534: 171 อ้างจาก ม.ล.จ้อย นันทิวัชรินทร์, 2514: 110), (Rampel, 1994: 94 citing Felix, 1993: 17)

3.11 กรณีเอกสารอ้างอิงไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง แต่ปรากฏชื่อบรรณาธิการ (ed.) ผู้รวบรวม (comp.) หรือ ผู้แปล (trans.) ให้ลงชื่อบรรณาธิการ ผู้รวบรวม หรือผู้แปล เช่น (สัมพัฒน์ มนัสไพบุลย์, บรรณาธิการ, 2541: 25), (Normans, ed., 1999: 68-72)

การลงรายการเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (Reference)

ใช้การลงรายการอ้างอิงแบบสมาคมจิตวิทยาอเมริกา (American Psychological Association, APA) ระบุเฉพาะรายการที่ถูกอ้างอิงในเนื้อหาของบทความเท่านั้น โดยให้เรียงเอกสารภาษาไทยไว้ก่อนภาษาอังกฤษ และให้เรียงเอกสารปฐมภูมิไว้ก่อนเอกสารทุติยภูมิ แสดงการลงรายการเพื่อเป็นตัวอย่าง ดังนี้

1. **หนังสือทั่วไป** ให้ลงรายการเรียงตามลำดับ ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//**ชื่อหนังสือ**.//ชื่อชุดหนังสือและลำดับที่ (ถ้ามี).//เล่มที่ใช้อ้าง (ถ้ามี).//((ครั้งที่พิมพ์).//สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์. เช่น เทพนารินทร์ ประพันธ์พัฒน์. (2548). **วิศวกรรมเครื่องมือ (Tool engineering)**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์. Longman, S. V. (2004). Page and stage: An approach to scrip analysis. Boston, MA: Pearson.
2. **หนังสือรวมเรื่อง** ให้ลงรายการเรียงตามลำดับ ผู้เขียนบทความ.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ./ใน/ชื่อบรรณาธิการ, ตำแหน่ง (ถ้ามี)//ชื่อหนังสือรวมเรื่อง//((หมายเลขหน้าบทความ).//ชื่อจังหวัดที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์. เช่น สุปราณี แจ่มบำรุง. (2546). ปริมาณสารอาหารอ้างอิงที่ควรได้รับประจำวัน. ใน สุปราณี แจ่มบำรุง และคณะ, บรรณาธิการ. **ปริมาณสารอาหารอ้างอิงที่ควรได้รับประจำวันสำหรับคนไทย พ.ศ. 2546** (พิมพ์ครั้งที่ 3 หน้า 21-26). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (รสพ).
3. **หนังสือแปล** ให้ลงรายการเรียงตามลำดับ ชื่อผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อหนังสือแปล.//แปลจาก/ชื่อหนังสือต้นฉบับ//((พิมพ์ครั้งที่).//โดย/ชื่อผู้แปล.//สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์. เช่น พาริกินสัน, ซี บอรัทโคท และรัสตอมจิ, เอ็ม เค. (2536). **การบริหารยุคใหม่**. แปลจาก Rarlties in management. โดย เริงค์ดี ปานเจริญ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
4. **วิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์** ให้ลงรายการเรียงตามลำดับ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์.// (ปีที่วิจัยสำเร็จ).//ชื่อวิทยานิพนธ์./วิทยานิพนธ์ปริญญา(ระดับ)/ชื่อสาขาวิชา/สังกัดของสาขาวิชา/มหาวิทยาลัย. เช่น เข้มทอง ศิริแสงเลิศ. (2540). **การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร**. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
5. **รายงานการวิจัย** ให้ลงรายการเรียงตามลำดับ ชื่อผู้วิจัย.//(ปีที่พิมพ์).//รายงานการวิจัยเรื่อง/...//สถานที่พิมพ์:/ผู้จัดพิมพ์. เช่น ชวนพิศ สุทัศนเสนีย์. (2534). **รายงานการวิจัยเรื่อง การใช้และไม่ใช้บริการกฤตภาคของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
6. **วารสาร** ให้ลงรายการเรียงตามลำดับ ชื่อผู้เขียนบทความ.//(ปีที่พิมพ์,/เดือน).//ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/ปีที่(ฉบับที่),เลขหน้าบทความ. เช่น ประหยัด หงษ์ทองคำ. (2544, เมษายน). **อำนาจหน้าที่ของรัฐสภาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540**. **รัฐสภาสาร**, 49 (4), 1-16.

7. **หนังสือพิมพ์และกฤตภาค** ให้ลงรายการเรียงตามลำดับ ชื่อผู้เขียนบทความ.// (ปีที่พิมพ์./เดือน/วันที่)./ชื่อบทความ./ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้าบทความ. เช่น

ทิมข่าวเศรษฐกิจ. (2545, กันยายน 18). ผลพวงแห่งการพัฒนา 4 ทศวรรษ บทเรียนแผน 9 – ก้าวอย่างยั่งยืน. **มติชน**, 7.

8. **อินเทอร์เน็ตหรือเว็บไซต์** ให้ลงรายการเรียงตามลำดับ ชื่อผู้จัดทำเว็บไซต์.// (ปีที่เข้าถึง)./ชื่อเว็บไซต์./<แหล่งที่อยู่ที่สามารถเข้าถึง>/(วัน/เดือนที่เข้าถึง). เช่น

มหาวิทยาลัยนเรศวร, สำนักหอสมุด. (2548). ฐานข้อมูลทรัพยากรห้องสมุด. <<http://library.nu.ac.th/>> (1 ตุลาคม)

การเขียนบทวิจารณ์หนังสือ ให้ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน บทนำ บทวิจารณ์ บทสรุป และเอกสารอ้างอิง โดยเรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อเรื่อง ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และสื่อความหมายได้ชัดเจน โดยอาจตั้งตามชื่อหนังสือที่วิจารณ์ ตั้งชื่อตามตามจุดมุ่งหมายของเรื่อง หรือตั้งชื่อด้วยการให้ประเด็นชวนคิด

2. ชื่อผู้เขียน ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3. บทนำ เป็นการเขียนนำเกี่ยวกับเรื่องที่จะวิจารณ์ เช่น ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ความเป็นมาของหนังสือ และอธิบายเหตุผลใจที่ทำให้วิจารณ์หนังสือนั้น

4. บทวิจารณ์ เป็นส่วนแสดงความคิดเห็นและรายละเอียดในการวิจารณ์ โดยเสนอแนะจุดเด่นและจุดบกพร่องของเรื่องอย่างมีหลักเกณฑ์และเหตุผล หากต้องการเล่าเรื่องย่อ ควรเขียนเล่าอย่างสั้น ๆ เพราะการวิจารณ์ไม่ใช่การสรุปเรื่อง แต่เป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้วิจารณ์ต่อหนังสือเรื่องนั้น ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายอะไรมายังผู้อ่านหนังสือ และสื่อสารชัดเจนหรือไม่อย่างไร ถ้าประเด็นในการวิจารณ์มีหลายประเด็นควรนำเสนอตามลำดับ เพื่อให้ผู้อ่านบทวิจารณ์เข้าใจง่ายไม่สับสน ในกรณีที่มีจุดเด่นและจุดด้อยควรเขียนถึงจุดเด่นก่อนแล้วจึงกล่าวถึงจุดด้อยเพื่อให้เกียรติและแสดงให้เห็นว่าการวิจารณ์ คือการสร้างสรรค์ไม่ใช่การทำลาย

5. บทสรุป เป็นการเขียนสรุปความคิดทั้งหมดที่วิจารณ์และให้แง่คิด หรือข้อสังเกตที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้อ่านได้ทบทวนประเด็นสำคัญของเรื่องและความคิดสำคัญของผู้วิจารณ์

6. เอกสารอ้างอิง ใช้การลงรายการอ้างอิงแบบสมาคมจิตวิทยาอเมริกา (American Psychological Association, APA) ระบุเฉพาะรายการที่ถูกอ้างอิงในเนื้อหาของบทความเท่านั้น โดยให้เรียงตามลำดับอักษร และเอกสารภาษาไทยไว้ก่อนภาษาอังกฤษ

องค์ประกอบและรูปแบบการพิมพ์บทความปริทัศน์ ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน บทนำ บทปริทัศน์ บทสรุป และเอกสารอ้างอิง

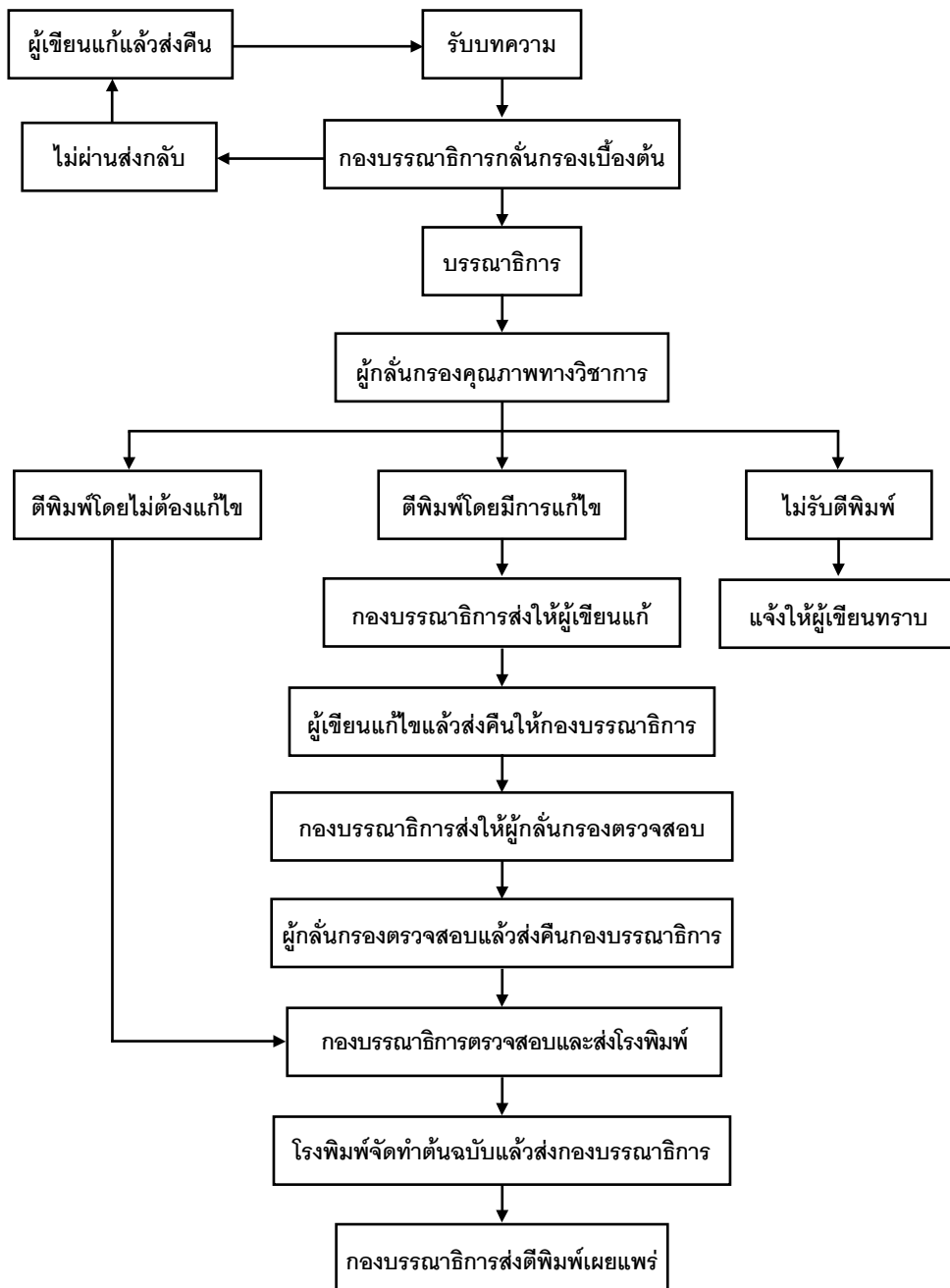
1. ชื่อเรื่อง ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และสื่อความหมายได้ชัดเจน
2. ชื่อผู้เขียน ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทนำ กล่าวถึงความน่าสนใจของเรื่องที่น่าเสนอ และเป็นการเขียนนำไปสู่เนื้อหาแต่ละประเด็น

4. บทปริทัศน์ เป็นการเขียนวิพากษ์งานวิชาการ ที่มีการศึกษาค้นคว้าอย่างละเอียด วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ ทั้งทางกว้างและทางลึกอย่างทันสมัย โดยชี้ให้เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาและพัฒนาต่อไป

5. บทสรุป เป็นการเขียนสรุปเรื่องที่น่าเสนอ พร้อมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว
6. เอกสารอ้างอิง ใช้การลงรายการอ้างอิงแบบสมาคมจิตวิทยาอเมริกา (American Psychological Association, APA) ระบุเฉพาะรายการที่ถูกอ้างอิงในเนื้อหาของบทความเท่านั้น โดยให้เรียงตามลำดับอักษร และเอกสารภาษาไทยไว้ก่อนภาษาอังกฤษ

การพิมพ์ต้นฉบับวิจารณ์หนังสือและบทความปริทัศน์ ให้พิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word 2007 มีความยาวรวมทุกรายการ ไม่เกิน 20 หน้า ขนาดกระดาษ A4 ห่างจากขอบทุกด้าน 1 นิ้ว ใช้แบบอักษร AngsanaNew ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระยะห่างระหว่างบรรทัด 1 เคาะ (Single Space) ชื่อเรื่องใช้ขนาดตัวอักษร 20 จุด/หนา จัดไว้กลางหน้ากระดาษ ชื่อผู้เขียนใช้ขนาดตัวอักษร 18 จุด/หนา จัดไว้กลางหน้ากระดาษ หัวข้อหลักใช้ขนาดตัวอักษร 18 จุด/หนา จัดชิดขอบกระดาษด้านซ้าย เนื้อหาใช้ขนาดตัวอักษร 16 จุด จัดข้อความกระจายแบบไทย

ขั้นตอนการพิจารณาตีพิมพ์ผลงานวิชาการในวารสารสังคมศาสตร์วิจัย

หนังสือนำเสนอบทความวิจัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

เรียน บรรณาธิการวารสารสังคมศาสตร์วิจัย

เรื่อง นำส่งบทความวิจัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. เอกสารบทความวิจัยจำนวน 3 ชุด

2. CD บทความวิจัยจำนวน 1 แผ่น (พิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft word 2007)

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว ชื่อ และ นามสกุล

I, Mr./Mrs./Miss Name & Surname

(ชาวไทยระบุทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ชาวต่างชาติระบุเฉพาะชื่อภาษาอังกฤษ)

ที่อยู่เพื่อการติดต่อโดยละเอียด แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ จังหวัด รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์.....

โทรศัพท์เคลื่อนที่..... โทรสาร E-mail:

ขอส่งบทความวิจัย ☐ ไม่เป็น หรือ ☐ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร.....

สาขา..... มหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ชื่อบทความภาษาไทย

2. ชื่อบทความภาษาอังกฤษ

3. เจ้าของผลงาน (ระบุคำนำหน้าชื่อ นาย นาง นางสาว พระมหา เป็นต้น ซึ่งไม่ใช่ตำแหน่งงาน/ตำแหน่งทางวิชาการ)

คนที่ 1 ชื่อ (ภาษาไทย).....(ภาษาอังกฤษ).....

ตำแหน่งงาน/ตำแหน่งทางวิชาการ

สถานที่ทำงาน/สถาบันการศึกษา

คนที่ 2 ชื่อ (ภาษาไทย).....(ภาษาอังกฤษ).....

ตำแหน่งงาน/ตำแหน่งทางวิชาการ

สถานที่ทำงาน/สถาบันการศึกษา

คนที่ 3 ชื่อ (ภาษาไทย).....(ภาษาอังกฤษ).....

ตำแหน่งงาน/ตำแหน่งทางวิชาการ

สถานที่ทำงาน/สถาบันการศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ นอกจากนี้ ผลงานดังกล่าวยังไม่เคยเผยแพร่ในที่ใด

ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนการพิจารณาเพื่อเผยแพร่ในที่อื่น และจะไม่ส่งเพื่อเผยแพร่ในที่ใดภายใน 90 วัน

จึงขอส่งบทความมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

รับบทความเมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ.

ลงชื่อ..... (ผู้ส่งบทความ)

ลงชื่อ (ผู้รับบทความ)

(.....)

ใบสมัครสมาชิก

วารสารสังคมศาสตร์วิจัย JOURNAL FOR SOCIAL SCIENCES RESEARCH

กำหนดออก ปีละ 2 ฉบับ
ค่าสมัครสมาชิก 1 ปี 220 บาท (รวมค่าจัดส่งทางไปรษณีย์)
จำนวนรายปีละ ฉบับละ 120 บาท
บอกรับตั้งแต่ ปีที่.....ฉบับที่.....เป็นเวลา.....ปี
ชื่อ.....นามสกุล.....
ที่ทำงาน.....
โทรศัพท์.....โทรสาร.....
ที่บ้าน.....
โทรศัพท์.....โทรสาร.....
สถานที่จัดส่ง
☐ ที่ทำงาน ☐ ที่บ้าน
(ลงชื่อ).....

ชำระค่าสมาชิกโดย

- ☐ เงินสด ในนาม.....
- ☐ ธนาคาร (ส่งจ่าย ปณ. สนามจันทร์) ในนาม อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000 โทรศัพท์ 0-3426-1021-36 โทรสาร 0-3426-1071
- ☐ โอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ ในนาม วารสารสังคมศาสตร์วิจัย (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม)
ธนาคารกรุงไทย สาขานครปฐม เลขที่บัญชี 701-0-68818-4 พร้อมแฟกซ์หลักฐาน
การโอนเงินและที่อยู่สำหรับจัดส่งวารสารฯ มาที่ โทรสาร 0-3426-1069

หมายเหตุ เริ่มออกปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2553

